

آیین‌نامه سطوح عالی حوزه‌های علمیه

به همراه عناوین درسی براساس مصوبه ۱۶۴۹

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه / معاونت آموزش

آیین نامه سطوح عالی حوزه های علمیه

به همراه جداول و منابع درسی

مرکز مدیریت حوزه های علمیه / معاونت آموزش

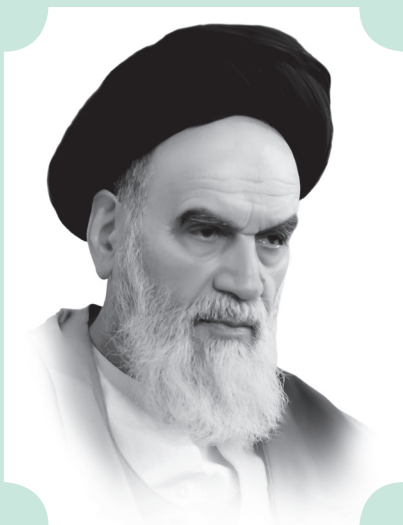
شهر مقدّس قم / ۱۴۰۱ ش

آدرس:

قم، جمکران، بلوار انتظار، مرکز مدیریت حوزه های علمیه

معاونت آموزش

تلفن: ۰۲۵-۳۳۱۳۳۲۸۳

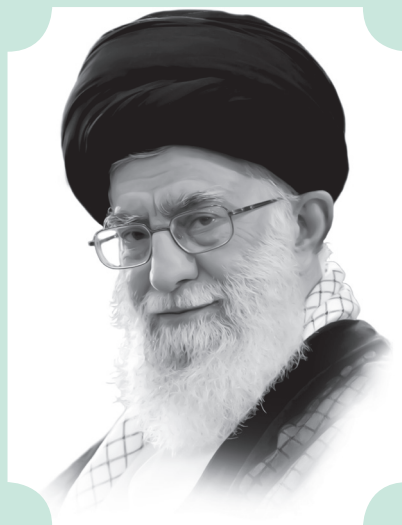

رهبر کبیر انقلاب اسلامی
ایران حضرت امام خمینی رحمه الله:

اما در مورد دروس تحصیل و تحقیق
حوزه‌ها، این جانب معتقد به فقه
سنتی و اجتهاد جواهری هستم
و تخلف از آن را جایز نمی‌دانم...
مجتهد باید به مسائل زمان خود
احاطه داشته باشد ...

حوزه‌ها و روحانیت باید نبض تفکر
و نیاز آینده جامعه را همیشه در
دست خود داشته باشند و همواره
چند قدم جلوتر از حوادث، مهیای
عکس‌العمل مناسب باشند ...

(منشور روحانیت)

مقام معظم رهبری حضرت
آیت الله العظمی خامنه‌ای حفظه الله:

یک برنامه جامع درسی حوزه‌ای، با
درجه‌بندی و طبقه‌بندی حساب
شده همچنان در حوزه‌ها جایش
خالی است ...

از جمله چیزهایی که حوزه احتیاج
دارد یک نظام تعلیم و تربیت است
تا در آن وقت‌ها هدر نرود، امروز
دیگر روزی نیست که ما اجازه
بدهیم یک روز یا یک ساعت از عمر
جوانی متدین و آماده برای تلاش
و مجاهدت در راه دین یعنی یک
طلبه هدر رود.

(حوزه و روحانیت، جلد ۲، صفحه ۳۲)

فهرست مطالب

بخش اول: کلیات ۱۴

تعاریف ۱۴

کلیات آیین نامه آموزشی ۱۶

۱- ثبت نام و پذیرش ۱۶

۲- برنامه ریزی درسی ۱۶

۳- حضور و غیاب ۱۸

۴- خدمات آموزشی ۱۹

۵- ارزشیابی تحصیلی ۲۰

۶- فراغت از تحصیل ۲۱

۷- اجرای دروس به صورت غیر حضوری و مجازی ۲۱

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی ۲۳

فصل اول: پذیرش و برنامه ریزی دروس ۲۳

الف) ثبت نام و پذیرش ۲۳

ب) نظام آموزشی ۲۵

ج) انتخاب درس ۲۶

د) برنامه ریزی کلاس های درسی ۲۹

هـ) فعالیتهای درسی ۳۰

مباحثه ۳۱

شیوه محاسبه نمرات ۳۵

و) برنامه ریزی و اجرای دوره تابستانی ۳۷

فصل دوم: جداول دروس و منابع آموزشی ۴۱

الف) جداول و منابع درسی رشته های فقهی و اصولی ۴۱

ب- جداول و منابع درسی رشته های غیر فقهی و اصولی ۵۰

۵۵.....	فصل سوم: حضور و غیاب.....
۵۶.....	فصل چهارم: امتحانات.....
۵۶.....	الف) امتحانات کتبی.....
۶۱.....	ب) امتحانات شفاهی.....
۶۶.....	فصل پنجم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی.....
۶۷.....	بخش سوم: خدمات آموزش.....
۶۷.....	فصل اول: مرخصی تحصیلی.....
۶۹.....	فصل دوم: انتقالات.....
۷۴.....	فصل سوم: مهمان.....
۷۵.....	فصل چهارم: منع و انصراف از تحصیل.....
۷۵.....	الف) منع از تحصیل.....
۷۶.....	ب) انصراف از تحصیل.....
۷۶.....	ج) بازگشت به تحصیل.....
۷۹.....	فصل پنجم: رسیدگی به امور تحصیلی طلاب.....
۷۹.....	شوراها و کمیسیون های مرتبط با دستورالعمل رسیدگی به امور تحصیلی طلاب:
۸۰.....	مراحل رسیدگی و صدور حکم در شورای واحد آموزشی و شورای آموزش استان:
۸۲.....	فصل ششم: آیین نامه تحصیل همزمان طلاب در مراکز حوزوی و غیرحوزوی.....
۸۳.....	کمیسیون احراز صلاحیت تحصیل همزمان.....
۸۶.....	کنترل، ارزیابی و نظارت.....
۸۷.....	دستورالعمل مربوط به اداره امور تحصیلی آموزش در خصوص تحصیل همزمان.....
۸۹.....	بخش چهارم: تمهیدات و فرآیندهای تحصیلی.....
۸۹.....	الف) مقاطع و سطوح حوزوی.....
۹۰.....	ب) فارغ التحصیلی از سطح دو و سه.....

- ج) تشکیل شورای مدارک علمی و اعطای مدارک ۹۱
- بخش پنجم: پیوست ۱ ۱۰۲
- پیوست ۱: شورای تخصصی آموزش استان ۱۰۲
- پیوست ۲: تقویم تحصیلی ۱۰۶
- پیوست ۳: دستورالعمل پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز ۱۱۶
- ارزشیابی علمی ۱۱۷
- ارزشیابی علمی کتبی ۱۱۹
- پیوست ۴: آیین نامه گروه علمی - تربیتی ۱۲۲
- بخش اول - کلیات ۱۲۳
- بخش دوم - اقسام گروه های واحدهای آموزشی (قم و شهرستان ها)، اعضاء، شرایط ۱۲۵
- بخش سوم - وظایف گروه های واحدهای آموزشی ۱۲۸
- بخش چهارم - گروه های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم ۱۳۱
- بخش پنجم - وظایف مدیران و دبیران گروه های واحدهای آموزشی و سطوح عالی ۱۳۴
- بخش ششم - تأمین حق الزحمه ۱۳۷
- بخش هفتم - برگزاری گردهمایی های گروه های علمی - تربیتی ۱۳۸
- پیوست ۵: ضوابط مربوط به دوره های نیمه حضوری و غیرحضوری ۱۳۹
- پیوست ۶: محدوده های مطالعاتی از کتاب المکاسب ۱۴۲
- پیوست ۷: محدوده های مطالعاتی از کتاب فرائد الاصول ۱۴۶
- پیوست ۸: درختواره حوزه های دانشی ۱۵۲
- حوزه دانشی «قرآن» ۱۵۳
- حوزه دانشی «حدیث» ۱۶۱
- حوزه دانشی «فقه و اصول» ۱۶۱
- حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی» ۲۶۱

۱۶۸	 حوزه دانشی «کلام، ادیان، فرق و مذاهب»
۱۷۳	 حوزه دانشی «منطق، فلسفه و عرفان»
۶۷۱	 حوزه دانشی «زبان و ادبیات عربی»
۸۷۱	 حوزه دانشی «اخلاق، تربیت و مشاوره»
۱۸۱	 حوزه دانشی «تاریخ و سیره»
۴۸۱	 حوزه دانشی «تبلیغ و ارتباطات»
۱۹۰	 حوزه دانشی «فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی»
۱۹۱	 حوزه دانشی «اقتصاد اسلامی»
۱۹۲	 حوزه دانشی «علوم اجتماعی»
۱۹۴	 حوزه دانشی «علوم سیاسی»
۱۹۶	 حوزه دانشی «روان‌شناسی»
۱۹۸	 حوزه دانشی «مدیریت»

آیین نامه برنامه درسی سطوح عالی

حوزه های علمیه سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

بخش اول: حکایت

تعاریف

طلبه: فردی است که دارای پرونده فعال و کد تحصیلی در مرکز مدیریت بوده و در

یکی از مدارس رسمی اشتغال به تحصیل دارد.

استاد^(۱): استاد حوزه علمیه، روحانی فاضلی است که برخوردار از توانایی لازم جهت

تعلیم و تربیت طلاب علوم دینی در یکی از علوم مورد نیاز حوزه علمیه بوده و

طبق ضوابط، اشتغال به تدریس در حوزه‌های علمیه دارد.

نیم‌سال تحصیلی: مدت زمان آموزشی است که نیمی از سال تحصیلی را شامل شده و در

آن دروس حوزوی به صورت رسمی از سوی مدارس تحت پوشش ارائه می‌گردد.

۱- به عبارت دیگر: استاد حوزه علمیه روحانی فاضلی است که براساس مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه‌های علمیه، مراحل جذب و گزینش او انجام پذیرفته است و در واحدهای آموزشی تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه یا در مدرسه‌های رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس دارد.

سنوآت تحصیلی (طول دوره): مدت زمان مجاز برای اتمام یک دوره تحصیلی را سنوآت تحصیلی یا طول دوره می نامند.

سطح: به هر دوره تحصیلی حوزوی با اهداف مشخص که منجر به ارائه گواهی پایان دوره به طلاب می گردد، سطح تحصیلی می گویند.

واحد آموزشی: مدرسه علمیه بلند مدت، سفیران هدایت، مرکز تخصصی یا مؤسسه آموزش عالی حوزوی است که دارای مجوز رسمی فعالیت از شورای گسترش می باشد.

گروه علمی- تربیتی^(۱): جمعی متشکل از اساتید واحد آموزشی علمیه که بر اساس شرح وظایف مصوب فعالیت می کنند.

امتحان شفاهی: سنجش علمی است که در آن توانمندی طلاب، در جلسه حضوری و به صورت پرسش و پاسخ از محدوده درسی معین، مورد ارزیابی قرار می گیرد.

طلاب رشته های فقهی و اصولی: طلابی که در یکی از رشته های حوزه دانشی فقه و اصول اشتغال به تحصیل دارند.

طلاب رشته های غیر فقهی و اصولی: طلابی که در یکی از رشته های غیر از حوزه دانشی فقه و اصول اشتغال به تحصیل دارند.

تذکر: همه برنامه های درسی حوزه براساس رشته های حوزوی در دو گروه تقسیم می شوند:

الف: رشته های فقهی و اصولی

ب: رشته های غیر فقهی و اصولی^(۲)

۱- آیین نامه گروه علمی - تربیتی در پیوست شماره ۴ انتهای کتاب می باشد.

۲- درختواره حوزه های دانشی در پیوست شماره ۸ انتهای کتاب می باشد.

کلیات آیین نامه آموزشی^(۱)

۱- ثبت نام و پذیرش

ماده ۱: طلاب پس از پایان کلیه دروس هر سطح تحصیلی می توانند برای ادامه تحصیل در سطح بعد اقدام نمایند.

ماده ۲: در صورتی که طلبه قصد ادامه تحصیل در سطح بعدی تحصیلات حوزوی را داشته باشد، موظف است قبل از آغاز سال تحصیلی جدید نسبت به ثبت نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۳: در صورت عدم ثبت نام طلبه برای ادامه تحصیل در سطح بالاتر، پرونده حوزوی طلبه به عنوان فارغ التحصیل سطح قبل به بخش فارغ التحصیلان منتقل شده و ارائه خدمات حوزوی به ایشان بر اساس ضوابط مربوطه خواهد بود.

ماده ۴: بازگشت به تحصیل و ثبت نام طلبه در سال های بعد، با معرفی و تأیید بخش فارغ التحصیلان مبنی بر اشتغال در شؤون روحانیت بلامانع می باشد.

ماده ۵: در صورتی که طلبه پس از حداقل سه سال انفصال قصد بازگشت و ادامه تحصیل داشته باشد؛ به منظور زمینه سازی برای آمادگی درسی، ابتدا ملزم به شرکت در امتحان جامع شفاهی از دروس اصلی سطح یا سطوح پیشینی می باشد (که طبق دستورالعمل مربوطه توسط واحد آموزشی پذیرش کننده برگزار می شود) و طلبه در صورت قبولی در آزمون مربوطه، مجاز به ادامه تحصیل خواهد بود.

۲- برنامه ریزی درسی

ماده ۶: طلاب قبل از شروع هر نیم سال تحصیلی، موظف به انتخاب درس مطابق ضوابط می باشند.

۱- در بخش کلیات آیین نامه آموزشی اصول و ضوابط اصلی و کلی آموزشی به صورت اجمالی بیان شده است و در فصول بعدی دستورالعمل ها و ضوابط تفصیلی ذکر شده است.

ماده ۷: مقدار انتخاب درس در هر نیم سال حداقل ۲۵۰ و حداکثر ۳۱۰ ساعت می باشد.
تبصره: تقاضای انتفاع درس کمتر از مد معمول، در صورت تأیید اضطرار از سوی شورای
و امد آموزشی، تا حداقل ۱۷۰ ساعت جایز است.

ماده ۸: در صورت وجود ناقصی از دروس نیم سال های گذشته، انتخاب درس در
نیم سال جدید، تنها پس از انتخاب درس ناقصی مجاز می باشد.

ماده ۹: در صورت داشتن شرایط، طلاب می توانند نسبت به انتخاب درس مازاد بر
حداکثر ساعات تعیین شده در ماده ۱۶ بخش دوم به صورت حضوری در طول
نیم سال یا دوره تابستانی و به صورت غیر حضوری در تابستان اقدام نمایند.

ماده ۱۰: شرکت در دوره آموزشی حضوری تابستانی و انتخاب درس در آن برای همه
طلاب، با رعایت شرایط مربوطه بلامانع می باشد.

ماده ۱۱: رعایت حد نصاب لازم برای تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم سال، مطابق
ضوابط ضروری می باشد.

ماده ۱۲: کلاس درس، با معرفی و حضور استاد دارای حکم تدریس رسمیّت می یابد.

ماده ۱۳: استاد، موظف به حضور مستمر و تدریس کامل منبع و محدوده درسی مطابق
جدول درسی هر نیم سال تحصیلی است.

ماده ۱۴: واحدهای آموزشی، دوره های تابستانی را پس از اخذ مجوز از شورای آموزش
استان و طبق ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد برگزار خواهند
کرد.^(۱)

ماده ۱۵: تقویم تحصیلی مدارس در هر سال تحصیلی (شامل ایام درسی، ایام امتحانی
و دوره تابستانی) پس از تصویب در شورای واحد آموزشی و تأیید مدیریت حوزه
علمیه استان طبق ضوابط ابلاغی معاونت آموزش ستاد لازم الاجرا می باشد.

۱- بررسی و صدور مجوز دوره آموزشی تابستانی دروس سطوح عالی قم، بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم
می باشد.

ماده ۱۶: طلبه تا پیش از

تکمیل سطح دو نمی‌تواند همزمان در مراکز غیرحوزوی تحصیل کند.

تبصره: هرگونه تمصیل همزمان پس از تکمیل سطح دو و صرفاً بر اساس ضوابط و

آیین‌نامه مربوطه، امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۷: ارائه دروس مصوب برنامه آموزشی سطح دو و سه و رعایت منابع آموزشی آن‌ها

و هم‌چنین برنامه‌ریزی دروس بر اساس آن‌ها ضروری می‌باشد.

تبصره: در صورتی که وامد آموزشی برای تکمیل ممدوده درس، نیاز به اضافه کردن

ساعات درسی برای هر درس را داشته باشد می‌تواند با پیشنهاد معاون آموزش وامد

آموزشی و تصویب شورای وامد آموزشی در این فصوص اقدام نماید. هم‌چنین کم‌کردن

ساعات درسی به شرط تکمیل ممدوده و عدم افتلال در یادگیری طلاب تا سقف ۲۰ درصد

ساعات تعیین شده برای هر درس، با پیشنهاد معاون آموزش وامد آموزشی و تصویب

شورای وامد آموزشی بلامانع است.^(۱)

ماده ۱۸: مدت زمان مجاز تحصیل در سطح دو یا سه، گذراندن حداقل ۹۰۰ ساعت

درس در حداکثر سه سال تحصیلی طبق ضوابط بوده و محاسبه رشد تحصیلی

طلاب بر اساس مقدار ساعت مذکور می‌باشد.

تبصره: در صورت عدم گذراندن حداقل ساعت درس معین شده در مدت مذکور، در

فصوص وضعیّت تمصیلی طلبه مطابق دستورالعمل رسیدگی به امور تمصیلی طلاب

اقدام فواید شد.

۳- حضور و غیاب

ماده ۱۹: حضور طلبه در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی است.

ماده ۲۰: غیبت طلبه در بیش از حد مجاز ساعات تعیین شده هر درس، موجب حذف

۱- تصمیم‌گیری در خصوص دروس سطوح عالی قم، بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم و با اعلام نیاز استاد درس می‌باشد.

آن درس می‌شود و در این صورت، طلبه باید آن درس را دوباره به صورت حضوری بگذراند.

۴- خدمات آموزشی

ماده ۲۱: طلاب مطابق ضوابط و در مواقع ضروری می‌توانند از مرخصی تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره: مدت زمان مرفعی جزء مداخلات سنوات مجاز تمصیل ممسوب می‌گردد.

ماده ۲۲: انتقال طلبه دارای وضعیّت فعال آموزشی از یک واحد آموزشی به واحد آموزشی دیگر، بلامانع است.

ماده ۲۳: طلبه تا پیش از نهایی شدن انتقال و تغییر کد محل تحصیل، از طلاب واحد آموزشی مبدأ محسوب شده و طبق ضوابط باید حضور مستمر در درس داشته باشد تا از کلیه مزایای آموزشی و خدماتی در واحد آموزشی مبدأ برخوردار گردد.

ماده ۲۴: اخذ درس به صورت مهمان، در برخی از درس‌ها یا همه آن‌ها حداکثر در چهار نیم‌سال و بر اساس ضوابط بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۵: انصراف از تحصیل فقط به درخواست خود طلبه صورت می‌پذیرد و هرگونه تقاضای انصراف از تحصیل باید به صورت کتبی به شورای واحد آموزشی ارائه شود و پس از تأیید، انصراف قطعی خواهد شد.

تبصره: هیچ‌و‌امد آموزشی و یا مدیریتی نمی‌تواند نسبت به اجبار طلبه به انصراف از تمصیل اقدام نماید.

ماده ۲۶: در صورت بروز برخی از مشکلات آموزشی، طلبه از ادامه تحصیل منع شده و ادامه تحصیل ایشان منوط به بررسی وضعیت آموزشی او در شورا و کمیسیون مربوطه می‌باشد.

۵- ارزشیابی تحصیلی

ماده ۲۷: امتحان درس (اعم از کتبی و شفاهی) تنها از محدوده «الزامی جهت تدریس» گرفته می‌شود.

ماده ۲۸: برگزاری امتحان هر درس بلافاصله بعد از اتمام کلاس‌های آن درس (با رعایت سایر شرایط مانند اتمام محدوده و برگزاری ساعات درسی مصوب)، بلامانع است.^(۱)

ماده ۲۹: امتحان تنها از طلاب رسمی حوزه به عمل می‌آید و تمام طلاب موظف به شرکت در امتحان دروس انتخابی خود در واحد آموزشی محل تحصیل هستند.

ماده ۳۰: ارزشیابی هر درس در تمام موسسه‌های امتحانی و تعیین ملاک‌های نمره‌دهی در تمام دروس و هم‌چنین محاسبه نهایی نمرات بر عهده استاد همان درس در واحد آموزشی و بر اساس ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد می‌باشد.^(۲)

تبصره: در صورت تعدد یک درس و اساتید آن در واحد آموزشی، با تصویب گروه علمی - تربیتی ارائه سؤال مشترک مجاز خواهد بود.

ماده ۳۱: در ارزشیابی برخی از دروس، بر اساس آیین‌نامه‌های مربوطه، امتحان شفاهی نیز به عمل خواهد آمد که نمره نهایی آن درس معدل آزمون‌های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

ماده ۳۲: واحدهای آموزشی دارای مجوز اجرای برنامه آموزشی سطح دو و سه می‌توانند در هر نیم‌سال تحصیلی بخشی از نمره نهایی هر درس را به فعالیت‌های درسی اعم از پژوهش درسی و سایر فعالیت‌های علمی اختصاص دهند.

ماده ۳۳: نمره قبولی در هر درس ۱۲ می‌باشد.

۱- امتحانات دروس سطوح عالی در قم به صورت متمرکز و بر اساس تقویم تحصیلی ابلاغی مدیریت سطوح عالی و آزاد قم، برگزار می‌گردد.

۲- برگزاری امتحانات دروس سطوح عالی در قم به صورت متمرکز و بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم، می‌باشد. البته مدارس عالی حوزوی دارای مجوز فعالیت از سوی شورای گسترش می‌توانند پس از هماهنگی با معاونت سطوح عالی قم، نسبت به برگزاری امتحانات، طراحی و تصحیح اوراق امتحانی نیز اقدام نمایند.

ماده ۳۴: در صورتی که طلاب پس از حضور مستمر در کلاس، موفق به کسب نمره قبولی نشوند، لازم است مطابق شرایط و ضوابط مجدداً در امتحان یا کلاس آن درس شرکت کرده و نمره قبولی را کسب نمایند.

ماده ۳۵: نمرات همه دروس، اعم از قبولی و عدم قبولی، جزو سوابق تحصیلی طلبه ثبت و در معدل آن نیم سال و سال تحصیلی محاسبه شده ولی در معدل نهایی سطح و مقطع تحصیلی فقط نمرات دروس قبول شده محاسبه می گردد.

۶- فراغت از تحصیل

ماده ۳۶: طلبه در صورت گذراندن همه دروس مصوب سطح دو یا سه و کسب حداقل معدل ۱۴ در آن سطح، فارغ التحصیل محسوب شده و می تواند برای دریافت مدرک تحصیلی مربوطه اقدام کند.

تبصره: فارغ التحصیلی از سطح سه و چهار موزه های علمیه علاوه بر تکمیل دروس مصوب، منوط به ارائه پایان نامه یا رساله علمی می باشد.

۷- اجرای دروس به صورت غیر حضوری و مجازی

ماده ۳۷: برنامه آموزشی سطوح عالی حوزه های علمیه به صورت حضوری اجرا می شود.

تبصره ۱: طلاب و رومانیون شاغل (اشتغال تمام وقت در دستگاه های دولتی و نهادهای

انقلاب اسلامی و یا اشتغال به وظایف رومانییت به طور تمام وقت) بر اساس ضوابط مربوط به

دوره های نیمه مضموری و غیرمضموری که در مصوبه ۳۰۶ شورای عالی موزه های علمیه^(۱)

آمده است، می توانند تمصیل خود را به صورت غیرمضموری ادامه دهند.

تبصره ۲: مرکز آموزش های نیمه مضموری و غیرمضموری معاونت آموزش موزه های علمیه

متولی اجرای دوره های تمصیلی مربوطه می باشد.

تبصره ۳: برنامه درسی دوره های غیرمضموری و مجازی، همان برنامه درسی دوره های

مضموری می باشد.

۱- متن مصوبه ۳۰۶ شورای عالی در پیوست شماره ۵ می باشد.

نکات مهم:

۱. تدوین و تصویب آیین نامه و دستورالعمل های داخلی در حوزه وظایف مدیریت های استانی و یا مدارس علمیه، به شرط عدم تداخل و مغایرت با آیین نامه ها و ضوابط ابلاغی از سوی معاونت آموزش حوزه های علمیه بلامانع می باشد.

۲. کلیه ارجاعات و وظایف محوله به مدیریت های استانی در این آیین نامه، در محدوده قم، بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می باشد.

۳. در صورت عدم تشکیل گروه علمی- تربیتی در واحد آموزشی، کلیه ارجاعات و وظایف مربوطه بر عهده شورای واحد آموزشی خواهد بود.

۴. این آیین نامه به برنامه آموزشی سطح دو و سه طلاب رشته های فقهی و اصولی حوزه های علمیه اختصاص دارد. البته بعضاً به مواردی از مسائل آموزشی طلاب رشته های غیرفقهی و اصولی نیز اشاره شده است.

بخش دوم: امور اجرایی تخصیصی

فصل اول: پذیرش و برنامه‌ریزی دروس

الف) ثبت‌نام و پذیرش

ماده ۱: طلاب پس از پایان کلیه دروس هر سطح تحصیلی می‌توانند برای ادامه تحصیل در سطح بعد اقدام نمایند.

تبصره ۱: ثبت‌نام و پذیرش در واحدهای آموزشی مجری سطح بالاتر، تابع دستورالعمل ابلاغی خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که درس از دروس سطح قبلی طلبه باقی مانده باشد، طلبه موظف است ابتدا نسبت به انتفاع آن درس اقدام نماید.

ماده ۲: در صورتی که طلبه قصد ادامه تحصیل در سطح بعدی تحصیلات حوزوی را داشته باشد، موظف است قبل از آغاز سال تحصیلی جدید نسبت به ثبت‌نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۳: براساس مصوبه ۱۶۴۹ شورای عالی حوزه‌های علمیه دروس فقه و اصول طلاب

رشته‌های فقهی و اصولی با سایر رشته‌های حوزوی متفاوت می‌باشد لذا در صورت تغییر گروه درسی طلبه از فقهی به غیر فقهی و بالعکس، در حین مقطع و سطح تحصیلی یا پایان آن، ادامه تحصیل منوط به تطبیق دروس گذرانده شده براساس جدول تطبیق دروس فقه و اصول خواهد بود.

تبصره: در صورت ناقص شدن بعضی از دروس بعد از تطبیق، طلاب ابتدا ملزم به گذراندن دروس ناقص می‌باشند.

ماده ۴: در صورت عدم ثبت نام طلبه برای ادامه تحصیل در سطح بالاتر، پرونده حوزوی طلبه به عنوان فارغ التحصیل سطح قبل به بخش فارغ التحصیلان منتقل شده و ارائه خدمات حوزوی به او براساس ضوابط مربوطه خواهد بود.

ماده ۵: بازگشت به تحصیل و ثبت نام طلبه در سال‌های بعد، با معرفی و تأیید بخش فارغ التحصیلان مبنی بر اشتغال در شؤن روحانیت بلامانع می‌باشد.

تبصره: اشتغال طلبه در سال‌های مذکور به مشاغل غیر مرتبط با شؤن روحانیت، فاصله تمصیلی تلقی شده و در این زمینه طبق دستورالعمل‌های مربوطه عمل خواهد شد.

ماده ۶: در صورتی که طلبه پس از حداقل سه سال انفصال تحصیلی قصد ادامه تحصیل داشته باشد؛ به منظور زمینه‌سازی برای آمادگی درسی، ابتدا ملزم به شرکت در امتحان جامع شفاهی از دروس اصلی سطح یا سطوح پیشینی می‌باشد که طبق دستورالعمل مربوطه توسط واحد آموزشی پذیرش کننده برگزار می‌شود و طلبه در صورت قبولی در آزمون مربوطه، مجاز به ادامه تحصیل خواهد بود.

تبصره ۱: در صورت عدم موفقیت طلبه در آزمون جامع، طلبه می‌تواند پس از کسب آمادگی لازم در آزمون مجدد شرکت نماید.

تبصره ۲: در صورت عدم موفقیت طلبه در آزمون مجدد تنها یک مرتبه دیگر با تشفیص گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی می‌تواند در آزمون مجدد شرکت نماید.

تبصره ۳: در صورت عدم موفقیت داوطلب در هیچ یک آزمون‌های برگزار شده ادامه تمصیل امکان‌پذیر نمی‌باشد.

تبصره ۴: در صورتی که طلبه در سنوات انفصال از تمصیل، اشتغال به تدریس دروس رسمی موزه‌های علمیه داشته باشد، از شرکت در آزمون جامع معاف است.

ب) نظام آموزشی

ماده ۷: نظام آموزشی در برنامه آموزشی حوزه‌های علمیه حضوری، نیم‌سال و درسی - ساعتی است.

ماده ۸: : هر سال تحصیلی از دو نیم‌سال مستقل تشکیل شده و قبولی یا عدم قبولی در هر درس از هر نیم‌سال، به همان درس محدود می‌شود.

ماده ۹: در هر سال تحصیلی، علاوه بر دو نیم‌سال تحصیلی، برگزاری دوره تابستانی نیز مجاز می‌باشد.

ماده ۱۰: طول مدت تحصیل در برنامه آموزشی هر یک از مقاطع سطح دو و سه، به صورت معمول ۲ سال و طی ۴ نیم‌سال می‌باشد.

تبصره: کاهش سنوات تمصیل برای طلاب واجد شرایط بر اساس ضوابط مربوطه از طریق دوره‌های تابستانی^(۱) یا انتفاع درس به صورت مازاد^(۲) و یا استفاده مداکتری از تقویم آموزشی مجاز است و همچنین افزایش سنوات تمصیل با رعایت مداخل و مداکتر ساعات مجاز برای انتفاع درس در طول سطح دو و سه مداکتر تا ۱۲ نیم‌سال بلامانع است.

ماده ۱۱: ایام درسی بجز ایام امتحانی - در هر نیم‌سال ۷۰ روز بوده و در هر روز حداقل ۴ ساعت درسی در نظر گرفته می‌شود.

ماده ۱۲: برنامه درسی سطوح دو و سه حوزه‌های علمیه، شامل دروس عمومی و دروس تخصصی (هر رشته تخصصی) است.

۱- دستورالعمل برگزاری دوره‌های تابستانی در بخش دوم، فصل اول آمده است.

۲- دستورالعمل اخذ درس مازاد، در بخش دوم، فصل اول آمده است.

ماده ۱۳: طلاب رشته‌های فقهی و اصولی، در هر روز سه عنوان از عناوین دروس آن‌ها به «فقه و اصول» اختصاص داده شده است و سایر ساعات به دیگر موضوعات درسی اختصاص یافته است.

ماده ۱۴: طلاب شاغل به تحصیل در رشته‌های غیرفقهی و اصولی، در هر روز دو عنوان از عناوین دروس آن‌ها به «فقه و اصول» اختصاص داده شده است و سایر ساعات به دیگر موضوعات درسی و دروس تخصصی رشته اختصاص یافته است.

نکته: این آیین‌نامه به طلاب رشته‌های فقهی و اصولی اختصاص دارد.

ج) انتخاب درس

انتخاب درس به صورت عادی، حذف و یا اضافه کردن درس

ماده ۱۵: انتخاب درس قبل از شروع هر نیم‌سال تحصیلی انجام می‌شود و حذف و یا اضافه کردن درس به تعداد حداکثر دو عنوان، تا دو هفته پس از شروع نیم‌سال، طبق ضوابط در سامانه انجام می‌شود.

تبصره: در دورهٔ تابستانی، سامانه از ابتدای دوره مهت انتخاب درس فعال خواهد بود.

ماده ۱۶: مقدار انتخاب درس در هر نیم‌سال حداقل ۲۵۰ و حداکثر ۳۱۰ ساعت می‌باشد.

ماده ۱۷: در صورت اتمام دروس انتخاب شده در نیم‌سال و امکان استمرار ایام تحصیلی

بر اساس تقویم آموزشی، واحدهای آموزشی در هر سال تحصیلی مجاز به انتخاب

حداکثر ۱۴۰ ساعت درس از دروس نیم‌سال بعد برای طلاب خود می‌باشند.

تبصره ۱: تصمیم‌گیری در این فصوص بر عهده گروه علمی - تربیتی و امد آموزشی مربوطه می‌باشد.

تبصره ۲: مقدار ساعت انتخابی برای تمام سال تمصیلی بوده و تقسیم آن در طول دو

نیم‌سال با نظر گروه علمی - تربیتی و امد آموزشی می‌باشد.

تبصره ۳: تأیید نهایی این انتخاب درس با شورای آموزش استان بوده و و امد آموزشی

پس از تأیید، مجاز به برگزاری کلاس خواهد بود.

ماده ۱۸: در نیم سال آخر تحصیلی در صورتی که دروس سطح طلبه با حداکثر ۲۰۰ ساعت درس مازاد، تکمیل شده و به پایان برسد، انتخاب درس مازاد بلامانع است.

ماده ۱۹: مجموع ساعات درسی یک طلبه در طول یک سال تحصیلی، اعم از انتخاب درس اصلی (در طول نیم سال و تابستان)، اخذ درس به صورت مازاد (اعم از حضوری در طول نیم سال و غیرحضوری تابستان)، نباید بیش از ۱۵۰۰ ساعت باشد.

ماده ۲۰: تقاضای انتخاب درس کمتر از حد معمول، در صورت تأیید اضطرار از سوی شورای واحد آموزشی، تا حداقل ۱۷۰ ساعت جایز است.
تبصره: انتقاب ساعت درس به مقدار اضطرار، حداکثر در چهار نیم سال (در مجموع سطح ۲ و ۳) مجاز است.

ماده ۲۱: در صورت وجود ناقصی از دروس نیم سال گذشته، انتخاب درس جدید در نیم سال بعد، تنها پس از انتخاب درس مذکور مجاز می باشد.
ماده ۲۲: حذف یا اضافه دروس با رعایت حداقل و حداکثر ساعات درسی مطابق ماده ۱۶ همین فصل، تا پایان هفته دوم هر نیم سال تحصیلی مجاز می باشد.
ماده ۲۳: حذف اضطراری یکی از درس ها، با رعایت ماده ۱۶ همین فصل تا پنج هفته مانده به پایان نیم سال تحصیلی پس از تأیید مدیر واحد آموزشی بلامانع می باشد.

انتخاب درس مازاد به صورت حضوری

ماده ۲۴: طلاب در صورت داشتن شرایط ذیل، می توانند نسبت به انتخاب درس تا حداکثر ۱۴۰ ساعت درس - مازاد بر حداکثر ساعات تعیین شده در ماده ۱۶ همین فصل - به صورت حضوری در نیم سال اول و دوم سال تحصیلی اقدام نمایند.

(۱) نداشتن مشکل آموزشی و انضباطی؛

۲) رعایت انتخاب حداقل ۲۵۰ ساعت درس در نیم سال قبل؛

۳) قبولی نهایی در همه دروس انتخابی نیم سال قبل؛

۴) کسب معدل ۱۶ در دروس نیم سال قبل؛

۵) تعهد به شرکت در تمامی کلاس های درسی مطابق ضوابط؛

۶) صلاحدید و تأیید شورای واحد آموزشی محل تحصیل.

تبصره ۱: ملاک مناسبه معدل، عملکرد درسی طلبه در نیم سال متصل قبل می باشد.

تبصره ۲: شورای واحد آموزشی می تواند تا پنج هفته قبل از برگزاری امتحان، نسبت به

مذف همه یا تعدادی از دروس مازاد افزوده شده توسط طلاب اقدام نماید.

انتخاب درس به صورت غیر حضوری در تابستان

ماده ۲۵: طلاب در صورت داشتن شرایط ذیل، می توانند در تابستان با انتخاب حداکثر

۶۲۰ ساعت درس، بدون حضور در کلاس، نسبت به امتحان آن دروس، اقدام

نمایند:

۱) رعایت انتخاب حداقل ساعت درس مجاز در هر نیم سال در سال تحصیلی

جاری؛

۲) قبولی در همه دروس انتخابی نیم سال اول و امتحانات نوبت اصلی نیم سال دوم

سال تحصیلی جاری؛

۳) کسب معدل ۱۶ در دروس انتخابی نیم سال های اول و دوم سال تحصیلی

جاری؛

۴) صلاحدید و تأیید شورای واحد آموزشی محل تحصیل.

تبصره: مضور در امتحانات این دروس با رعایت حداقل درسی و ضوابط مربوط به انتخاب

درس مانند پیش نیاز و ... مجاز می باشد.

ماده ۲۶: نمره قبولی دروس انتخاب شده در تابستان بدون حضور در کلاس، در همه

دروس ۱۶ می باشد.

انتخاب درس حضوری در دوره آموزشی تابستان

ماده ۲۷: شرکت در دوره آموزشی تابستانی و انتخاب درس در آن برای همه طلاب، با

رعایت شرایط ذیل بلامانع می باشد:

(۱) تعهد به شرکت در تمامی کلاس های درسی مطابق ضوابط؛

(۲) برگزاری کلاس برای هر درس مطابق جداول درسی مصوب؛

(۳) صلاح دید و تأیید مدیر واحد آموزشی محل تحصیل.

تبصره: انتخاب درس عادی در دوره تابستانی فقط جهت مضور در جلسه امتحان (بدون

شرکت در کلاس) در دروس تجدیدی و دروسی که جهت کسری معدل اخذ شده است، با

تأیید مدیر واحد آموزشی محل تحصیل بلامانع می باشد.

د) برنامه ریزی کلاس های درسی

ماده ۲۸: حد نصاب تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم سال، در شهر قم حداقل ۱۰ نفر

و در شهرستان ها، در سطح دو و سه حداقل ۷ نفر است.

تبصره ۱: حداقل افراد در هر کلاس درس ۲۵ نفر است.

تبصره ۲: در موارد فاص، تشکیل کلاس در کمتر یا بیشتر از مدنصاب مذکور، با پیشنهاد

واحد آموزشی و تأیید مدیریت استان امکان پذیر می باشد.

ماده ۲۹: کلاس درس، با معرفی و حضور استاد دارای حکم تدریس رسمیت می یابد.

ماده ۳۰: استاد، موظف به حضور مستمر و تدریس کامل منبع و محدوده درسی مطابق

جدول درسی هر نیم سال تحصیلی است.

ماده ۳۱: در صورتی که محدوده های درسی در طول نیم سال به پایان نرسد، واحد

آموزشی و استاد موظف به برگزاری جلسات جبرانی برای آن درس می باشند.

ماده ۳۲: در صورتی که واحد آموزشی برای تکمیل محدوده درس نیاز به اضافه کردن

ساعات درسی داشته باشد؛ معاون آموزش آن واحد آموزشی می تواند با پیشنهاد

و تصویب آن در شورای واحد آموزشی در این خصوص اقدام نماید. هم چنین

کم کردن ساعات درسی به شرط تکمیل محدوده و عدم اختلال در یادگیری طلاب، تا سقف ۲۰ درصد ساعات تعیین شده برای هر درس با پیشنهاد معاون آموزش واحد آموزشی و تصویب آن در شورای واحد آموزشی بلامانع است.

ماده ۳۳: عدم استفاده از منبع آموزشی تأیید شده و یا عدم ارائه درس بر اساس محدوده‌های ابلاغ شده، موجب حذف درس و نمره آن خواهد شد.

ماده ۳۴: مدت زمان هر جلسه درس، ۵۰ دقیقه است.

ماده ۳۵: چنانچه استادی قادر به حضور در کلاس درس نباشد، موظف است تا پیش از شروع کلاس، مدیریت واحد آموزشی را مطلع سازد تا جهت اطلاع‌رسانی به طلاب یا جایگزینی استاد، تدبیر لازم اندیشیده شود.

ماده ۳۶: اساتید می‌توانند با صلاحدید شورای واحد آموزشی، در طول هر نیم‌سال تحصیلی، تا سقف ۲۵ درصد افزون بر ساعات هر درس را، جلسه مشاوره و پرسش و پاسخ برگزار کنند.

ماده ۳۷: اساتید موظف به تدریس محدوده‌های «الزامی تدریس» کتاب‌های فقهی و اصولی هستند و امتحان از محدوده‌های «الزامی تدریس» می‌باشد. البته تدریس محدوده‌های «مطالعاتی» نیز در صورت برنامه‌ریزی، مورد تأکید است.

هـ) فعالیتهای درسی

مقدمه

در راستای اجرای مناسب آیین‌نامه آموزشی در زمینه فعالیتهای درسی طلاب، شیوه‌نامه اجرای آن به منظور ساماندهی فعالیتهای درسی طلاب واحدهای آموزشی سطوح عالی حوزه‌های علمیه و احتساب آن در ارزشیابی تحصیلی به شرح ذیل تدوین گردید:

ماده ۳۸: مصادیق فعالیتهای درسی عبارتند از:

(۱) حضور فعال و منظم در مباحثه؛

(۲) پاسخ به پرسش‌های کلاسی (ارزیابی علمی طلبه توسط استاد)؛

۳) موفقیت در امتحانات هفتگی (حداقل دو امتحان در هر نیم سال تحصیلی)؛
۴) انجام تحقیق درسی و تکالیف پژوهشی تعیین شده از سوی استاد در هر سال تحصیلی.

ماده ۳۹: در هر نیم سال تحصیلی اختصاص ۵ نمره از ۲۰ نمره هر درس دارای کلاس به یک یا چند یا همه فعالیت های درسی و کلاسی طلبه مجاز بوده و بقیه نمره نهایی درس به امتحان کتبی اختصاص می یابد.

تبصره: افتصاص نمره بیشتر به فعالیت درسی با تصویب شورای آموزش استان و برای فعالیت های پژوهشی تا سقف مجموع ۸ نمره از ۲۰ نمره نهایی مجاز می باشد.

ماده ۴۰: مرجع تأیید و تصویب درس های دارای فعالیت درسی، اقسام و موضوعات و منابع پژوهشی در درس های دارای فعالیت درسی پژوهشی، گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی است.

تبصره: در صورتی که وامد آموزشی قصد دارد برای برفی از دروس خود پژوهش درسی قرار دهد؛ لازم است در مورد هر نیم سالی تمصیلی دقت لازم را به عمل آورد تا تعادل لازم در تعداد درس های دارای فعالیت های درسی و پژوهشی مفا شود و طلبه فرصت پژوهش داشته باشد.

مباحثه

ماده ۴۱: الزامی کردن مباحثه در دروس و اختصاص تمام ۵ نمره از فعالیت های کلاسی آن به مباحثه با پیشنهاد استاد درس و تأیید گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی، بلامانع می باشد.

ماده ۴۲: در جلسه مباحثه به بازخوانی، بررسی، تبیین و نقد مباحث و مطالبی که در محدوده درسی مصوب و توسط استاد ارائه شده است، پرداخته می شود.

ماده ۴۳: گروه های مباحثه توسط خود طلاب و با نظارت، مشورت و تأیید استاد همان درس و حداکثر تا دو هفته اول شروع آن درس تشکیل می شود.

ماده ۴۴: ضرورت دارد گروه‌های مباحثه بعد از تشکیل، جهت ثبت به معاونت آموزش واحد آموزشی اطلاع داده شود.

ماده ۴۵: معاونت آموزش واحد آموزشی می‌تواند در هر گروه مباحثه، یک نفر را به عنوان دبیر گروه انتخاب نماید.

ماده ۴۶: وظایف دبیر گروه مباحثه عبارت است از:

- (۱) اطلاع‌رسانی و تعیین زمان و مکان جلسات؛
 - (۲) مدیریت جلسات و تنظیم زمان برای ارائه و یا نقد مباحث توسط اعضا؛
 - (۳) انجام حضور و غیاب جلسات و ارائه آن به استاد؛
 - (۴) هماهنگ کننده و رابط میان گروه و استاد و یا مدیریت واحد آموزشی،.
- تعیین مکان و زمان مباحثه بر عهده طلاب می‌باشد.
- تبصره: در صورتی که مدیریت واحد آموزشی، جلسه مباحثه را در زمان و مکان فاضی، ضروری اعلام نماید، تبعیت از آن برای گروه‌های مباحثه ضروری خواهد بود.

ماده ۴۷: زمان مباحثه به ازاء هر دو جلسه درس، حداقل یک جلسه مباحثه ۴۵ دقیقه‌ای می‌باشد.

ماده ۴۸: جهت اختصاص یافتن نمره مباحثه به طلبه، حضور طلبه در حداقل ۸۰ درصد جلسات مباحثه ضروری می‌باشد.

ماده ۴۹: نمره‌دهی در مباحثه توسط استاد همان درس و بر اساس ملاک‌هایی همچون حضور منظم و آمادگی علمی در جلسات انجام می‌شود.

پژوهش درسی:

ماده ۵۰: پژوهش درسی از مهم‌ترین مصادیق فعالیت‌های درسی است که مورد تأکید می‌باشد.

ماده ۵۱: الزامی کردن پژوهش درسی در دروس پایه‌های هفتم و نهم در یکی از موضوعات فقهی و یا اصولی و اختصاص تمام ۵ نمره فعالیت‌های درسی به آن، با پیشنهاد استاد درس و تأیید گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی، بلامانع می‌باشد.

تبصره: فرایند انتساب دروس مذکور همانند سایر دروس و مطابق شرایط و ضوابط مندرج در آیین نامه‌های مربوطه خواهد بود.

ماده ۵۲: هر پژوهش دارای دو مرحله فعالیت با عنوان ۱. «تدوین طرح‌نامه پژوهشی و انجام تحقیق»، ۲. «تدوین و ارائه گزارش تحقیق» خواهد بود که نمره بخش اول در درس انتخابی نیم‌سال اول و نمره بخش دوم در درس انتخابی نیم‌سال دوم، ثبت می‌شود.

تبصره ۱: با توجه به دو مرحله‌ای بودن پژوهش درسی، در صورت تعیین یک درس در یک نیم‌سال برای پژوهش درسی، انتساب متناظر همان درس در نیم‌سال بعد برای پژوهش درسی الزامی است. (۱)

تبصره ۲: هر یک از دروس معین شده برای پژوهش درسی، دارای نمره مستقل بوده و ۵ نمره از نمره نهایی آن درس اختصاص به فعالیت پژوهشی دارد.

ماده ۵۳: هر پژوهش (در هر دو فعالیت) زیر نظر یک نفر از اساتید واجد شرایط واحد آموزشی به عنوان استاد راهنما انجام می‌شود.

ماده ۵۴: استاد راهنما در صورت داشتن شرایط، استاد همان درس بوده و انتخاب استاد راهنما از میان سایر اساتید واحد آموزشی با لحاظ کلیه شرایط و ضوابط با تأیید گروه علمی- تربیتی بلامانع می‌باشد.

ماده ۵۵: مسئولیت و وظایف استاد راهنما عبارت است از:

۱) هدایت و راهنمایی علمی و روشی طلاب در انجام پژوهش درسی در تمامی مراحل پژوهش؛

۲) ارزیابی پژوهش‌های درسی و اعلام نمره مربوطه در هر نیم‌سال تحصیلی؛

۱- مثال: در صورتی که گروه علمی تربیتی برای درس فقه ۱ در پایه هفتم، انجام فعالیت پژوهشی را الزامی کند، در این صورت درس فقه ۲ نیز در نیم‌سال بعد دارای پژوهش خواهد بود. بر همین اساس ۵ نمره فعالیت درسی در فقه ۱ به موضوع «تدوین طرح‌نامه پژوهشی و انجام تحقیق» و ۵ نمره فعالیت درسی در فقه ۲ به موضوع «تدوین و ارائه گزارش تحقیق»، اختصاص خواهد یافت. لذا یک طلبه در پایه هفتم، یک سال برای انجام پژوهش فرصت داشته و با توجه به نوع برنامه‌ریزی، از ظرفیت نمرات دو درس استفاده خواهد کرد.

۳) شرکت در برنامه‌های توجیهی و دانش‌افزایی اساتید راهنما.

ماده ۵۶: شرایط استاد راهنما:

۱. دارا بودن حداقل ۵ سال سابقه تدریس در دروس فقه و یا اصول سطوح عالی؛

۲. داشتن سابقه فعالیت‌های پژوهشی و یا شرکت در دوره‌های دانش‌افزایی

پژوهشی؛

۳. دارا بودن حکم تدریس.

تبصره: در صورت برافروزداری اساتید دروس مربوطه از شرایط لازم پژوهشی، اولویت در

راهنمایی پژوهش‌های درسی طلاب با ایشان بوده؛ در غیر این صورت، انتصاب استاد

راهنما از میان سایر اساتید و امد آموزشی با لحاظ شرایط مورد نظر و با تأیید گروه

علمی - تربیتی و امد آموزشی می‌باشد.

ماده ۵۷: انجام فعالیت‌های پژوهشی طلاب به صورت فردی بوده و انجام آن به صورت

گروهی با تأیید گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی و با رعایت شرایط و ضوابط

ابلاغی معاونت پژوهش بلامانع می‌باشد.

ماده ۵۸: شرایط و ضوابط تدوین، راهنمایی و ارزیابی هر یک از مراحل فعالیت‌های

پژوهشی، مطابق دستورالعمل ابلاغی معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه می‌باشد.

ماده ۵۹: ارائه فعالیت پژوهشی هر درس، قبل از برگزاری امتحان کتبی آن درس

ضروری است و تصمیم‌گیری در خصوص تمدید زمان آن بر عهده گروه علمی -

تربیتی واحد آموزشی می‌باشد.

ماده ۶۰: زمان اختصاصی راهنمایی برای هر مورد پژوهشی حداقل ۵ و حداکثر ۱۰

ساعت می‌باشد.

تبصره: افزایش زمان مداکتری برای راهنمایی پژوهش با تأیید گروه علمی - تربیتی و امد

آموزشی، بلامانع می‌باشد.

ماده ۶۱: پرداخت حق الزحمه اساتید راهنما بر اساس دستورالعمل پرداختی گروه‌های

علمی - تربیتی خواهد بود.

ماده ۶۲: انتخاب دو درس دارای پژوهش درسی به صورت همزمان در یک نیم سال تحصیلی و هم چنین انتخاب دروس دارای فعالیت پژوهشی «تدوین و ارائه گزارش تحقیق» قبل از دروس دارای فعالیت پژوهشی «تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق» مجاز نمی باشد.

تبصره: در موارد فاص و ضروری، پس از تقاضای طلبه و تأیید گروه علمی- تربیتی انبام دو فعالیت پژوهشی در یک نیم سال بلامانع است.

ماده ۶۳: انتخاب دروس دارای پژوهش در دوره تابستانی مجاز نمی باشد.

ماده ۶۴: در اتخاذ تمهیدات لازم در خصوص نحوه و زمان ارائه دروس پژوهشی در هر نیم سال تحصیلی و هم چنین تناسب تعداد پژوهش ها با وقت استاد و طلبه، بر عهده معاون آموزش واحد آموزشی است.

ماده ۶۵: کلیه مراحل اجرای دستورالعمل های مربوط به پژوهش درسی با نظارت معاون پژوهش واحد آموزشی و تحت اشراف مدیر واحد آموزشی می باشد.

ماده ۶۶: نظارت بر پژوهش های درسی واحد آموزشی بر عهده معاون پژوهش واحد آموزشی است.

ماده ۶۷: ارائه مشاوره علمی و پژوهشی به طلاب و اساتید در صورت لزوم، پیگیری و تأمین زیرساخت های نرم افزاری و سخت افزاری مورد نیاز و اجرای برنامه مناسب آموزش مهارت های پژوهشی به طلاب و سایر وظایف محول بر اساس دستورالعمل ابلاغی معاونت پژوهش حوزه های علمیه، بر عهده معاون پژوهش واحد آموزشی و تحت اشراف مدیر واحد آموزشی است.

شیوه محاسبه نمرات

ماده ۶۸: اعمال و ثبت نمره فعالیت های درسی قبل از آغاز امتحانات الزامی است و پس از امتحانات، نمره کلاسی ثبت شده، نهایی تلقی شده و امکان ویرایش وجود نخواهد داشت.

ماده ۶۹: نمره امتحانات کتبی پایان هر نیم سال از ۲۰ می باشد.

تبصره: در صورت تعیین لزوم اختصاص نمره فعالیت‌های درسی یا پژوهشی در مورد هر درس، نمره پایان نیم‌سال آن درس به صورت خودکار از حاصل جمع «فعالیت درسی» و «نمره امتحان کتبی» محاسبه می‌گردد.

ماده ۷۰: اختصاص فعالیت‌های درسی به یک یا چند یا همه فعالیت‌های مذکور در ماده ۳۸ با نظر استاد آن درس بلامانع است.

تبصره: در صورتی که تعداد فعالیت‌های انتخابی بیش از یک مورد باشد تأثیر آن‌ها در نمره نهایی مربوط به فعالیت درسی به صورت مساوی خواهد بود.

ماده ۷۱: هر یک از فعالیت‌های درسی در سامانه از ۲۰ نمره ثبت می‌شود.

ماده ۷۲: تبدیل نمرات ۲۰ نمره‌ای هر یک از بخش‌های فعالیت درسی به یک نمره معدل و در نهایت تبدیل آن به ۵ نمره توسط سامانه، به صورت خودکار و به شرح ذیل انجام می‌پذیرد: **جدول محاسبه نمره فعالیت درسی و امتحان کتبی در هر یک از نیم‌سال‌ها:**

نمره نهایی درسی	نمره کتبی پایان ترم	نمره کلاسی	نمره ۵			
			پرسش و پاسخ درسی	مباحثه	تحقیق و پژوهش	امتحان هفتگی
۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۰ یا ۱۵+۵	C	B	A			

A: مجموع بخش‌های فعالیت درسی بوده که ارزش‌گذاری اولیه هر یک ۲۰ نمره می‌باشد و در نهایت مجموع آن‌ها در جدول B معدل‌گیری شده و تبدیل به یک نمره واحد می‌گردد.

B: معدل به دست آمده از مجموع فعالیت‌های درسی جدول A می‌باشد که بر اساس نمره ۲۰ ثبت می‌گردد.

C: ۲۰ نمره امتحان کتبی پایان هر نیم سال است.

(B+C) در صورت ثبت نمره فعالیت درسی در جدول، به صورت خودکار سامانه نمره نهایی نیم سال را به صورت ۵+۱۵ محاسبه کرده و در صورت عدم ثبت نمره فعالیت درسی نمره امتحان کتبی فقط ۲۰ نمره محاسبه می گردد. لذا طرح سؤال امتحان کتبی نیم سال تحصیلی ۲۰ نمره می باشد تا امکان برگزاری درس بدون لحاظ ۵ نمره فعالیت درسی نیز وجود داشته باشد.

ماده ۷۳: نمره نهایی هر درس در نیم سال، شامل نمره اخذ شده از نمره فعالیت درسی و نمره کتبی آن درس می باشد.

ماده ۷۴: شرط قبولی در هر نیم سال کسب نمره حداقل ۱۲ از مجموع نمره فعالیت های درسی و امتحان کتبی پایان هر نیم سال می باشد.

ماده ۷۵: در صورتی که ارائه درس در اولین حضور طلبه در کلاس همراه با پژوهش، نمره کلاسی و ... باشد، نمره پژوهشی اخذ شده توسط طلبه، در امتحان مرحله تجدیدی و استادیاری هم لزوماً لحاظ می گردد و امتحان درس استادیاری یا تجدیدی از ۱۵ نمره محاسبه خواهد شد.

ماده ۷۶: با فرض لحاظ ۵ نمره فعالیت های درسی، امتحان تجدیدی هر نیم سال فقط به صورت امتحان کتبی ۲۰ نمره ای برگزار می گردد و در صورت عدم کسب حداقل نمره ۱۲ در امتحان کتبی تجدیدی، همان نمره تجدیدی به عنوان نمره نهایی آن نیم سال ثبت خواهد شد.

و) برنامه ریزی و اجرای دوره تابستانی

مقدمه

به منظور فراهم آوردن امکان استمرار تحصیل در طول سال، کم کردن تعطیلات، برنامه ریزی علمی در اوقات فراغت طلاب و ایجاد امکان پیشرفت تحصیلی برای طلاب متقاضی، دوره آموزشی تابستانی برگزار می گردد.

امور اجرایی و آموزشی دوره

ماده ۷۷: واحدهای آموزشی و یا مدیریت‌های استانی که دارای شرایطی همانند داشتن فضای آموزشی مناسب، امکانات اسکان و رفاه طلاب، اساتید و ... باشند، می‌توانند نسبت به برگزاری دوره آموزشی تابستانی برای طلاب خود و یا طلاب چندین واحد آموزشی دیگر در محدوده مدیریت استانی و یا سایر مدیریت‌های استانی، اقدام نمایند

ماده ۷۸: برگزاری دوره‌های تابستانی با درخواست واحد آموزشی و پس از اخذ مجوز از شورای آموزش استان و طبق ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد بلامانع می‌باشد.

ماده ۷۹: کلیه امور اجرایی دوره اعم از ثبت‌نام طلاب، برگزاری کلاس‌ها، ثبت نمرات و ... توسط واحد آموزشی مجری و با نظارت معاونت آموزش مدیریت استانی انجام می‌شود.

ماده ۸۰: زمان برگزاری دوره‌های آموزشی تابستانی مطابق تقویم تحصیلی ابلاغی در هر سال می‌باشد.

تبصره: هر گونه تغییر در زمان‌بندی ابلاغی با تصویب شورای آموزش استان و لذا کلیه شرایط و ضوابط بلامانع می‌باشد.

ماده ۸۱: واحد آموزشی مجری دوره، جهت تصمیم‌گیری و اخذ مجوز اجرای دوره تابستانی، حداکثر تا قبل از پایان نیم‌سال دوم اقدام نماید.

تبصره: تصمیم‌گیری در فصول دوره‌های آموزشی تابستانی واحدهای آموزشی مجری برنامه آموزشی سطوح دو و سه در قم، بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد.

ماده ۸۲: رعایت نکات ذیل در ارائه درخواست برای برگزاری دوره و همچنین تصمیم‌گیری در خصوص دوره‌های آموزشی ضروری می‌باشد:

۱- داشتن مجوز ارائه دروس مطابق مجوز تأسیس واحدهای آموزشی و مدیریت‌های استانی؛

۲- وجود امکانات اجرای دوره اعم از امکانات رفاهی، علمی و آموزشی در محل برگزاری دوره؛

۳- معرفی اساتید رسمی یا دارای مجوز تدریس در مواد درسی ارائه شده؛

۴- ارائه جداول درسی، تقویم آموزشی، نحوه ارائه برنامه‌های فوق‌العاده فرهنگی و تربیتی و... به صورت تفصیلی در زمان ارائه پیشنهاد و بررسی درخواست؛

۵- برگزاری کلاس‌های درسی مطابق جداول درسی و سایر آیین‌نامه‌های مربوطه.

ماده ۸۳: برگزاری دوره، بدون اخذ مجوز، موجب عدم تأیید دروس، نمرات و... خواهد شد.

ماده ۸۴: رعایت کلیه ضوابط آموزشی و درسی، امتحانی، قبولی، تجدیدی، ثبت نمره و... بر اساس آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی، ضروری می‌باشد.

ماده ۸۵: برگزاری حداقل ۸۰ درصد از ساعات هر درس مطابق جداول درسی و به صورت حضوری، الزامی می‌باشد.

ماده ۸۶: ارائه دروس در دوره‌های آموزشی تابستانی برای گروه‌های ذیل می‌باشد:

۱- متقاضیان ادامه تحصیل به صورت حضوری؛

۲- متقاضیان تکمیل نواقصی دروس گذشته.

تبصره: مضور طلابی که در نیم‌سال دوم درسی را تجدید شده‌اند در کلاس آن درس در دوره

تابستانی اختیاری و در امتحان آن درس با تأیید مدیر یا معاون آموزش مدرسه مبدأ

بلامانع می‌باشد.

ماده ۸۷: حضور طلاب در دوره آموزشی تابستانی، اختیاری می‌باشد.

تبصره ۱: در صورت عدم تداخل دوره تابستانی با فعالیت‌های تبلیغی طلاب، و امد

آموزشی می‌تواند دوره تابستانی را برای طلاب فود الزامی نماید.

تبصره ۲: در صورتی که یک و امد آموزشی مضور طلاب را در دوره تابستانی الزامی نماید،

مضور طلاب در آن دوره الزامی است.

تبصره ۳: الزامی یا اختیاری بودن حضور طلاب در دوره، براساس مجوز شورای آموزش استان می‌باشد.

ماده ۸۸: طلاب با شرط انتخاب حداقل ۷۰ ساعات درسی، مجاز به ثبت نام در دوره می‌باشند.

ماده ۸۹: شرایط ثبت نام در دوره آموزشی تابستانی به شرح ذیل می‌باشد:

۱- داشتن پرونده فعال آموزشی؛

۲- تعهد به حضور مستمر در برنامه‌ها و کلاس‌های درسی دوره؛

۳- ارائه معرفی نامه و تأییدیه اخلاقی از واحد آموزشی مبدأ به مدیر واحد آموزشی مجری دوره و با تأیید مدیریت استانی مبدأ و مقصد.

ماده ۹۰: نمره قبولی برای طلاب شرکت کننده در دوره حضوری تابستان، در همه دروس، ۱۲ می‌باشد.

تبصره: نمرات دروس در سامانه به صورت مستقل و مطابق هر عنوان درسی ثبت می‌گردد.

ماده ۹۱: در صورت عدم کسب نمره قبولی در امتحان درس‌های دوره، تصمیم‌گیری در مورد وضعیت طلبه شامل: (امتحان مجدد طلبه در همان دوره و یا نیم سال بعد و یا حضور مجدد در کلاس‌های درسی در طول سال تحصیلی) بر عهده گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی می‌باشد.

فصل دوم: جداول دروس و منابع آموزشی

الف) جداول و منابع درسی رشته‌های فقهی و اصولی

نکات:

۱. عناوین دروس و محدوده درسی برای هر دو گروه «رشته‌های فقهی و اصولی» و «رشته‌های غیر فقهی و اصولی» مشابه بوده و تفاوت در تعداد عناوین می‌باشد. برای مثال: در سطح ۲ درس «اصول فقه ۱» درسی است با عنوان و محدوده مشابه برای هر دو گروه ولی درس «اصول فقه ۵» تنها به طلاب رشته‌های فقهی و اصولی اختصاص دارد.
 ۲. کتاب «دروس فی علم الاصول» «الحلقة الثالثة» کتاب بدیل کفایه الاصول آخوند خراسانی، می‌باشد.
 ۳. معرفی چندین منبع در برخی از دروس به عنوان بدیل بوده و طلاب و اساتید به انتخاب خود می‌توانند یکی از این منابع را برای تدریس و تدرس انتخاب نمایند.
 ۴. محدوده‌های تعیین شده برای دروس فقه و اصول (رسائل و مکاسب) شامل محدوده‌های مطالعاتی^(۱) و الزامی تدریس می‌باشد.
- ماده ۹۲: تدریس دروس تنها براساس کتاب و نسخه معرفی و ابلاغ شده توسط معاونت آموزش مجاز می‌باشد.

ماده ۹۳: جداول درسی به همراه منابع درسی مورد تأیید و مجاز برای استفاده در برنامه آموزشی سطح دو و سه رشته‌های فقهی و اصولی، به شرح ذیل می‌باشد:

۱) جداول و منابع درسی سطح دو رشته‌های فقهی و اصولی

پایه هفتم (نیم سال اول)				
عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۱	۷۰	مکاسب ^(۱) (جلد ۱)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای کتاب تا ابتدای «المسأله السابعة»: حفظ کتب الضلال» (صفحه ۵ تا صفحه ۲۳۲)
فقه ۳	۷۰	مکاسب (جلد ۲)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «المسأله السابعة عشر»: القيافة» تا ابتدای مبحث «البيع» (صفحه ۷ تا صفحه ۲۵۲؛ پایان جلد ۲)
اصول فقه ۱	۷۰	فرائد الاصول ^(۲) (جلد ۱)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «واما المجوزون...» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۲۵۴)
فلسفه ۱	۵۰	بداية الحکمة	علامه طباطبایی رحمه الله	از اول کتاب تا ابتدای مرحله هشتم
تفسیر ^(۳)	۳۰	جوامع الجامع (جلد ۲)	حسن طبرسی رحمه الله	سوره مبارکه توبه
		تفسیر تنسیم (جلد ۲۴)	آیت الله جوادی آملی	سوره مبارکه انعام

- ۱- محدوده‌های تعیین شده از کتاب مکاسب، دوره ۶ جلدی چاپ مجمع الفکر می‌باشد.
- ۲- محدوده‌های تعیین شده از کتاب فرائد الاصول، دوره ۳ جلدی چاپ مجمع الفکر می‌باشد.
- ۳- ذکر دو منبع به عنوان اصلی و بدیل می‌باشد.

پایه هفتم (نیم سال دوم)

عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۲	۷۰	مکاسب (جلد ۱)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «المسأله السابعة: حفظ کتب الضلال» تا ابتدای مبحث «المسأله السابعة عشر: القيافة» (صفحه ۲۳۳ تا صفحه ۳۸۵؛ پایان جلد ۱)
فقه ۴	۷۰	مکاسب (جلد ۳)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «البيع» تا ابتدای مبحث «اشتراط الموالاة فی العقد» (صفحه ۷ تا صفحه ۱۵۶)
اصول فقه ۲	۷۰	فرائد الاصول (جلد ۱ و ۲)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «واما المجوزون...» تا ابتدای مبحث «المطلب الثانی: الشبهة الوجوبیه» (جلد ۱: صفحه ۲۵۴ تا پایان کتاب و جلد ۲: ابتدای کتاب تا صفحه ۱۴۰)
فلسفه ۲	۵۰	بداية الحکمة	علامه طباطبائی رحمه الله	از ابتدای مرحله هشتم تا پایان کتاب
عقائد ۱	۳۰	محاضرات فی الإلهیات	آیت الله سبحانی	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث نبوت

پایه هشتم (نیم سال اول)				
عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۵	۷۰	مکاسب (جلد ۳)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «اشترط الموالاة فی العقد» تا ابتدای مبحث «اشترط اذن السيد لو كان العاقد عبداً» (صفحه ۱۵۷ تا صفحه ۳۳۶)
اصول فقه ۲	۷۰	فرائد الاصول (جلد ۲)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «المطلب الثانی: الشبهة الوجوبیه» تا ابتدای «المقام الثانی: فی الاستصحاب» (صفحه ۱۴۱ تا صفحه ۴۷۲؛ پایان جلد ۲)
اصول فقه ۵	۷۰	فرائد الاصول (جلد ۳)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «خاتمة: فی التعادل والتراجیح» تا پایان کتاب (صفحه ۴۱۹ تا صفحه ۵۶۸؛ پایان جلد ۳)
		الفائق فی الاصول	دفتر فقه معاصر	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «الباب الثالث: قاعدة لو كان لبان» (اول کتاب تا صفحه ۱۳۷)
رجال	۲۰	کلیات علم رجال	آیت الله سبحانی	از اول کتاب تا اول مشایخ الثقات
تفسیر ۲	۳۰	جوامع الجامع (جلد ۲)	حسن طبرسی رحمه الله	سوره های مبارکه رعد و یوسف
		تفسیر تسنیم (جلد ۴۱ و ۴۲)	آیت الله جوادی آملی	سوره مبارکه یوسف

پایه هشتم (نیم سال دوم)

عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۶	۷۰	مکاسب (جلد ۳)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «اشتراط اذن السید لو کان العاقد عبداً» تا ابتدای «القول فی شرائط العوضین» (صفحه ۳۳۷ تا ۶۰۲؛ پایان جلد ۳)
اصول فقه ۴	۷۰	فرائد الاصول (جلد ۳)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «المقام الثانی: فی الاستصحاب» تا ابتدای مبحث «خاتمه: فی التعادل والتراجیح» (صفحه ۹ تا صفحه ۴۱۵)
اصول فقه ۶	۷۰	الفائق فی الاصول	دفتر فقه معاصر	از ابتدای مبحث «الباب الثالث: قاعده لو کان لبان» تا پایان کتاب (صفحه ۱۳۷ تا پایان کتاب)
عقائد ۲	۴۰	محاضرات فی الالهیات	آیت الله سبحانی	از اول مبحث نبوت تا پایان کتاب

۲) جداول و منابع درسی سطح سه رشته‌های فقهی و اصولی

پایه نهم (نیم سال اول)				
عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۱	۷۰	مکاسب (جلد ۴)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «القول فی شرائط العوضین» تا ابتدای مبحث «الخيارات» (صفحه ۹ تا صفحه ۳۷۸؛ پایان جلد ۴)
فقه ۳	۷۰	مکاسب (جلد ۵)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «الرابع: خيار الغبن» تا ابتدای مبحث «فی الشروط التي يقع عليها العقد و شروط صحتها ...» (صفحه ۱۵۷ تا صفحه ۴۱۷؛ پایان جلد ۵)
اصول فقه ۱	۷۰	کفایة الاصول (جلد ۱)	آخوند خراسانی رحمه الله	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «الفصل الثانی: فی ما یترتّب بصیغة الامر» (صفحه ۲۱ تا صفحه ۹۹)
		دروس فی علم الاصول (۱) الحلقة الثالثة (جلد ۲)	شهید سید محمد باقر صدر رحمه الله	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «المفاهیم» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۱۰)
فلسفه ۱	۵۰	نهایة الحکمة	علامه طباطبایی رحمه الله	از ابتدا تا پایان مبحث «المرحلة الخامسة» (فی الماهیة و احکامها)
تفسیر ۱	۳۰	تفسیر المیزان (جلد ۱۳)	علامه طباطبایی رحمه الله	سوره مبارکه اسراء
		تفسیر تسنیم (جلد ۲۸ تا ۳۱)	آیت الله جوادی آملی	سوره مبارکه اعراف

۱- محدوده های معین شده از کتاب دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة)، نسخه ۲ جلدی چاپ جامعه مدرسین انتشارات اسلامی بوده که جلد اول الحلقه الاول و الثانيه و جلد دوم آن الحلقة الثالثة می باشد.

پایه نهم (نیم سال دوم)

عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۲	۷۰	مکاسب (جلد ۵)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «الخيارات» تا ابتدای مبحث «الرابع: خيار الغبن» (صفحه ۱۱ تا صفحه ۱۵۶)
فقه ۴	۷۰	مکاسب (جلد ۶)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «فی الشروط التي يقع عليها العقد...» تا پایان کتاب (صفحه ۱۱ تا صفحه ۳۱۴؛ پایان جلد ۶)
اصول فقه ۲	۷۰	کفاية الاصول (جلد ۱)	آخوند خراسانی رحمه الله	از ابتدای مبحث «فی ما يتعلّق بصیغة الأمر» تا ابتدای مبحث «المقصد الثانی: فی النواهی» (صفحه ۱۰۰ تا صفحه ۲۰۴)
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید سید محمد باقر صدر رحمه الله	از ابتدای مبحث «المفاهیم» تا ابتدای مبحث «الدلیل العقلی» (صفحه ۱۱۱ تا صفحه ۲۰۱)
فلسفه ۲	۵۰	نهاية الحکمة	علامه طباطبائی رحمه الله	از ابتدای مبحث «المرحلة السادسة» تا پایان مبحث «المرحلة السابعة» (فی الواحد و الكثير)
رجال	۲۰	کلیات علم رجال	آیت الله سبحانی	از ابتدای مبحث «مشایخ الثقات» تا پایان کتاب

پایه دهم (نیم سال اول)				
عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۵	۷۰	الشخص الاعتباری	لجنة الفقه المعاصر	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری» (از صفحه ۳۱ تا صفحه ۱۴۰)
		أساس الحكومة الإسلامية	آیت الله سید کاظم حائری	کل کتاب
		بحوث فقهية	آیت الله شیخ حسین حلی رحمه الله	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشیوع» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۶۶)
اصول فقه ۳	۷۰	كفاية الاصول (جلد ۱)	آخوند خراسانی رحمه الله	از ابتدای مبحث «المقصد الثاني: فی النواهی» تا ابتدای مبحث «المقصد الخامس: فی المطلق والمقید» (صفحه ۲۰۵ تا صفحه ۳۳۳)
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید سید محمد باقر صدر رحمه الله	از ابتدای مبحث «الدلیل العقلي» تا ابتدای «اصول عملیه» (صفحه ۲۰۲ تا صفحه ۲۹۴)
اصول فقه ۵	۷۰	كفاية الاصول (جلد ۲)	آخوند خراسانی رحمه الله	از ابتدای مبحث «المقصد السابع: فی الأصول العملية» تا ابتدای مبحث «تنبيهات الاستصحاب» (صفحه ۱۳۱ تا صفحه ۲۲۸)
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید سید محمد باقر صدر رحمه الله	از ابتدای مبحث «الوظيفة العملية عند الشك فی الوجوب والحرمة معاً» تا ابتدای مبحث «استصحاب الكلي» (صفحه ۴۰۹ تا صفحه ۵۱۴)
درایه	۴۰	درایه	آیت الله سبحانی	اصول الحدیث و احکامه
فلسفه ۳	۵۵	نهاية الحكمة	علامه طباطبائی رحمه الله	از ابتدای مبحث «المرحلة الثامنة (فی العلة والمعلول)» تا ابتدای مبحث «المرحلة الحادی عشر (فی العقل والعقل والمعقول)»

پایه دهم (نیم سال دوم)

عنوان درس	ساعت درس	منبع	
		عنوان کتاب	مؤلف محدوده
فقه ۶ ^(۱)	۷۰	الشخص الاعتباری	از ابتدای مبحث «الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری» تا پایان کتاب (صفحه ۱۴۰ تا پایان کتاب)
		ولاية الأمر فی عصر الغیبة	آیت الله سید کاظم حائری کل کتاب
		بحوث فقهیة	از ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشیوع» تا پایان کتاب (صفحه ۱۶۷ تا پایان کتاب)
اصول فقه ۴	۷۰	كفاية الاصول (جلد ۱ و ۲)	از ابتدای مبحث «المقصد الخامس: فی المطلق و المقید» تا ابتدای مبحث «المقصد السابع: فی الأصول العمليّة» (جلد ۱: صفحه ۳۳۷ تا پایان کتاب و جلد ۲: از ابتدا تا صفحه ۱۲۹)
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	از ابتدای مبحث «خصائص الأصول العمليّة تا ابتدای مبحث «الوظيفة العمليّة عند الشك فی الوجوب والحرمة معاً» (صفحه ۲۹۵ تا صفحه ۴۰۸)
		كفاية الاصول (جلد ۲)	از ابتدای مبحث «تنبيهات الاستصحاب» تا پایان کتاب (صفحه ۲۲۹ تا صفحه ۳۴۷؛ پایان جلد ۲)
اصول فقه ۶	۷۰	دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	از ابتدای مبحث «استصحاب الكلی» تا پایان کتاب (صفحه ۵۱۵ تا صفحه ۶۰۲؛ پایان کتاب)
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	از ابتدای مبحث «المرحلة الحادی عشر» تا پایان کتاب
		نهاية الحکمة	علامه طباطبائی رحمه الله
تفسیر ۲	۴۰	تفسیر المیزان (جلد ۱۳)	سوره مبارکه کهف
		تفسیر تسنیم (جلد ۳۶ و ۳۷)	سوره مبارکه یونس
		تفسیر تسنیم (جلد ۳۶ و ۳۷)	آیت الله جوادی آملی

۱- کسانی که در نیم سال قبل، از کتاب «الشخص الاعتباری» به عنوان منبع درس فقه ۵ استفاده نموده اند، برای درس فقه ۶ هم الزاماً مباحث همان کتاب را باید ادامه دهند؛ و کسانی که کتاب «الاساس الحکومة» را به عنوان منبع انتخاب نموده اند برای درس فقه ۶ الزاماً باید از منبع «ولاية الامر» استفاده نمایند؛ و کسانی که «بحوث فقهیة» را برای فقه ۵ انتخاب نموده اند در فقه ۶ هم باید مباحث این کتاب را ادامه دهند.

ب- جداول و منابع درسی رشته‌های غیرفقهی و اصولی

ماده ۹۴: جداول درسی دروس فقه و اصول به همراه منابع مورد تأیید و مجاز برای استفاده در برنامه آموزشی سطح دو و سه طلاب رشته‌های غیرفقهی و اصولی، به شرح ذیل می‌باشد:

۱) جداول و منابع درسی فقه و اصول سطح دو رشته‌های غیرفقهی و اصولی

پایه هفتم (نیم سال اول)				
عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۱	۷۰	مکاسب (جلد ۱)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «المسأله السابعة: حفظ کتب الضلال» (صفحه ۵ تا صفحه ۲۳۲)
اصول فقه ۱	۷۰	فرائد الاصول (جلد ۱)	شیخ انصاری رحمه الله	از اول کتاب تا ابتدای مبحث «و اما المجوزون ...» (صفحه ۲۱ تا صفحه ۲۵۴)

پایه هفتم (نیم سال دوم)				
عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۲	۷۰	مکاسب (جلد ۱)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «المسأله السابعة: حفظ کتب الضلال» تا ابتدای مبحث «المسأله السابعة عشر: القيافة» (صفحه ۲۳۳ تا صفحه ۳۸۵؛ پایان کتاب)
اصول فقه ۲	۷۰	فرائد الاصول (جلد ۱ و ۲)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «و اما المجوزون ...» تا ابتدای مبحث «المطلب الثانی: الشبهة الوجوبیه» (جلد ۱: صفحه ۲۵۴ تا پایان کتاب و جلد ۲: ابتدای کتاب تا صفحه ۱۴۰)

پایه هشتم (نیم سال اول)

عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۳	۷۰	مکاسب (جلد ۲)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «المسأله السابعة عشر: القيافة» تا ابتدای مبحث «البيع» (صفحه ۷ تا صفحه ۲۵۲؛ پایان کتاب)
اصول فقه ۳	۷۰	فرائد الاصول (جلد ۳)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «خاتمة: التعادل والتراجيح» (صفحه ۴۱۹ تا صفحه ۵۶۸؛ پایان کتاب)

پایه هشتم (نیم سال دوم)

عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۴	۷۰	مکاسب (جلد ۳)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «البيع» تا ابتدای مبحث «اشتراط الموالاة فی العقد» (صفحه ۷ تا صفحه ۱۵۶)
اصول فقه ۴	۷۰	الفائق فی الاصول	دفتر فقه معاصر	از ابتدای مبحث «الباب الثالث: قاعدة لو كان لبان» (صفحه ۱۳۷ تا پایان کتاب)

۲) جداول و منابع درسی فقه و اصول سطح سه رشته های غیرفقهی و اصولی

پایه نهم (نیم سال اول)

عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۱	۷۰	مکاسب (جلد ۳)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «اشتراط الموالاة فی العقد» تا ابتدای مبحث «اشتراط ان السيد لو كان العاقد عبداً» (صفحه ۱۵۷ تا صفحه ۳۳۶)

پایه نهم (نیم سال اول)				
عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
اصول فقه ۱	۷۰	کفایة الاصول	آخوند خراسانی	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «فی ما یتعلّق بصیغة الامر» (صفحه ۲۱ تا صفحه ۹۹)
		دروس فی علم الاصول ^(۱) (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید سید محمد باقر صدر رحمه الله	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «المفاهیم» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۱۰)
اصول فقه ۳	۷۰	کفایة الاصول (جلد ۱)	آخوند خراسانی رحمه الله	از ابتدای مبحث «المقصد الثانی: فی النواهی» تا ابتدای مبحث «المقصد الخامس: فی المطلق و المقيّد» ^(۲) (صفحه ۲۰۵ تا صفحه ۳۳۳)
		دروس فی علم اصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید آیت الله صدر رحمه الله	از ابتدای مبحث «الدلیل العقلي» تا ابتدای مبحث «الاعتراضات العامة علی أدلة البراءة» (صفحه ۲۰۲ تا صفحه ۳۳۵)

پایه نهم (نیم سال دوم)				
عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۲	۷۰	مکاسب (جلد ۳)	شیخ انصاری رحمه الله	از ابتدای مبحث «اشتراط اذن سید لو کان العاقد عبداً» تا ابتدای «القول فی شرائط العوضین» (صفحه ۳۳۷ تا صفحه ۶۰۲ (تا پایان جلد ۳)

- ۱- محدوده‌های معین شده از کتاب دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة)، نسخه ۲ جلدی چاپ جامعه مدرسین انتشارات اسلامی بوده که جلد اول الحلقه الاول و الثانيه و جلد دوم آن الحلقه الثالثة می‌باشد.
- ۲- تدریس فقط مبحث «المقصد الخامس، المطلق و المقيّد» از کتاب کفایه در اصول فقه ۴، برای کسانی که کتاب کفایه را به عنوان متن درسی انتخاب کرده‌اند، الزامی می‌باشد.

پایه نهم (نیم سال دوم)				
عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
اصول فقه ۲	۷۰	کفایة الاصول (جلد ۱)	آخوند خراسانی رحمه الله	از ابتدای مبحث «فی ما یتعلّق بصیغة الأمر» تا ابتدای مبحث «النواهی» (صفحه ۱۰۰ تا صفحه ۲۰۴)
		دروس فی علم اصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید آیت الله صدر رحمه الله	از ابتدای مبحث «المفاهیم» تا ابتدای مبحث «الدلیل العقلی» (صفحه ۱۱۱ تا صفحه ۲۰۱)

پایه دهم (نیم سال اول)				
عنوان درس	ساعت درس	منبع		
		عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه (۱) ۳	۷۰	الشخص الاعتباری	لجنة الفقه المعاصر	از ابتدای کتاب تا ابتدای الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری (صفحه ۳۱ تا صفحه ۱۴۰)
		أساس الحكومة الإسلامية	آیت الله سید کاظم حائری	کل کتاب
		بحوث فقهية	آیت الله شیخ حسین حلی رحمه الله	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشبوع» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۶۶)
اصول فقه ۴	۷۰	کفایة الاصول (جلد ۲)	آخوند خراسانی رحمه الله	از ابتدای مبحث «المقصد السابع: فی الأصول العملية» تا ابتدای مبحث «تنبيهات الاستصحاب» (صفحه ۱۳۱ تا صفحه ۲۲۹)
		دروس فی علم اصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید آیت الله صدر رحمه الله	از ابتدای مبحث «الاعتراضات العامة على أدلة البراءة» تا ابتدای مبحث «مقدار ما یثبت الاستصحاب» (صفحه ۳۳۶ تا صفحه ۴۹۵)

۱- به جز سه منبع ذکر شده می توان از منبع درسی فقه ۳ و ۴ (مکاسب جلد ۵ و ۶ و محدوده تعیین شده) رشته های فقهی هم به عنوان بدیل استفاده شود.

پایه دهم (نیم سال دوم)				
منبع			ساعت	عنوان
محدوده	مؤلف	عنوان کتاب	درس	درس
از ابتدای مبحث «تنبيهات الاستصحاب» تا پایان کتاب (صفحه ۲۲۹ تا صفحه ۳۴۷؛ پایان جلد ۲)	آخوند خراسانی رحمه الله	کفایة الاصول	۷۰	اصول فقه ۵
از ابتدای مبحث «مقدار ما یثبت الاستصحاب» تا پایان کتاب (صفحه ۴۹۶ تا صفحه ۶۰۲؛ پایان کتاب)	شهید آیت الله صدر رحمه الله	دروس فی علم اصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)		
از ابتدای الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری تا پایان کتاب (صفحه ۱۴۰ تا پایان کتاب)	لجنة الفقه المعاصر	الشخص الاعتباری	۷۰	فقه ۴ ^(۱)
کل کتاب	آیت الله سید کاظم حائری	أساس الحكومة الإسلامية		
از ابتدای مبحث «البيع القهري أو ازالة الشیوع» تا پایان کتاب (صفحه ۱۶۷ تا پایان کتاب)	آیت الله شیخ حسین حلی رحمه الله	بحوث فقهية		

۱- رعایت ملاحظات مندرج در باورقی فقه ۶ طلاب رشته های فقهی و اصولی در خصوص استفاده از منابع ذکر شده، در این جا نیز الزامی است.

فصل سوم: حضور و غیاب^(۱)

ماده ۹۵: حضور طلبه در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی بوده و غیبت در آن‌ها مجاز نمی‌باشد.

ماده ۹۶: ثبت حضور و غیاب در کلاس باید به تأیید استاد برسد.

ماده ۹۷: طلبه موظف است رأس ساعت در کلاس درس حضور یابد و تأخیر در حضور و تسریع در خروج بیش از ۱۰ دقیقه، غیبت و کمتر از ۱۰ دقیقه در هر سه جلسه، یک غیبت در آن درس به شمار می‌آید.

ماده ۹۸: غیبت طلبه در بیش از یک هشتم ساعات تعیین شده هر درس^(۲)، موجب حذف آن درس می‌شود. در این صورت، طلبه باید آن درس را دوباره به صورت حضوری بگذراند.

تبصره ۱: هر غیبت غیرموجه دو غیبت موجه به شمار می‌آید.^(۳)

تبصره ۲: تشفیص موجه یا غیرموجه بودن غیبت برعهده معاون آموزش و امد آموزش است.

تبصره ۳: در صورت افزایش غیبت طلبه از یک هشتم تا کمتر از دو هشتم ساعات هر درس، مشروط به اینکه امکان مضور در درس را نداشته است، مرجع تصمیم‌گیری در فصول مذف یا عدم مذف درس، مدیر و امد آموزشی است و در صورتی که غیبت‌ها بیش از دو هشتم باشد، مرجع تصمیم‌گیری در فصول مذف غیبت و ... شورای و امد آموزشی می‌باشد.

۱- حضور و غیاب دروس سطوح عالی قم، تابع مقررات حضور و غیاب ابلاغی از سوی مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد. البته حضور و غیاب در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی می‌باشد.
۲- در صورتی که مطابق ماده ۲۳ فصل اول همین بخش، ساعات دروس با تصمیم واحد آموزشی تغییر کند، ملاک محاسبه حد نصاب حضور و غیاب، ساعات تعیین شده توسط واحد آموزشی می‌باشد.
۳- تأثیر هر غیب غیرموجه در حذف درس دو برابر غیبت موجه می‌باشد.

فصل چهارم: امتحانات

ماده ۹۹: نمره نهایی دروس بر اساس موارد ذیل تعیین و ثبت می‌گردد:

الف) آزمون کتبی نهایی؛

ب) فعالیت درسی؛^(۱) در برخی از دروس، ۵ نمره از نمره نهایی به فعالیت درسی اختصاص دارد که در دو گروه «فعالیت درسی» و «پژوهش درسی» مطابق ضوابط مربوطه برنامه‌ریزی و ارائه می‌گردد.

ج) امتحان شفاهی؛ در تعدادی از دروس حسب آیین‌نامه مربوطه، امتحان شفاهی به عمل خواهد آمد که نمره نهایی آن دروس حاصل جمع و معدل آزمون‌های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

الف) امتحانات کتبی

ماده ۱۰۰: اخذ امتحان کتبی از دروس بر اساس محدوده مصوب و ابلاغی آن درس^(۲)، می‌باشد.

تبصره: برگزاری امتحان از دروس فقه و اصول سطح ۲ و ۳، تنها از منابع مصوب و ممدوده‌های «الزامی تدریس» خواهد بود.

ماده ۱۰۱: برگزاری امتحان هر درس بلافاصله بعد از اتمام کلاس‌های آن درس (با رعایت سایر شرایط مانند اتمام محدوده و برگزاری ساعات درسی مصوب) بلامانع است.

تبصره: تعیین زمان برگزاری امتحانات بر عهده وامد آموزشی می‌باشد و امتحاناتی که طرایی سؤالات آن مطابق تبصره ۲ ماده ۱۰۴ همین فصل بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد، در ۴ نوبت در سال تحصیلی برای همه آزمون‌ها (اصلی، تجدیدی، ارتقائی) تعیین و برگزار می‌گردد.

۱- دستور العمل فعالیت‌های درسی در بخش دوم، فصل اول آمده است.

۲- جداول مربوط به محدوده‌های درسی در بخش دوم، فصل دوم آمده است.

ماده ۱۰۲: امتحان تنها از طلاب رسمی حوزه به عمل می‌آید و تمام طلاب موظف به شرکت در امتحان دروس انتخابی خود در واحد آموزشی محل تحصیل هستند.

ماده ۱۰۳: انتخاب درس در دورهٔ تابستانی فقط جهت حضور در جلسه امتحان (بدون شرکت در کلاس) در دروس تجدیدی^(۱) و دروسی که جهت کسری معدل^(۲) اخذ شده است، با تأیید مدیر واحد آموزشی بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۰۴: طرح سؤال‌های امتحانی در تمام موسسه‌های امتحانی (اصلی، تجدیدی و...)، بر عهده استاد واحد آموزشی در همان درس، و بر اساس اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

تبصره ۱: برگزاری امتحانات دروس سطوح عالی در قم به صورت متمرکز و بر عهده معاونت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد. البته مدارس عالی موزوی پس از اخذ مجوز فعالیت از معاونت آموزش موزه‌های علمیه و گذراندن دوره آموزشی طرح سؤال، می‌توانند جهت اخذ مجوز برای برگزاری امتحانات، طرازی و تصحیح اوراق امتحانی نیز اقدام نمایند.

تبصر ۲: معاونت آموزش ستاد می‌تواند در تمام موسسه‌های امتحانی با اطلاع‌رسانی قبلی^(۳)، نسبت به طرازی سؤال یک پارچه و متمرکز برای تعدادی از دروس اقدام نماید.

تبصره ۳: تأیید نهایی تمام سؤالات امتحان‌های رسمی در هر واحد آموزشی بر عهده گروه علمی - تربیتی مربوطه می‌باشد.

تبصره ۴: در صورت تعدد یک درس و اساتید آن در واحد آموزشی با تصویب گروه علمی - تربیتی، ضمن رعایت تبصره دو همین ماده، ارائه سؤال مشترک مجاز خواهد بود.

ماده ۱۰۵: تصحیح اوراق امتحانی تمام دروس در همه موسسه‌های امتحانی بر عهده استاد

۱- شرکت در امتحانات تجدیدی در دورهٔ تابستانی مربوط به طلابی که دروس نیم‌سال دوم همان سال تحصیلی را تجدید شده‌اند، می‌باشد.

۲- آیین‌نامه نحوه حضور طلاب در امتحانات، جهت جبران کسری معدل در فصل پنجم همین بخش آمده است.

۳- دستورالعمل سالیانه مربوط به این نوع از امتحانات توسط معاونت آموزش تنظیم و ابلاغ خواهد شد.

دارای حکم یا مجوز تدریس آن واحد آموزشی، طبق اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می‌باشد.^(۱)

ماده ۱۰۶: معاونت آموزش مدیریت‌های استانی و ستاد در هر موسم امتحانی تعدادی از سؤالات امتحانی و اوراق تصحیح شده در واحد آموزشی را، به صورت تصادفی، مورد بررسی و ارزیابی قرار خواهد داد.

ماده ۱۰۷: در صورت عدم مطابقت سؤالات امتحانی و تصحیح آن‌ها با اصول و ضوابط ابلاغی ستاد و یا احراز تخلف، مراتب حسب مورد در شورای آموزش استان و یا معاونت آموزش ستاد بررسی شده و پس از آن، استمرار مجوز واحد آموزشی یا استاد در طرح سؤال یا تصحیح اوراق منوط به تصمیم شورای آموزش استان یا معاونت آموزش ستاد خواهد بود.

تبصره ۱: شورای آموزش استان یا معاونت آموزش ستاد می‌تواند برای وامدهای آموزشی مذکور، امکامی از قبیل تذکر کتبی، لغو مکم تدریس استاد، اعمال ممدودیت‌های آموزشی برای وامد آموزشی و ابطال نمرات را در نظر بگیرند.

تبصره ۲: معاونت آموزش می‌تواند برای وامدهای آموزشی که در ارزیابی‌های صورت گرفته، شرایط و ضوابط طرامی و تصمیع سؤالات امتحانی را با کیفیت مناسب رعایت نموده‌اند، مشقوق‌هایی در نظر بگیرد.

ماده ۱۰۸: در مدت زمان مجاز نبودن یک واحد آموزشی یا استاد برای طرح یا تصحیح آزمون‌ها، مدیریت استان در مورد طرح سؤال یا تصحیح اوراق مربوطه توسط استاد رسمی یا واحد آموزشی دیگر تدبیر لازم را اتخاذ می‌نماید.

ماده ۱۰۹: نمره قبولی در هر درس ۱۲ می‌باشد.

ماده ۱۱۰: تعیین ملاک‌های نهایی نمره‌دهی در تمام درس‌ها و همچنین محاسبه نهایی

۱- طراحی و تصحیح اوراق امتحانی دروس سطوح عالی قم بر اساس ضوابط ابلاغی مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد.

نمره‌ها بر عهده استاد همان درس یا گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی و بر اساس ضوابط ابلاغ شده، می‌باشد.

تبصره: تعیین ملاک‌های مذکور و همچنین مناسبه نمرات دروس سطوح عالی قم بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم و بر اساس ضوابط ابلاغی می‌باشد.

ماده ۱۱۱: در هر سال تحصیلی در صورتی که تنها در یک ماده درسی نمره نهایی کمتر از ۱۲ بوده ولی کمتر از ۱۰ نباشد، به شرط اینکه طلبه در همان سال تحصیلی دروس موظفی خود را گذرانده باشد و معدل آن سال تحصیلی به ۱۲ برسد، به درخواست طلبه آن درس قبول به حساب می‌آید.

ماده ۱۱۲: در صورتی که طلاب پس از حضور مستمر در کلاس، موفق به کسب نمره قبولی نشوند یا در جلسه امتحان، غیبت موجّه داشته باشند، تنها برای یک مرتبه حق شرکت در موسم بعدی امتحانات را دارند؛ در غیر این صورت طبق نظر شورای واحد آموزشی به ترتیب به شرح ذیل اقدام می‌شود:

۱) انتخاب درس به صورت حضوری در نیم‌سال تحصیلی بعدی با استادیار و شرکت در امتحان آن، در صورت صلاحدید و اجازه شورای واحد آموزشی یا مهمان‌شدن در واحد آموزشی دیگر، برای همان درس مطابق ضوابط؛
۲) در صورت عدم موفقیت در مرحله گذشته؛ انتخاب درس و حضور مستمر در کلاس، در اولین نیم سال ارائه درس به طور رسمی طبق ضوابط، ضمن محاسبه ساعات درس.

تبصره ۱: تشفیص موجه بودن غیبت بر عهده معاون آموزش و امد آموزشی است.

تبصره ۲: ساعات درس خوانده شده با استادیار، جزو سقف ساعات انتفاع درس مناسبه نمی‌گردد.

ماده ۱۱۳: تعداد ساعات درس استادیاری از حداقل ۵۰ درصد ساعات مصوب درسی نباید تقلیل یابد.

تبصره: تشفیص و تعیین مقدار ساعت‌های درس استادیاری بر عهده شورای واهد آموزشی و مسب مورد است.

ماده ۱۱۴: نمره اخذ شده توسط طلبة در فعالیت‌های درسی، در امتحان مرحله تجدیدی و استادیاری هم لزوماً لحاظ می‌گردد و امتحان درس استادیاری یا تجدیدی از ۱۵ نمره محاسبه خواهد شد.

ماده ۱۱۵: انصراف از جلسه امتحان یا غیبت به منزله نمره صفر می‌باشد.

تبصره: در صورت تشفیص غیرموجه بودن غیبت، طلبة از امتحان مجدد در آن درس مبروم می‌گردد.

ماده ۱۱۶: کسانی که طبق ضوابط در امتحان یک درس قبول شده‌اند، نمی‌توانند مجدداً در امتحان آن درس شرکت نمایند.

تبصره: مضرور در امتحانات میران کسری معدل مطابق ضوابط مربوطه بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۱۷: افرادی که حذف درس، غیبت غیرموجه یا انصراف در جلسه امتحان دارند موظف هستند در اولین نیم‌سال تحصیلی بعدی ارائه درس، ضمن حضور مستمر در کلاس، در امتحان آن درس شرکت کنند.

ماده ۱۱۸: درخواست تجدیدنظر، حداکثر تا یک هفته پس از اعلام نتایج، طبق ضوابط و از طریق سامانه پذیرفته می‌شود.

تبصره: پس از نهایی شدن نمرات، ورود و ویرایش نمرات مجاز نمی‌باشد و در صورت نیاز به بازشدن دسترسی، تصمیم‌گیری بر عهده مدیریت استان می‌باشد.

ماده ۱۱۹: تقاضای تجدیدنظر در مورد نمرات بین ۸ تا ۱۴ پذیرفته می‌شود.

تبصره: پذیرش درخواست تجدیدنظر در غیر موارد فوق، بر عهده شورای واهد آموزشی است.

ماده ۱۲۰: نمرات همه دروس، اعم از قبولی و عدم قبولی، جزو سوابق تحصیلی طلبة ثبت و در معدل آن نیم‌سال و سال تحصیلی محاسبه شده و معدل نهایی سطح تحصیلی تنها از دروس قبولی طلبة، محاسبه می‌گردد.

تبصره: نمره‌های عدم قبولی، در معدل کل پایه و سطح تمصیلی مورد محاسبه قرار نمی‌گیرد.

ب) امتحانات شفاهی

مقدمه

به منظور ارتقاء توانمندی و سنجش علمی، ارتقای سطح علمی و آموزشی طلاب و همچنین ارزیابی قدرت بیان و تجزیه و تحلیل مطالب، از طلاب واجد شرایط در برخی از دروس بر اساس شرایط و ضوابطی که در ادامه آمده است، علاوه بر امتحان کتبی، امتحان شفاهی نیز اخذ می‌گردد

ماده ۱۲۱: در تعدادی از دروس، حسب آیین‌نامه مربوطه، امتحان شفاهی نیز به عمل خواهد آمد و نمره نهایی آن دروس، معدل آزمون‌های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

ماده ۱۲۲: برگزاری امتحان شفاهی برعهده مدیریت واحد آموزشی و توسط اساتید دارای مجوز مربوطه، می‌باشد.^(۱)

ماده ۱۲۳: برگزاری امتحان شفاهی در واحدهای آموزشی فاقد مجوز برگزاری امتحان شفاهی، بر عهده مدیریت استانی می‌باشد.
تبصره: تعیین شرایط، ارزیابی و صدور مجوز امتحان شفاهی برای استاد و برگزار کننده، توسط معاونت آموزش ستاد، تعیین و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۲۴: اطلاع رسانی، تعیین مکان امتحان و ... بر عهده برگزار کننده امتحان شفاهی می‌باشد.

ماده ۱۲۵: طلاب پس از گذراندن کامل ساعات هر درس مجاز به شرکت در امتحان شفاهی آن درس هستند.

ماده ۱۲۶: بررسی شرایط متقاضیان و ثبت نام کنندگان در آزمون بر عهده برگزار کننده امتحان شفاهی می‌باشد.

۱- کلیه امور مربوط به اجرای امتحانات شفاهی سطوح عالی قم، بر عهده معاونت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد.

ماده ۱۲۷: دروس دارای امتحان شفاهی در سطح دو و سه برای طلاب رشته‌های فقهی و

اصولی به شرح ذیل می‌باشد:

سطح	عنوان درس	محدوده آزمون
دو	اصول فقه	کل محدوده آموزشی متن درسی (رسائل یا الفائق)
سه	اصول فقه	کل محدوده آموزشی متن درسی (کفایه یا حلقه ثالثه)
	فقه	کل محدوده آموزشی متن درسی (مکاسب یا منابع جدید فقهی)

ماده ۱۲۸: دروس دارای امتحان شفاهی در سطح دو و سه برای طلاب رشته‌های غیرفقهی

و اصولی به شرح ذیل می‌باشد:

سطح	عنوان درس	محدوده آزمون
دو	اصول فقه	کل محدوده آموزشی متن درسی (رسائل یا الفائق)
سه	اصول فقه	کل محدوده آموزشی متون درسی از دروس مذکور
	فقه	کل محدوده آموزشی متون درسی از دروس مذکور

ماده ۱۲۹: برگزاری امتحان شفاهی از دروس فقه و اصول سطح ۲ و ۳، مطابق جدول

دروس امتحان شفاهی و تنها از منابع مصوب و محدوده‌های «الزامی تدریس» خواهد بود.

تبصره: در دروسی که دو منبع برای امتحان شفاهی ذکر شده است طلاب می‌توانند یکی از منابع را برای امتحان شفاهی انتخاب نمایند و نمره امتحان شفاهی آن درس با نمره کتبی عنوان درسی مذکور در جدول، جمع و معدل نمره کتبی و شفاهی به عنوان نمره درس ثبت خواهد شد.

ج) برگزاری آزمون و اعلام نتایج

ماده ۱۳۰: رعایت نکات ذیل در خصوص جلسه آزمون امتحان شفاهی ضروری می‌باشد:

۱) مشخص کردن محدوده آزمون توسط استاد و ارائه زمان مورد نیاز برای مرور مباحث به طلاب؛

۲) عدم استفاده از کتاب و جزوات دارای شرح، ترجمه و ...؛

۳) رعایت نکات مرسوم جلسات آزمون؛

۴) ضبط جلسات؛

۵) مد نظر قرار دادن کل محدوده مصوب در هنگام امتحان؛

۶) ثبت نمره و امتیاز مستقل به ازای هر یک از معیارها (عبارت خوانی، فهم مطلب، تطبیق و سؤالات علمی).

ماده ۱۳۱: حضور دو ممتحن در جلسه امتحان شفاهی الزامی است.

ماده ۱۳۲: تکمیل فرم ارزیابی به صورت مستقل توسط هر استاد برای هر طلبه ضروری بوده و جمع بندی امتیازات نهایی و ثبت در سامانه توسط برگزار کننده امتحان انجام می شود.

ماده ۱۳۳: معیار محاسبه نمره امتحان شفاهی بر اساس جدول ذیل می باشد:

جمع کل	معیار محاسبه نمره			
	عبارت خوانی ^(۱)	فهم و توضیح مطلب	تطبیق با متن	سؤال علمی
۲۰	۳	۷	۷	۳

ماده ۱۳۴: حداقل نمره برای قبولی در امتحان شفاهی، کسب نمره ۱۲ می باشد.

ماده ۱۳۵: زمان بندی اعلام نتایج نهایی و رسیدگی به اعتراضات بر عهده برگزار کننده امتحان شفاهی می باشد.

۱- مراد از هر یک از معیارهای امتحان شفاهی به صورت ذیل می باشد:

الف) عبارت خوانی: شامل صحیح خواندن متن عربی درس با رعایت نکات ادبی به همراه آگاهی از قواعد ادبی آن.

ب) فهم و توضیح مطلب: درک صحیح و دقیق مطالب ارائه شده در متن، همراه با توانایی بیان آن.

ج) تطبیق با متن: ترجمه و مقابله توضیحات ارائه شده، بر بخش مربوطه، از متن علمی مورد امتحان.

د) سؤالات علمی: سؤالات علمی تعیین شده مربوط به محدوده درسی.

ماده ۱۳۶: طلاب متقاضی بررسی مجدد نتایج امتحان با داشتن شرایط ذیل، درخواست مکتوب خود را به برگزار کننده امتحان ارائه نمایند:

(۱) کسب نمره ۸ تا ۱۴؛

(۲) گذشتن حداکثر سه روز از زمان اعلام نتایج.

ماده ۱۳۷: بررسی مجدد نتیجه امتحان شفاهی توسط یک استاد ممتحن شفاهی غیر از اساتید ممتحن برگزاری جلسه بررسی می شود.

ماده ۱۳۸: در بررسی مجدد، نظر استاد سوم ملاک عمل خواهد بود لذا در ثبت اعتراض دقت شود که پس از اتمام زمان آن، انصراف از درخواست اعتراض پذیرفته نیست.

ماده ۱۳۹: در صورت عدم حضور یا ترک جلسه امتحان بدون عذر موجه، یک نوبت امتحانی محاسبه شده و طلبه به مدت سه ماه از ثبت نام امتحان شفاهی محروم و در صورت تکرار (عدم حضور یا ترک جلسه) مدت محرومیت به یک سال افزایش می یابد.^(۱)

تبصره ۱: تشفیص موجه بودن غیبت بر عهده معاون آموزش و امد آموزشی است.

تبصره ۲: در صورت منع یا انصراف از تمصیل، افذ امتحان شفاهی منوط به بررسی

وضعیت آموزشی در شورای و امد آموزشی می باشد.

تبصره ۳: تقاضای تصویق یا انصراف از امتحان شفاهی تا ده روز قبل از برگزاری، بلامانع است.

ماده ۱۴۰: در صورت عدم کسب نمره قبولی و یا غیبت در جلسه امتحان^(۲) به ترتیب مراحل ذیل عمل می شود:

۱- به کلیه پیش آمدهایی که از لحاظ روحی، جسمی یا اخلاقی موجب شود فرد امکان شرکت در جلسه امتحان را نداشته باشد عذر موجه اطلاق می شود.

۲- طلاب واجد شرایط جزو کسانی محسوب می شوند که حداقل یک بار در آزمون شرکت کرده اند و قبول نشده اند.

مرحله اول: حضور در جلسه امتحان شفاهی مجدد بعد از گذشتن سه ماه از امتحان قبلی^(۱)؛

مرحله دوم^(۲): در صورت عدم موفقیت در مرحله قبل، انتخاب درس به صورت حضوری در نیم سال تحصیلی بعدی با استادیار، مشروط به صلاحدید و اجازه شورای واحد آموزشی و پس از آن حضور در امتحان مجدد شفاهی^(۳).

مرحله سوم: انتخاب درس و حضور مستمر در کلاس طبق ضوابط و براساس ساعات مصوب درس در اولین نیم سال بعدی ارائه درس به صورت رسمی و پس از آن حضور در امتحان مجدد شفاهی.

تبصره ۱: برگزاری امتحان شفاهی مجدد قبل از گذشت سه ماه در صورت اضطرار و با مجوز مدیر استان (و در قم توسط معاون سطوح عالی و خارج موزه علمیه قم) امکان پذیر می باشد.

تبصره ۲: ساعات درسی الزامی طلبه در مرحله دوم، جزو سقف ساعات انتفاع درس محاسبه نمی گردد.

تبصره ۳: تشخیص و تعیین مقدار ساعت های درس استادیاری (با رعایت این نکته که تعداد ساعات درس از حداقل ۵۰ درصد ساعات مصوب درسی نباید تقلیل یابد) مسبب مورد و برعهده گروه علمی - تربیتی مربوطه در واحد آموزشی است.

تبصره ۴: رعایت کلیه شرایط و ضوابط مربوط به هر درس اعم از امتحان کتبی، ارائه پژوهش و برای طلاب مشمول مراحل دوم و سوم نیز الزامی می باشد.

ماده ۱۴۱: نظارت بر حسن اجرای امتحان شفاهی بر عهده مدیریت استانی می باشد.

۱- مراحل و ضوابط ثبت نام از متقاضیان حضور در امتحانات تجدید شفاهی مانند دیگر طلاب، می باشد.

۲- مراحل دوم و سوم در حکم کارگاه آموزشی برای طلاب مذکور می باشد.

۳- تعیین استادیار براساس ضوابط ابلاغی معاونت آموزش حوزه های علمیه، بر عهده مدیر واحد آموزشی می باشد.

فصل پنجم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی

ماده ۱۴۲: شیوه معدل گیری از دروس در این برنامه آموزشی به صورت زیر می باشد:

الف) معدل نیم سال و سال تحصیلی، از نمرات همه درس ها، اعم از قبولی و مردودی، محاسبه می شود؛

ب) معدل هر سطح تحصیلی، از نمرات قبولی همه درس های آن سطح، محاسبه می شود.

ماده ۱۴۳: شیوه محاسبه معدل، به روش ذیل است:

معدل	=	+ (مقدار ساعت هر درس × نمره همان درس) + (مقدار ساعت هر درس × نمره همان درس)
نهایی		مجموع ساعات درسی

ماده ۱۴۴: طلابی که میانگین نمرات ایشان در پایان سطح حداقل ۱۴ باشد، می توانند مطابق ضوابط، جهت اخذ مدرک اقدام کنند.

ماده ۱۴۵: در صورتی که معدل سطح طلبه کمتر از ۱۴ باشد، در مدت مجاز تحصیل می تواند از درس هایی که نمره کمتر از ۱۴ دارد انتخاب درس و فقط در امتحان آن درس شرکت کند تا میانگین کل نمرات خود را جبران نماید.

تبصره: از میان نمره های اخذ شده، بالاترین نمره، نمره نهایی و ملاک در محاسبه معدل سطح خواهد بود.

بخش سوم: خدمت آموزی

فصل اول: مرخصی تحصیلی

ماده ۱۴۶: طلاب در مواقع ضروری می توانند مطابق ضوابطی که در ادامه آمده است،

از مرخصی تحصیلی استفاده نمایند. (۱)

ماده ۱۴۷: استفاده از مرخصی حداکثر تا ۱۰ روز در هر نیم سال تحصیلی در موارد

ضروری و پس از اخذ مجوز از معاون آموزش واحد آموزشی، مجاز می باشد.

ماده ۱۴۸: مرخصی بیش از ۱۰ روز تا حداکثر دو نیم سال متوالی یا غیرمتوالی (در مجموع

۱. در جدول ذیل میزان مرخصی و مرجع تأیید کننده آن به اختصار آمده است:

مرجع تأیید کننده	میزان مرخصی درخواست شده
مدیر واحد آموزشی	کمتر از ده روز
شورای واحد آموزشی	از ده روز تا کمتر از یک نیم سال
شورای واحد آموزشی	یک نیم سال کامل
شورای واحد آموزشی	دو نیم سال کامل
شورای استان	بیش از دو نیم سال

سطح دو و سه)، در صورت ضرورت و با مجوز شورای واحد آموزشی امکان پذیر است.

تبصره ۱: تا قبل از رسیدگی به درخواست مرفعی و تأیید آن، طلبه موظف به شرکت در کلیه برنامه‌های آموزشی و امد آموزشی به صورت منظم می‌باشد.

تبصره ۲: مرجع تشفیص ضرورت، شورای و امد آموزشی است.

ماده ۱۴۹: شورای واحد آموزشی می‌تواند در خصوص حذف درس یا عدم آن به دلیل عدم حضور در کلاس درس در مدت مرخصی تصمیم‌گیری نماید.

ماده ۱۵۰: مرجع تصمیم‌گیری در خصوص درخواست مرخصی بیشتر از موارد مذکور، تمديد و يا اضافه کردن مرخصی (تا حداکثر یک سال دیگر) شورای آموزش استان می‌باشد.

ماده ۱۵۱: مدت زمان مرخصی جزء حداکثر سنوات مجاز تحصیل محسوب می‌گردد.
ماده ۱۵۲: در صورت استفاده از مرخصی نیم سال یا سالانه، امکان حضور در امتحانات وجود ندارد.

تبصره: با مجوز شورای رسیدگی کننده به مرفعی نیم سال تمصیلی طلاب، شرکت در امتحانات دروس که مهم (مطالعاتی) بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۵۳: شرایط استفاده از مرخصی نیم سال به شرح ذیل می‌باشد:

۱) فعال بودن پرونده تحصیلی؛

۲) عدم استفاده از مرخصی تحصیلی به مقدار مجاز در سنوات گذشته در آن سطح؛

۳) نداشتن موارد منع از تحصیل.^(۱)

فصل دوم: انتقالات

ماده ۱۵۴: انتقال طلبه از یک واحد آموزشی به واحد آموزشی دیگر، با شرایط ذیل امکان پذیر است:

الف) فعال بودن پرونده تحصیلی؛

ب) اشتغال به تحصیل، حداقل به مدت یک سال تحصیلی در واحد آموزشی مبدأ؛

ج) موافقت مدیر واحد آموزشی مبدأ و مقصد و تأیید مدیریت استان مبدأ و

مقصد.^(۱)

ماده ۱۵۵: زمان انتقالات، از پایان امتحانات نیم سال دوم و تا پیش از شروع سال تحصیلی جدید است.

ماده ۱۵۶: طلبه تا پیش از نهایی شدن انتقال و تغییر کد محل تحصیل، از طلاب واحد آموزشی مبدأ محسوب می شود و طبق ضوابط باید حضور مستمر در درس داشته و از کلیه مزایای آموزشی و خدماتی در واحد آموزشی مبدأ برخوردار است.

ماده ۱۵۷: انتقال به واحدهای آموزشی متفرقه و خارج از برنامه مرکز مدیریت به منزله ترک تحصیل بوده و نمرات و سایر سوابق آموزشی تولید شده در این واحدهای آموزشی در مدت مذکور کان لم یکن تلقی شده و در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، طلبه موظف به شرکت مجدد در امتحانات، مطابق ضوابط مربوطه می باشد.

ماده ۱۵۸: انتقال طلبه از مرکز مدیریت حوزه های علمیه به مراکز مدیریت حوزه های علمیه خراسان و اصفهان و بالعکس فقط از طریق معاونت آموزش ستاد صورت می پذیرد.

ماده ۱۵۹: طلابی که پرونده آن ها به جهت موارد منع از تحصیل در شورای مربوطه مورد

رسیدگی قرار می‌گیرد پس از اخذ مجوز ادامه تحصیل، حداقل به مدت یک سال مجاز به انتقال به خارج از استان نمی‌باشند.

تبصره: در صورت درخواست طلبه و موافقت مدیریت استانی مبدا و مقصد، انتقال طلاب مذکور بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۶۰: انتقال طلاب از رشته‌های فقهی و اصولی به رشته‌های غیر فقهی و اصولی و بالعکس در حین تحصیل یا پایان مقطع تحصیلی بعد از طی مراحل انتقال و تنها براساس جدول تطبیق دروس امکان‌پذیر است.

ماده ۱۶۱: انتقال اجباری طلاب مجاز نبوده و در صورت لزوم و پس از بررسی در شورای تصمیم‌گیرنده^(۱)، همان شورا موظف به یافتن واحد آموزشی جدید برای طلبه مذکور می‌باشد.

جدول تطبیق و معادل‌سازی دروس فقه و اصول طلاب اشتغال به تحصیل در رشته‌های فقهی و اصولی و طلاب اشتغال به تحصیل در رشته‌های غیر فقهی و اصولی

دروس ارائه شده برای طلاب رشته‌های غیرفقهی و اصولی				دروس ارائه شده برای طلاب رشته‌های فقهی و اصولی			
محدوده	منبع	نام درس	پایه	محدوده	منبع	نام درس	پایه
از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «و اما المجوزون...» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۲۵۴)	رسائل	اصول فقه ۱	۷	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «و اما المجوزون...» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۲۵۴)	رسائل	اصول فقه ۱	۷
از ابتدای مبحث «و اما المجوزون...» تا ابتدای مبحث «المطلب الثانی: الشبهة الوجوبیه» (جلد ۱: صفحه ۲۵۴ تا پایان کتاب و جلد ۲: ابتدای کتاب تا صفحه ۱۴۰)	رسائل	اصول فقه ۲	۷	از ابتدای مبحث «و اما المجوزون...» تا ابتدای مبحث «المطلب الثانی: الشبهة الوجوبیه» (جلد ۱: صفحه ۲۵۴ تا پایان کتاب و جلد ۲: ابتدای کتاب تا صفحه ۱۴۰)	رسائل	اصول فقه ۲	۷
از ابتدای کتاب تا ابتدای «المسأله السابعة: حفظ كتب الضلال» (صفحه ۵ تا صفحه ۲۲۲)	مکاسب	فقه ۱	۷	از ابتدای کتاب تا ابتدای «المسأله السابعة: حفظ كتب الضلال» (صفحه ۵ تا صفحه ۲۲۲)	مکاسب	فقه ۱	۷

۱- مطابق آیین‌نامه منع و انصراف از تحصیل (مندرج در فصل چهارم همین بخش).

دروس ارائه شده برای طلاب رشته های فقهی و اصولی				دروس ارائه شده برای طلاب رشته های غیرفقهی و اصولی			
پایه	نام درس	منبع	محدوده	پایه	نام درس	منبع	محدوده
۷	فقه ۲	(مکاسب)	از ابتدای مبحث «المسأله السابعة: حفظ کتب الضلال» تا ابتدای مبحث «المسأله السابعة عشر: القيافة» (صفحه ۲۳۳ تا صفحه ۳۸۵؛ پایان جلد ۱)	۷	فقه ۲	(مکاسب)	از ابتدای مبحث «المسأله السابعة: حفظ کتب الضلال» تا ابتدای مبحث «المسأله السابعة عشر: القيافة» (صفحه ۲۳۳ تا صفحه ۳۸۵؛ پایان جلد ۱)
۷	فقه ۳	مکاسب	از ابتدای مبحث «المسأله السابعة عشر: القيافة» تا ابتدای مبحث «البيع» (صفحه ۷ تا صفحه ۲۵۲؛ پایان جلد ۲)	۷	فقه ۳	مکاسب	از ابتدای مبحث «المسأله السابعة عشر: القيافة» تا ابتدای مبحث «البيع» (صفحه ۷ تا صفحه ۲۵۲؛ پایان جلد ۲)
۷	فقه ۴	مکاسب	از ابتدای مبحث «البيع» تا ابتدای مبحث «اشتراط الموالاة فی العقد» (صفحه ۷ تا صفحه ۱۵۶)	۷	فقه ۴	مکاسب	از ابتدای مبحث «البيع» تا ابتدای مبحث «اشتراط الموالاة فی العقد» (صفحه ۷ تا صفحه ۱۵۶)
۸	اصول فقه ۲	رسائل	از ابتدای مبحث «المطلب الثاني: الشبهة الوجوبية» تا ابتدای «المقام الثاني: فی الاستصحاب» (صفحه ۱۴۱ تا صفحه ۴۷۲؛ پایان جلد ۲)	۸	اصول فقه ۲	رسائل	از ابتدای مبحث «المطلب الثاني: الشبهة الوجوبية» تا ابتدای «المقام الثاني: فی الاستصحاب» (صفحه ۱۴۱ تا صفحه ۴۷۲؛ پایان جلد ۲)
۸	اصول فقه ۴	رسائل	از ابتدای مبحث «المقام الثاني: فی الاستصحاب» تا ابتدای مبحث «خاتمه: فی التعادل و التراجيح» (صفحه ۹ تا صفحه ۴۱۵)	۸	اصول فقه ۴	رسائل	از ابتدای مبحث «المقام الثاني: فی الاستصحاب» تا ابتدای مبحث «خاتمه: فی التعادل و التراجيح» (صفحه ۹ تا صفحه ۴۱۵)
۸	اصول فقه ۵	رسائل:	از ابتدای مبحث «خاتمة: فی التعادل و التراجيح» تا پایان کتاب (صفحه ۴۱۹ تا صفحه ۵۶۸؛ پایان جلد ۳)	۸	اصول فقه ۵	رسائل:	از ابتدای مبحث «خاتمة: فی التعادل و التراجيح» تا پایان کتاب (صفحه ۴۱۹ تا صفحه ۵۶۸؛ پایان جلد ۳)
		الفائق:	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «الباب الثالث: قاعده لو كان لبان» (اول کتاب تا صفحه ۱۳۷)			الفائق:	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «الباب الثالث: قاعده لو كان لبان» (اول کتاب تا صفحه ۱۳۷)
۸	اصول فقه ۶	الفائق	از ابتدای مبحث «الباب الثالث: قاعده لو كان لبان» تا پایان کتاب (صفحه ۱۳۷ تا پایان کتاب)	۸	اصول فقه ۶	الفائق	از ابتدای مبحث «الباب الثالث: قاعده لو كان لبان» تا پایان کتاب (صفحه ۱۳۷ تا پایان کتاب)
۸	فقه ۵	مکاسب	از ابتدای مبحث «اشتراط الموالاة فی العقد» تا ابتدای مبحث «اشتراط اذن السيد لو كان العاقد عبداً» (صفحه ۱۵۷ تا صفحه ۳۳۶)	۸	فقه ۵	مکاسب	از ابتدای مبحث «اشتراط الموالاة فی العقد» تا ابتدای مبحث «اشتراط اذن السيد لو كان العاقد عبداً» (صفحه ۱۵۷ تا صفحه ۳۳۶)
۸	فقه ۶	مکاسب	از ابتدای مبحث «اشتراط اذن السيد لو كان العاقد عبداً» تا ابتدای «القول فی شرائط العوضين» (صفحه ۳۳۷ تا ۶۰۲؛ پایان جلد ۳)	۸	فقه ۶	مکاسب	از ابتدای مبحث «اشتراط اذن السيد لو كان العاقد عبداً» تا ابتدای «القول فی شرائط العوضين» (صفحه ۳۳۷ تا ۶۰۲؛ پایان جلد ۳)
۹	اصول فقه ۱	کفایة الاصول:	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «الفصل الثاني: فی ما يتعلق بصیغة الامر» (صفحه ۲۱ تا صفحه ۹۹)	۹	اصول فقه ۱	کفایة الاصول:	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «الفصل الثاني: فی ما يتعلق بصیغة الامر» (صفحه ۲۱ تا صفحه ۹۹)
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲):	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «المفاهيم» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۱۰)			دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲):	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «المفاهيم» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۱۰)

دروس ارائه شده برای طلاب رشته های فقهی و اصولی				دروس ارائه شده برای طلاب رشته های غیرفقهی و اصولی			
پایه	نام درس	منبع	محدوده	پایه	نام درس	منبع	محدوده
۹	اصول فقه ۲	کفایة الاصول (جلد ۱):	۹	۹	اصول فقه ۲	کفایة الاصول (جلد ۱):	از ابتدای مبحث «فی ما یتعلّق بصیفة الأمر» تا ابتدای مبحث «المقصد الثانی: فی النواهی» (صفحه ۱۰۰ تا صفحه ۲۰۴)
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲):				از ابتدای مبحث «المفاهیم» تا ابتدای مبحث «الدلیل العقلی» (صفحه ۱۱۱ تا صفحه ۲۰۱)	
۹	فقه ۱	مکاسب	از ابتدای مبحث «القول فی شرائط العوضین» تا ابتدای مبحث «الخيارات» (صفحه ۹ تا صفحه ۳۷۸): پایان جلد ۴				
۹	فقه ۲	مکاسب	از ابتدای مبحث «الخيارات» تا ابتدای مبحث «الرابع: خيار الغبن» (صفحه ۱۱ تا صفحه ۱۵۶)				
۹	فقه ۳	مکاسب	۱۰	۳	مکاسب	از ابتدای مبحث «الرابع: خيار الغبن» تا ابتدای مبحث «فی الشروط التي يقع عليها العقد وشروط صحتها...» (صفحه ۱۵۷ تا صفحه ۴۱۷: پایان جلد ۵)	
۹	فقه ۴	مکاسب	۱۰	۴	مکاسب	از ابتدای مبحث «فی الشروط التي يقع عليها العقد...» تا پایان کتاب (صفحه ۱۱ تا صفحه ۲۱۴: پایان جلد ۶)	
۱۰	اصول فقه ۳	کفایة الاصول (جلد ۱):	۹	۳	اصول فقه ۳	از ابتدای مبحث «المقصد الثانی: فی النواهی» تا ابتدای مبحث «المقصد الخامس: فی المطلق و المقید» (صفحه ۲۰۵ تا صفحه ۳۲۳)	از ابتدای مبحث «المقصد الثانی: فی النواهی» تا ابتدای مبحث «المقصد الخامس: فی المطلق و المقید» (صفحه ۲۰۵ تا صفحه ۳۲۳)
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲):				از ابتدای مبحث «الدلیل العقلی» تا ابتدای «اصول عملیه» (صفحه ۲۰۲ تا صفحه ۲۹۴)	از ابتدای مبحث «الدلیل العقلی» تا ابتدای «اصول عملیه» (صفحه ۲۰۲ تا صفحه ۲۹۴)
۱۰	اصول فقه ۴	کفایة الاصول (جلد ۱ و ۲):	از ابتدای مبحث «المقصد الخامس: فی المطلق و المقید» تا ابتدای مبحث «المقصد السابع: فی الأصول العملیة» (جلد ۱: صفحه ۳۳۷ تا پایان کتاب و جلد ۲: از ابتدا تا صفحه ۱۲۹)				
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲):	از ابتدای مبحث «خصائص الأصول العملية تا ابتدای مبحث «الوظيفة العملية عند الشک فی الوجوب والحرمة معاً» (صفحه ۲۹۵ تا صفحه ۴۰۸)				

دروس ارائه شده برای طلاب رشته های غیرفقهی و اصولی				دروس ارائه شده برای طلاب رشته های فقهی و اصولی			
پایه	نام درس	منبع	محدوده	پایه	نام درس	منبع	محدوده
۱۰	اصول فقه ۵ (کفائه یا حلقه ثالثه)	کفایة الاصول (جلد ۲):	۱۰	۱۰	اصول فقه ۴	از ابتدای مبحث «المقصد السابع: فی الأصول العملية» تا ابتدای مبحث «تنبيهات الاستصحاب» (صفحه ۱۳۱ تا صفحه ۲۲۸)	از ابتدای مبحث «المقصد السابع: فی الأصول العملية» تا ابتدای مبحث «تنبيهات الاستصحاب» (صفحه ۱۳۱ تا صفحه ۲۲۸)
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲):				از ابتدای مبحث «الوظيفة العملية عند الشک فی الوجوب والحرمة معاً» تا ابتدای مبحث «استصحاب الکلی» (صفحه ۴۰۹ تا صفحه ۵۱۴)	از ابتدای مبحث «الوظيفة العملية عند الشک فی الوجوب والحرمة معاً» تا ابتدای مبحث «استصحاب الکلی» (صفحه ۴۰۹ تا صفحه ۵۱۴)
۱۰	اصول فقه ۶	کفایة الاصول (جلد ۲):	۱۰	۱۰	اصول فقه ۵	از ابتدای مبحث «تنبيهات الاستصحاب» تا پایان کتاب (صفحه ۲۲۹ تا صفحه ۷۴۳؛ پایان جلد ۲)	از ابتدای مبحث «تنبيهات الاستصحاب» تا پایان کتاب (صفحه ۲۲۹ تا صفحه ۷۴۳؛ پایان جلد ۲)
		دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲):				از ابتدای مبحث «استصحاب الکلی» تا پایان کتاب (صفحه ۵۱۵ تا صفحه ۶۰۲ پایان کتاب)	از ابتدای مبحث «استصحاب الکلی» تا پایان کتاب (صفحه ۵۱۵ تا صفحه ۶۰۲ پایان کتاب)
۱۰	فقه ۵	الشخص الاعتباری:	۱۰	۱۰	فقه ۳	از ابتدای کتاب تا ابتدای الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری (صفحه ۳۱ تا صفحه ۱۴۰)	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری» (از صفحه ۳۱ تا صفحه ۱۴۰)
		أساس الحکومة الإسلامية:				کل کتاب	کل کتاب
		بحوث فقهية:				از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشیوع» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۶۶)	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشیوع» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۶۶)
۱۰	فقه ۶	الشخص الاعتباری:	۱۰	۱۰	فقه ۴	از ابتدای مبحث «الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری» تا پایان کتاب (صفحه ۱۴۰ تا پایان کتاب)	از ابتدای مبحث «الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری» تا پایان کتاب (صفحه ۱۴۰ تا پایان کتاب)
		ولاية الأمر فی عصر الغیبة:				کل کتاب	کل کتاب
		بحوث فقهية:				از ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشیوع» تا پایان کتاب (صفحه ۱۶۷ تا پایان کتاب)	از ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشیوع» تا پایان کتاب (صفحه ۱۶۷ تا پایان کتاب)

فصل سوم: مهمان

ماده ۱۶۲: اخذ درس به صورت مهمان، در صورت اضطرار و با موافقت مدیر واحد آموزشی و مدیریت استان مبدأ و مقصد، در برخی از درس‌ها یا همه آن‌ها حداکثر در دو نیم‌سال تحصیلی، بلامانع می‌باشد.^(۱)

تبصره ۱: مهمان شدن طلبه در یک واحد آموزشی، مشروط به گذراندن حداقل یک نیم‌سال تحصیلی در واحد آموزشی مبدأ است.

تبصره ۲: طلبه مهمان، موظف به تمویل مضموری و طبق ضوابط در تمام دروس انتخابی واحد آموزشی مبدأ و مقصد است.

تبصره ۳: مجموع ساعات انتخاب درس طلبه مهمان (در واحد آموزشی‌های مبدأ و مقصد) نباید از سقف مجاز تجاوز کند.

تبصره ۴: اضافه کردن مجوز اخذ درس به صورت مهمان تا دو نیم‌سال دیگر با مجوز شورای واحد آموزشی مبدأ و موافقت واحد آموزشی مقصد بلامانع خواهد بود.

ماده ۱۶۳: طلبه موظف به انتخاب درس و حضور در کلاس و شرکت در امتحانات در واحد آموزشی مقصد مطابق آیین‌نامه آموزشی است.

ماده ۱۶۴: ثبت و نگهداری همه اسناد و اطلاعات آموزشی طلبه در سامانه، توسط واحد آموزشی مقصد انجام می‌شود.

ماده ۱۶۵: طلبه مهمان موظف به رعایت همه قوانین واحد آموزشی مقصد می‌باشد.

ماده ۱۶۶: بهره‌مندی طلبه مهمان از مزایا و خدمات حوزوی در همان واحد آموزشی مبدأ استمرار می‌یابد.

ماده ۱۶۷: مهمان شدن طلاب هر یک از گروه‌های فقهی و اصولی یا غیر فقهی و اصولی در دروس انتخابی تنها براساس جداول درسی مصوب همان گروه از طلاب امکان‌پذیر است.

۱- موافقت‌های مدرس‌های و استانی مبدأ و مقصد از طریق سامانه انجام می‌شود و بررسی و تأیید فرآیند مهمان شدن طلاب در دروس سطوح عالی قم با مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد

فصل چهارم: منع و انصراف از تحصیل

الف) منع از تحصیل

ماده ۱۶۸: در موارد آموزشی ذیل طلبه از ادامه تحصیل منع می شود:

- (۱) حذف کلیه دروس یک نیم سال به دلیل غیبت؛
- (۲) غیبت در کلیه امتحانات دروس انتخابی یک نیم سال؛
- (۳) عدم قبولی در هیچ یک از دروس انتخابی در دو نیم سال متوالی یا سه نیم سال غیرمتوالی؛
- (۴) عدم رشد تحصیلی مناسب (عدم قبولی حداقل به مقدار ۹۰۰ ساعت - در طول ۶ نیم سال)؛
- (۵) عدم حضور و ترک تحصیل بیش از یک نیم سال بدون اطلاع قبلی و بدون عذر موجه.

تبصره: در صورت منع از تمصیل، ادامه تمصیل منوط به بررسی وضعیت آموزشی در

شورای مربوطه و مطابق ضوابط مندرج در جدول ذیل می باشد:

موضوع	توضیحات و علت	پایه تحصیلی	مرجع تصمیم گیری	عنوان حکم صادره
تحقق هر یک از موارد ۱ تا ۴	-	همه پایه های تحصیلی	شورای واحد آموزشی	حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه
تحقق مورد ۴	گذشتن ۸ نیم سال و عدم کسب قبولی در حداقل ۹۰۰ ساعت درسی	پایه هفتم به بعد	شورای استان	حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه
تحقق مورد ۵	عدم عذر موجه برای ترک تحصیل	همه پایه های تحصیلی	-	ترک تحصیل

تبصره: در صورت تمقق هر یک از موارد مذکور، مدیر واحد آموزشی می تواند مسبب مورد،

طلبه را تا قبل از تعیین تکلیف ملزم به فعالیت های تمصیلی نماید و در صورت صدور

مجاز ادامه تمصیل، به فعالیت های درسی وی ترتیب اثر خواهد شد.

ماده ۱۶۹: در صورت تحقق هر یک از موارد منع از تحصیل، مدیر واحد آموزشی موظف به

تنظیم و ارائه گزارش به شورای واحد آموزشی می باشد.

ماده ۱۷۰: در مواردی که عنوان حکم عبارت «حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه»، ذکر شده است، مرجع رسیدگی کننده می تواند اقدام به صدور حکم جواز ادامه تحصیل مشروط یا غیرمشروط و یا حکم عدم جواز ادامه تحصیل نماید. تبصره: در صورت صدور حکم منع از تمصیل توسط شورای وامد آموزشی، لازم است حکم صادره به تأیید معاونت آموزش استان برسد.

ب) انصراف از تحصیل

ماده ۱۷۱: انصراف از تحصیل در حین دوره تحصیلی فقط به درخواست طلبه صورت می پذیرد و هرگونه تقاضای انصراف از تحصیل باید به صورت کتبی به شورای واحد آموزشی ارائه شود و پس از تأیید، انصراف قطعی خواهد شد. ماده ۱۷۲: هیچ واحد آموزشی و یا مدیریتی نمی تواند نسبت به اجبار طلبه به انصراف از تحصیل اقدام نماید.

ماده ۱۷۳: تحصیل همزمان در سایر نهادهای آموزشی در سطوح تحصیلات تکمیلی بدون اخذ مجوزهای لازم، انصراف از تحصیل تلقی می شود.

ماده ۱۷۴: بازپس گیری تقاضای انصراف از تحصیل حداکثر تا یک ماه پس از تاریخ درخواست، بلامانع است.

تبصره ۱: در صورت درخواست بازگشت به تمصیل قبل از رسیدن غیبت ها به سقف مجاز، مدیر وامد آموزشی می تواند نسبت به ادامه تمصیل تصمیم گیری نماید و در صورت تجاوز مدت مذکور از حد مجاز، مطابق شرایط مذکور در بند «ج» (بازگشت به تمصیل) در همین فصل اقدام می شود.

تبصره ۲: وامد آموزشی موظف به اعلام انصراف طلبه به مدیریت استان می باشد.

ج) بازگشت به تحصیل

ماده ۱۷۵: تقاضای بازگشت به تحصیل در صورت عدم تکمیل مقطع تحصیلی با رعایت شرایط ذیل در شورای مربوطه مورد بررسی قرار می گیرد:

۱) دارا بودن حداقل یک سال تحصیلی موفقیت آمیز قبل از انفصال؛

۲) برخورداری از رشد تحصیلی مناسب در سنوات تحصیلی قبل از انفصال

(نداشتن هیچ یک از موارد منع از تحصیل)؛

۳) وجود انگیزه کافی برای بازگشت؛

۴) وجود عذر موجه برای انفصال؛

۵) نداشتن مشکل صیانتی؛

۶) نداشتن مشکل نظام وظیفه.

ماده ۱۷۶: تقاضای بازگشت به تحصیل پس از انفصال تا حداکثر چهار نیم سال تحصیلی در شورای واحد آموزشی مطرح و حسب شرایط طلبه تصمیم گیری می شود.

ماده ۱۷۷: رأی نهایی طلاب دارای شرایط برگشت به تحصیل، پس از قبولی طلبه در آزمون علمی صادر خواهد شد.

تبصره: «ارزیابی علمی» به صورت شفاهی و توسط معاونت آموزش مدیریت های استانی مطابق ضوابط ابلاغی برگزار می گردد.

ماده ۱۷۸: تقاضای بازگشت به تحصیل پس از انفصال پنج نیم سال تحصیلی به بالا با شرایط ذیل در شورای واحد آموزشی و در غیر این صورت (عدم شرایط ذیل) در شورای آموزش استان بررسی و حسب شرایط طلبه تصمیم گیری می شود:

۱) اشتغال به تبلیغ تمام وقت؛

۲) تدریس در مراکز حوزوی؛

۳) بیماری مانع از تحصیل (بیماری خود یا بیماری بستگان درجه اول).

ماده ۱۷۹: احکام باید به استناد مدارک معتبر و رسمی و همچنین پوشش دهنده تمام زمان انفصال صادر شود.

ماده ۱۸۰: در صورت حکم به بازگشت به تحصیل در اثناء سال تحصیلی، در صورتی که مدت عدم حضور بیش از مجموع سقف مجاز غیبت و مرخصی باشد، مرجع

تعیین جواز حضور طلبه در ادامه جلسات درس و یا امتحان شورای رسیدگی کننده می باشد.

ماده ۱۸۱: در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، طلبه موظف به حضور منظم در کلاس و عمل مطابق با حکم شورا بوده و پس از گذشت یک سال در صورت رشد تحصیلی مناسب و عمل به تعهدات آموزشی خود می تواند مطابق ضوابط درخواست انتقال به استانی دیگر داشته باشد.

تبصره: در صورت صدور مکم به انتقال و تغییر محل تمصیل، انتقال پس از هماهنگی های لازم با واحد آموزشی و مرکز مدیریت استان مقصد توسط شورای صادر کننده مکم و با رعایت ضوابط انتقال صورت می پذیرد.

ماده ۱۸۲: در صورت صدور مجوز بازگشت به تحصیل و تحقق مجدد هر یک از موارد منع و انفصال از تحصیل، پرونده جهت رسیدگی به شورای آموزش استان ارجاع می شود.

ماده ۱۸۳: بازگشت به تحصیل پس از اتمام هر مقطع با وجود فاصله تحصیلی، تابع ضوابط مربوط به ثبت نام و پذیرش می باشد.

فصل پنجم: رسیدگی به امور تحصیلی طلاب

مقدمه:

در مواردی از آیین‌نامه‌های آموزشی، بررسی و تصمیم‌گیری در خصوص وضعیت تحصیلی طلاب (مانند صدور حکم منع از تحصیل، بررسی درخواست‌های مربوط به مرخصی، انصراف و بازگشت به تحصیل طلاب) نیاز به تشکیل جلسات مشورتی و تخصصی دارد. از همین رو در ذیل آیین‌نامه‌های مربوطه، نحوه رسیدگی به درخواست‌های طلاب ذکر شده است. لذا انتظار می‌رود مدیران واحدهای آموزشی و مدیریت‌های استانی، جهت تسهیل و تسریع در رسیدگی به امور تحصیلی طلاب، خصوصاً برخی از موارد خاص، مطابق آیین‌نامه‌های مربوطه، اقدام نمایند.

در این فصل برخی از موارد مشترک در همه آیین‌نامه‌های تحصیلی، ارائه شده تا ضمن تأکید بر رسیدگی به موقع و دقیق نسبت به وضعیت تحصیلی طلاب، مواردی که نیاز به توضیح بیشتر داشته، ذکر گردد.

شوراها و کمیسیون‌های مرتبط با دستورالعمل رسیدگی به امور تحصیلی طلاب:

ماده ۱۸۴: برخی از درخواست‌های تحصیلی و آموزشی طلاب باید در شورای واحد آموزشی و یا شورای آموزش استان بررسی شود از همین رو تشکیل جلسات «شورای واحد آموزشی» و «شورای آموزش استان» مطابق ضوابط و آیین‌نامه‌های ابلاغی، ضروری می‌باشد.^(۱)

ماده ۱۸۵: تمام احکام صادره در شورای واحد آموزشی در خصوص امور تحصیلی طلاب، به معاونت آموزش استان ارسال می‌شود.

۱- شورای تخصصی آموزش سطوح عالی و آزاد قم، وظایف شورای واحد آموزشی و استان را در خصوص طلاب شاغل به تحصیل در دروس سطوح عالی و آزاد قم بر عهده دارد.

ماده ۱۸۶: جهت رسیدگی به امور تحصیلی طلاب در معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، کمیسیونی با حضور معاون آموزش حوزه‌های علمیه (به عنوان رئیس)، مدیر امور تحصیلی، مدیر سنجش و پذیرش، و دو نفر از کارشناسان آموزشی با تأیید معاون آموزش، تشکیل می‌گردد.

تبصره: مقرر سایر کارشناسان، مسبب مورد با تأیید رئیس کمیسیون، بدون مق رأی، بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۸۷: نظارت بر حسن اجرا و عملکرد در همه موضوعات تحصیلی طلاب بر عهده مدیریت استان می‌باشد.

مراحل رسیدگی و صدور حکم در شورای واحد آموزشی و شورای آموزش استان:

ماده ۱۸۸: مراجع تصمیم‌گیری در خصوص امور تحصیلی طلاب، به ترتیب شورای واحد آموزشی، شورای آموزش استان و کمیسیون آموزش ستاد خواهند بود.

تبصره: کلیه موارد فراتر از شرع و ظایف ذکر شده، پس از افذ گزارش از شورای واحد آموزشی و شورای آموزش استان، در کمیسیون آموزش ستاد، بررسی فواهد شد.

ماده ۱۸۹: مدت زمان گردش کار رسیدگی به یک پرونده و صدور حکم در شوراها و کمیسیون آموزش ستاد، نباید به گونه‌ای باشد که اصل موضوع پرونده را تحت الشعاع خود قرار دهد، در غیر این صورت مرجع تصمیم‌گیری، مدیر استان می‌باشد.

ماده ۱۹۰: احکام صادره باید مطابق ضوابط و آیین‌نامه‌های ابلاغی باشد در غیر این صورت این احکام در شورای مربوطه باطل و رسیدگی به احکام ارجاعی به شورای مذکور، در مرجع بالاتر بررسی می‌گردد.

ماده ۱۹۱: احکام صادره حداکثر تا یک هفته پس از صدور، توسط شورای رسیدگی کننده به طلبه و واحدهای مربوطه ابلاغ می‌گردد و واحد مربوطه موظف است

ظرف یک ماه پس از دریافت آن، نتیجه اقدامات خود را به شورای صادر کننده اعلام نماید.

ماده ۱۹۲: حکم صادره توسط هر یک از کمیسیون آموزش و یا شوراها، برای شوراها، مجموعه ها و افراد تابعه لازم الاجرا است.

ماده ۱۹۳: طلبه می تواند حداکثر ظرف مدت ۵ روز از تاریخ دریافت حکم، اعتراض خود را جهت رسیدگی، همراه مستندات به دبیر شورا تسلیم کند.

ماده ۱۹۴: در صورت لزوم، شوراها موظف هستند جهت تکمیل پرونده از واحدهای مربوطه استعلام لازم را انجام دهند.

ماده ۱۹۵: کلیه مدارک مربوط به امور تحصیلی طلاب، جزء اسناد محسوب شده و لازم است با رعایت مقررات، بایگانی و نگهداری شود.

ماده ۱۹۶: مسائلی که باید مطابق مصوبه ۹۹۸ شورای عالی حوزه های علمیه (آیین نامه انضباطی) پیگیری شود، صرفاً از طریق مفاد مصوبه مذکور اقدام می شود.

فصل ششم: آیین نامه تحصیل همزمان طلاب در مراکز حوزوی و غیرحوزوی

ماده ۱۹۷: با عنایت به روی آوردن تعدادی از حوزویان به تحصیل همزمان در دانشگاه در حین تحصیلات حوزوی و با توجه به مصوبات ۲۹۲^(۱) و ۳۴۳^(۲) شورای عالی حوزه های علمیه، به منظور نظارت بر حفظ اصالت حوزوی، زئی طلبگی، اهتمام به مسائل آموزشی و رسالت های تحقیقی و پژوهشی این دسته از طلاب، فراهم ساختن امکان حضور روحانیون در عرصه های مختلف علمی و بین رشته ای متناسب با نیازهای علمی جامعه و برای ایجاد وحدت رویه در بخش های مختلف، آیین نامه و دستورالعمل تحصیل همزمان طلاب در حوزه و دانشگاه به شرح ذیل می باشد.

ماده ۱۹۸: در تحصیل همزمان حوزویان در مراکز دانشگاهی سیاست های ذیل مدنظر می باشد:

۱) اهتمام به نظارت نهادهای مسئول حوزوی بر طلاب شاغل به تحصیل هم زمان و حمایت از آنها؛

۲) تأکید بر رعایت شؤون روحانیت و ضوابط حوزه در مدت تحصیل در دانشگاه^(۳)؛

۳) اهتمام به تناسب رشته انتخابی در دانشگاه با رسالت و اهداف حوزه های علمیه؛

۱- این مصوبه در خصوص مقررات تحصیل طلاب در دانشگاه است که در تاریخ ۷۸/۱۱/۲۲ به تصویب رسیده است.

۲- این مصوبه در خصوص آیین نامه اجرایی مصوبه ۲۹۲ تنظیم شده است و در تاریخ ۸۰/۰۴/۰۸ به تصویب رسیده است.

۳- رصد تحصیل همزمان در دانشگاه و حوزه توسط مرکز مدیریت حوزه های علمیه با توجه به تعهد اخذ شده از طلاب علاقمند انجام خواهد شد و نظارت بر نحوه تحصیل طلاب توسط معاونت آموزش حوزه های علمیه می باشد.

- (۴) تأکید بر پایبندی به تعهدات و رعایت شؤونات اخلاقی، سیاسی، اعتقادی؛
- (۵) تعامل با دانشگاه‌ها و بهره‌گیری از یافته‌های جدید علوم بشری و کاربرست آن در گسترش و تبلیغ دین اسلام.
- ماده ۱۹۹: شرایط متقاضیان تحصیل همزمان:
- (الف) اتمام حداقل سطح ۲؛
- (ب) مناسب بودن رشته مورد نظر در دانشگاه با نیازها و ضرورت‌ها؛
- (ج) فعال بودن پرونده آموزشی حوزوی طلبه متقاضی؛
- (د) داشتن انگیزه مثبت از ارتقای تحصیلی در دانشگاه و عدم تأثیرپذیری از افکار و اندیشه‌های متعارض با اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله؛
- (ه) توانایی متقاضی برای تحصیل همزمان در حوزه و مراکز دانشگاهی بر اساس رشد تحصیلی متناسب با ضوابط حوزوی؛
- (و) برخورداری از حسن سابقه و سلامت اخلاقی و رفتاری؛
- (ز) رعایت زنی طلبگی در مدت تحصیلات حوزوی؛
- (ح) اخذ مجوز تحصیل همزمان از معاونت آموزش.
- تبصره: در صورت فقدان هر یک از شرایط مذکور، کمیسیون می‌تواند مجوز صادره را لغو نماید.

کمیسیون احراز صلاحیت تحصیل همزمان

ماده ۲۰۰: اعضای کمیسیون:

- (۱) معاون آموزش حوزه‌های علمیه (رئیس کمیسیون)؛
- (۲) معاون تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (یا نماینده ایشان)؛
- (۳) مسئول مرکز امور صیانتی (یا نماینده ایشان)؛
- (۴) مدیر امور تحصیلی معاونت آموزش (دبیر کمیسیون)؛
- (۵) معاون آموزش مدیریت سطوح عالی.

تبصره ۱: به تشفیص دبیر کمیسیون، دعوت از کارشناسان یا افراد متقاضی، به تناسب موضوعات و بدون مق رأی در جلسات، بلامانع می باشد.

تبصره ۲: جلسه با حضور اکثریت اعضا رسمیت فواهد یافت و مصوبات جلسه با تأیید اکثریت حاضرین، نهایی تلقی فواهد شد و با امضای رئیس کمیسیون ابلاغ می گردد.

تبصره ۳: دبیرخانه این کمیسیون در معاونت آموزش می باشد.

ماده ۲۰۱: وظایف کمیسیون:

- ۱) بررسی پرونده متقاضیان جهت احراز صلاحیت آن ها^(۱)؛
- ۲) صدور مجوز تحصیل همزمان برای متقاضیان؛
- ۳) تعیین صلاحیت تحصیل در رشته های خاص؛
- ۴) بررسی و تأیید رشته های معرفی شده از طرف معاونت آموزش که طلاب بدون نیاز به اخذ مجوز بتوانند آن ها را انتخاب نمایند؛
- ۵) بررسی و تأیید دانشگاه های معرفی شده از طرف معاونت آموزش که طلاب بدون نیاز به اخذ مجوز بتوانند در آن ها مشغول به تحصیل شوند؛
- ۶) بررسی گزارشات موردی مربوط به وضعیت تحصیل همزمان طلاب و اعلام نظر درباره ادامه تحصیل آن ها؛
- ۷) پیشنهاد و تعیین تکلیف در خصوص بهره مندی متقاضیان از مزایای حوزوی؛
- تبصره: دریافت شهریه در مدت تمصیل، به نظر مراجع عظام بستگی دارد.
- ۸) تعیین معیارها و ملاک های کارشناسی؛
- ۹) تصویب دستورالعمل های اجرایی و نظارتی در خصوص تحصیل همزمان.

ماده ۲۰۲: دبیرخانه کمیسیون در معاونت آموزش مستقر می باشد.

ماده ۲۰۳: وظایف معاونت آموزش در خصوص بررسی مجوز تحصیل همزمان عبارت است از:

۱) ثبت نام و تشکیل پرونده برای متقاضیان تحصیل همزمان مطابق شرایط و ضوابط مصوب (در مدیریت امور تحصیلی معاونت)؛

تبصره: طلابی که سابقه تمصیل در موزه‌های علمیه اصفهان و فراسان داشته و در حال تمصیل رسمی در مرکز مدیریت موزه‌های علمیه هستند؛ با ارائه گواهی اشتغال به تمصیل و سابقه وضعیت آموزشی خود در مراکز مدیریت اصفهان و فراسان اقدام به ثبت نام نمایند.

۲) انجام استعلامات لازم در خصوص مسائل آموزشی و رفتاری از مراجع و بخش‌های ذی ربط؛

۳) تکمیل و ارسال پرونده متقاضی به کمیسیون احراز صلاحیت‌ها؛
تبصره: طلابی که موفق به اخذ مدرک سطح چهار شده‌اند نیاز به اخذ مجوز ندارند.

۴) صدور گواهی‌های لازم برای متقاضیان پیرو استعلام دانشگاه مربوطه، پس از تأیید کمیسیون؛

۵) بررسی سالانه وضعیت تحصیلی طلاب دارای مجوز؛

۶) پاسخ‌گویی به استعلامات مراکز دانشگاهی و حوزوی در خصوص وضعیت طلاب در حال تحصیل همزمان و یا متقاضی؛

۷) پیگیری و انجام اقدامات لازم در خصوص تشکیل جلسات، مصوبات و تصمیمات کمیسیون احراز صلاحیت؛

۸) ارائه گزارش‌های موردی و سالیانه از وضعیت تحصیلی طلاب به کمیسیون و سایر مراجع ذی ربط با تأیید رئیس کمیسیون؛

۹) معرفی رشته‌ها و مراکز دانشگاهی به کمیسیون احراز صلاحیت‌ها، جهت اخذ مجوز کلی انتخاب و تحصیل در آن‌ها^(۱).

۱- رشته‌ها و دانشگاه‌هایی که اشخاص دارای شرایط لازم در این آیین نامه بتوانند در آن‌ها بدون نیاز به اخذ مجوز، اقدام به تحصیل همزمان نمایند.

کنترل، ارزیابی و نظارت

ماده ۲۰۴: اخذ مجوز تحصیل همزمان از کمیسیون احراز صلاحیت‌ها، فقط پیش از آغاز تحصیل در دانشگاه امکان‌پذیر و لازم می‌باشد.

تبصره: طلابی که به دلیل عدم اطلاع از این ماده، شاغل به تمصیل در دانشگاه هستند ملزم به اقدام عاجل برای تشکیل پرونده و اخذ مجوز هستند.

ماده ۲۰۵: اشتغال به تحصیل در مراکز دانشگاهی به صورت همزمان بدون اخذ مجوز از مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه برای طلاب دارای پرونده رسمی پذیرش، به منزله انصراف از تحصیل در حوزه‌های علمیه تلقی می‌شود.

تبصره: پذیرش مجدد یا صدور مجوز برای ادامه تمصیل در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه منوط به موافقت کمیسیون آموزش فواید بود.

ماده ۲۰۶: طلاب دارای مجوز تحصیل همزمان، جهت استمرار بهره‌مندی از مزایای آموزشی، نیازمند تأیید وضعیت آموزشی خود در هر سال تحصیلی هستند و لازم است گزارش وضعیت تحصیلی خود را ابتدای هر سال تحصیلی به واحد متصدی تحصیل همزمان در معاونت آموزش ارائه نمایند.

تبصره: عدم پایبندی طلبه به تعهدات در فصول رعایت شؤونات و رشد تمصیلی مناسب موزوی، می‌تواند منجر به لغو مجوزهای صادره در این فصول شده و عدم پاسخ‌گویی به استعلامات را در پی داشته باشد.

ماده ۲۰۷: تحصیل همزمان طلاب سفیران هدایت پس از اتمام دوره آموزشی، در صورت عدم تکمیل دوره تعهد تبلیغی، با مجوز معاونت تبلیغ بلامانع است.

تبصره: برای این دسته از طلاب تنها گواهی فارغ‌التحصیلی و اتمام دروس، صادر می‌شود و مدرک تمصیلی نهایی پس از تکمیل تعهد تبلیغی صادر فواید شد.

ماده ۲۰۸: در صورت انصراف طلبه از ادامه تحصیل در حوزه‌های علمیه و یا اخراج، وضعیت کلی پرونده طلبه به مرکز دانشگاهی که مجوز تحصیل همزمان در آن داده شده است، گزارش می‌شود.

تبصره: در صورت به وجود آمدن وضعیت فوق، پاسخ به استعلام‌های مرکز دانشگاهی مزبور، فقط در موضوعات مربوط به قبل از انصراف و یا افراج از موزه امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۲۰۹: طلاب دارای انصراف از تحصیل و یا سایر مشکلات آموزشی، جهت تشکیل پرونده و پاسخ به استعلامات، ابتدا لازم است وضعیت تحصیلی خود را از طریق واحد آموزشی و مدیریت استان مشخص و ارائه نمایند.

ماده ۲۱۰: کلیه ضوابط تحصیل در دانشگاه‌های غیرحضوری و مجازی مانند دانشگاه‌های حضوری است.

دستورالعمل مربوط به اداره امور تحصیلی معاونت آموزش در خصوص تحصیل همزمان

ماده ۲۱۱: اداره خدمات آموزشی مدیریت امور تحصیلی معاونت آموزش، مجری امور مربوط به آیین‌نامه تحصیل همزمان طلاب در حوزه و دانشگاه خواهد بود که وظایف آن به شرح زیر می‌باشد:

- (۱) تشکیل پرونده با درخواست متقاضی؛
- (۲) اخذ تعهد کتبی از طلاب متقاضی؛
- (۳) استعلام وضعیت اخلاقی، سیاسی، اعتقادی و... متقاضی از مرکز امور صیانتی؛
- (۴) ارسال پرونده به کمیسیون بعد از اعلام نظر مساعد مرکز امور صیانتی؛
- (۵) پاسخ‌گویی به استعلام نهادهای دانشگاهی و مرتبط پس از صدور مجوز؛
- (۶) نظارت بر عمل به تعهدات و رعایت شئونات اخلاقی، سیاسی، اعتقادی حین تحصیل در دانشگاه؛
- (۷) استعلام سالانه از واحد ارزیابی تحصیلی درباره طلاب معرفی شده به مراکز دانشگاهی؛

۸) ارجاع مجدد پرونده به کمیسیون تجدید نظر، در صورت تغییر شرایط یا عدم پابندی متقاضی به تعهدات؛

۹) ابلاغ حکم کمیسیون مبنی بر قطع مزایا و انصراف حوزوی و یا جواز ادامه تحصیل، برای افرادی که از مفاد تعهدنامه تخلف کنند و یا افرادی که بدون هماهنگی با مرکز مدیریت در مراکز دانشگاهی به تحصیل مشغول شوند؛

۱۰) تشکیل پرونده در خصوص رشته‌ها و دانشگاه‌های متقاضی عدم نیاز به مجوز، و ارسال آن به شورای گسترش (یا شورای عالی).

تبصره: نامه‌های صادره به مراکز دانشگاهی، از طرف دفتر معاونت آموزش فواید بود.

ماده ۲۱۲: مدارک لازم جهت تشکیل و تکمیل پرونده:

- ۱) برگه ارزیابی رسمی مبنی بر اتمام حداقل سطح دو در یکی از رشته‌های عمومی یا گرایشی؛
- ۲) ارائه گواهی مبنی بر مجاز بودن تحصیل در دانشگاه برای طلاب فارغ‌التحصیل سطوح دو و سه سفیران هدایت از معاونت تبلیغ حوزه‌های علمیه؛
- ۳) تکمیل فرم درخواست صدور مجوز تحصیل همزمان و تعهد کتبی مبنی بر رعایت شئون روحانیت و مقررات حوزوی همراه با ادامه فعالیت‌های حوزوی در مدت تحصیل در دانشگاه و بعد از فراغت یا انصراف از تحصیل؛
- ۴) تأییدیه مرکز امور صیانتی در خصوص صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی.

بخش چهارم: تمکید سطح و فن تخصصی

الف) مقاطع و سطوح حوزوی

ماده ۲۱۳: مقاطع و سطوح حوزوی در سطوح یک، دو، سه و چهار می باشد و دروس علوم اسلامی در این مقاطع و به تناسب اهداف هر سطح ارائه می گردد.

ماده ۲۱۴: سطح یک حوزه های علمیه، طی دو برنامه آموزشی و درسی جاری^(۱) و جدید^(۲) ارائه می گردد.

ماده ۲۱۵: در سطح دو، سه و چهار حوزه های علمیه، دروس علوم اسلامی با دو رویکرد عمومی و تخصصی ارائه می گردد و در سطوح تخصصی، رشته ها و گرایش های تخصصی علوم اسلامی در حوزه های دانشی مختلف، برنامه ریزی و ارائه می گردد.

۱- عناوین دروس برنامه آموزشی جاری سطح یک حوزه های علمیه، بر اساس مصوبه ۳۹ شورای عالی و دیگر مصوبات و تصمیمات مربوطه مورد تأیید این شورا، تدوین و برنامه ریزی می شود.

۲۲ عناوین دروس برنامه آموزشی جدید سطح یک حوزه های علمیه، بر اساس مصوبه ۸۴۸ شورای عالی، تدوین و برنامه ریزی می شود.

ماده ۲۱۶: برنامه آموزشی سفیران هدایت، مطابق مصوبه ۹۳۶ شورای عالی، یکی از برنامه‌های آموزشی رسمی حوزه‌های علمیه می‌باشد که در دو مقطع سطح دو و سطح سه حوزه‌های علمیه، اجرا می‌گردد.

تبصره ۱: سطح دو اولین مقطع از این برنامه آموزشی می‌باشد که داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه با داشتن مدرک دیپلم و بالاتر، می‌توانند در این برنامه آموزشی ثبت‌نام کنند.

تبصره ۲: سطح سه این برنامه آموزشی به صورت تفصیلی و در چندین گرایش برگزار می‌گردد و اختصاص به فارغ‌التحصیلان سطح دو این برنامه دارد.

(ب) فارغ‌التحصیلی از سطح دو و سه

ماده ۲۱۷: سطح دو و سه عمومی حوزه‌های علمیه، دو سطح مستقل از همدیگر بوده و هر یک دارای برنامه درسی خاص خود می‌باشد.

ماده ۲۱۸: شرط ارتقاء از یک سطح به سطح دیگر، گذراندن همه دروس آن سطح مطابق برنامه مصوب و براساس آیین‌نامه آموزشی می‌باشد.

ماده ۲۱۹: طلبه در صورت کسب حداقل معدل ۱۴ در هر سطح، آن سطح را به پایان رسانده و می‌تواند برای دریافت مدرک تحصیلی اقدام کند.

ماده ۲۲۰: دریافت مدرک سطح سه و چهار حوزه‌های علمیه علاوه بر تکمیل دروس مصوب، منوط به ارائه پایان‌نامه یا رساله علمی می‌باشد.

ماده ۲۲۱: در صورتی که معدل طلبه به ۱۴ نرسد^(۱)، وی موظف است حداکثر طی دو نیم‌سال نسبت به جبران آن با شرکت در امتحان ارتقای معدل اقدام کند و در صورت عدم موفقیت پس از دو نیم‌سال مذکور، ادامه تحصیل او منوط به اخذ مجوز از شورای آموزش استان است.

۱ - معدل سطح از نمرات قبولی دروس محاسبه می‌گردد.

تبصره: ساعات انتفاع درس جهت جبران کسری معدل، جزء مد نصاب سقف انتفاع درس در هر نیم سال نمی باشد.

ماده ۲۲۲: طلاب پس از پایان کلیه دروس هر سطح تحصیلی می توانند برای ادامه تحصیل در سطح بعد اقدام نمایند.

تبصره ۱: ثبت نام و پذیرش در واحدهای آموزشی مجری سطح بالاتر، تابع دستورالعمل ابلاغی خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که درسی از دروس سطح قبلی طلبه باقی مانده باشد، طلبه موظف است ابتدا نسبت به انتفاع آن درس اقدام نماید.

ماده ۲۲۳: در صورتی که طلبه قصد ادامه تحصیل در سطح بعدی تحصیلات حوزوی را داشته باشد، موظف است قبل از آغاز سال تحصیلی جدید نسبت به ثبت نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۲۲۴: در صورت عدم ثبت نام طلبه برای ادامه تحصیل در سطح بالاتر، پرونده حوزوی طلبه به عنوان فارغ التحصیل سطح قبل به بخش فارغ التحصیلان منتقل شده و ارائه خدمات حوزوی به او براساس ضوابط مربوطه خواهد بود.

ج) تشکیل شورای مدارک علمی و اعطای مدارک^(۱)

ماده ۲۲۵: به منظور برنامه ریزی در اعطای مدارک علمی به دانش آموختگان حوزه های علمی، در چارچوب مصوبات شورای عالی حوزه های علمی، شورای مدارک علمی و اعطای مدارک با حضور اعضای ذیل تشکیل می شود:

الف) مدیر حوزه های علمی (رئیس شورا)؛

ب) معاون آموزش مرکز مدیریت حوزه های علمی؛

ج) معاون پژوهش مرکز مدیریت حوزه های علمی؛

۱- به جهت گسترده بودن اصلاحات انجام شده، مصوبه ۳۱۳ پس از اعمال اصلاحات به عنوان مصوبه ۱۰۷۹ ثبت و مصوبه ۳۱۳ ملغی گردید.

د) حداقل چهار تن از اساتید و صاحب نظران، به عنوان کارشناس به پیشنهاد مدیر حوزه های علمیه و تأیید شورای عالی به مدت دو سال؛
 ها) مدیر مدارک علمی مرکز مدیریت حوزه های علمیه بدون حق رأی.
 ماده ۲۲۶: وظایف شورای مدارک علمی:

- الف) ایجاد زمینه اجرای مصوبات شورای عالی و آیین نامه ها و برنامه های پیش بینی شده در ارتباط با مدارک علمی؛
 ب) تهیه، تدوین و پیشنهاد برنامه های جدید و اصلاح و تغییر در آیین نامه مدارک علمی به شورای عالی با درخواست مدیر حوزه های علمیه؛
 ج) تصمیم گیری نسبت به موارد محوله در این آیین نامه در چارچوب ضوابط مصوب؛
 د) بررسی امور مربوط به مدارک علمی که توسط مدیر حوزه های علمیه به این شورا ارجاع می شود؛
 ه) تصویب عناوین کمیته های علمی و تعیین اعضای آن که از سوی معاونت آموزش مرکز مدیریت حوزه های علمیه پیشنهاد می گردد؛
 و) تصویب دستورالعمل های مورد نیاز این آیین نامه از جمله دستورالعمل و شیوه نامه تدوین پایان نامه و رساله علمی.

ماده ۲۲۷: مرکز مدیریت حوزه های علمیه به متقاضیان واجد شرایط در سطوح یک، دو، سه و چهار پس از احراز صلاحیت های لازم، طبق ضوابط این آیین نامه مدرک علمی اعطا می کند.

تبصره: تعیین ملاک امرار صلاحیت ها بر عهده شورای مدارک علمی و مرجع تأیید صلاحیت های عمومی مرکز امور میانی می باشد.

ماده ۲۲۸: اعطای مدرک در سطوح چهارگانه منوط به موفقیت در دروسی است که در زمان امتحان، جزء برنامه درسی همان سطح محسوب می شده و نسبت به

طلابی که قبلاً دروس سطوح مذکور را گذرانده‌اند برنامه‌های درسی جدید ملاک نخواهد بود.

ماده ۲۲۹: افرادی که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته و یا فاقد پرونده می‌باشند از طریق مصوبه ۱۰۸۸ شورای عالی، که نحوه اعطای مدرک به طلاب فاقد پرونده تحصیلی را تعیین می‌کند، تعیین سطح می‌شوند و چنانچه سطح علمی آنان در حد سطح یک یا دو باشد، مطابق ضوابط مدرک مربوط را دریافت می‌کنند و اگر در حد سطح سه باشند، می‌توانند جهت اخذ موضوع برای تدوین پایان نامه اقدام نمایند.

ماده ۲۳۰: متقاضیان دریافت مدرک سطح سه و چهار علاوه بر قبولی در ارزشیابی مربوط، باید در یکی از موضوعات علوم اسلامی پایان نامه یا رساله علمی تدوین کنند.

ماده ۲۳۱: شرایط اختصاصی اعطای مدرک سطح یک و دو عبارت است از:

الف) کسب معدل ۱۴ در دروس سطح یک برای مدرک سطح یک؛^(۱)

ب) دارا بودن مدرک سطح یک و معدل ۱۴ در دروس سطح دو برای دریافت مدرک سطح دو.

ماده ۲۳۲: شرایط اختصاصی اعطای مدرک سطح سه:

الف) دارا بودن مدرک سطح دو؛

ب) گذراندن دروس سطح سه عمومی یا تخصصی و کسب معدل ۱۴ در آن‌ها؛

ج) تدوین پایان نامه طبق ضوابط و کسب حداقل نمره ۱۴؛

د) معمم بودن مستمر.

تبصره ۱: در مواردی که امکان تعمیم مستمر وجود ندارد، از طریق کمیسیون موارد خاص

۱- کسانی که در امتحانات حوزه، نمره قبولی کسب کرده‌اند، اما معدل ۱۴ را ندارند، با آن‌ها مطابق مصوبه ۲۱۴ عمل می‌گردد.

موزه‌های علمیه، «موضوع مصوبه ۸۲۲ شورای عالی»، مطابق دستورالعمل مصوب شورای مدارک علمی تصمیم‌گیری خواهد شد.

تبصره ۲: فضلا و اساتیدی که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته یا فاقد پرونده می‌باشند و حداقل پنج سال سابقه تدریس دروس موزوی^(۱) سطح سه یا هشت سال سابقه تدریس دروس اصلی سطح دو در مراکز عمومی و رسمی موزه علمیه را با تأیید مرکز مدیریت موزه‌های علمیه دارا باشند، از کسب شرایط مندرج در بند «الف» و «ب» این ماده معاف بوده و می‌توانند جهت اخذ موضوع پایان‌نامه سطح سه اقدام کنند.

تبصره ۳: محققین موزه علمیه که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته یا فاقد پرونده می‌باشند، با داشتن یکی از شرایط ذیل بدون لهما نمرات پایه‌های تمصیلی می‌توانند جهت اخذ موضوع پایان‌نامه سطح سه اقدام کنند. امراز شرایط مندرج در این تبصره بر عهده کمیته علمی است که پس از تأیید شورای مدارک قطعیت خواهد یافت:

الف) تألیف دو کتاب علمی در یکی از رشته‌های علوم اسلامی؛

ب) حداقل دو مقاله منتشر شده در مجلات علمی پژوهشی یا چهار مقاله منتشر شده در مجلات علمی ترویجی؛

ج) حداقل سه سال همکاری علمی - پژوهشی مستقیم و مؤثر در طرح‌های تحقیقاتی مراکز پژوهشی مورد تأیید مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه.

تبصره ۴: محققین موزه علمیه که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته و یا فاقد پرونده می‌باشند، در صورتی که دو کتاب که هر کدام در مد پایان‌نامه سطح سه در یکی از رشته‌های علوم اسلامی باشد تألیف نموده باشند، پس از بررسی کمیته علمی و تأیید شورای مدارک علمی، می‌توانند بدون ارائه پایان‌نامه سطح سه، به شرط دارا بودن سایر شرایط این ماده، مدرک سطح سه دریافت کنند.

ماده ۲۳۳: شرایط اختصاصی اعطای مدرک سطح چهار:

۱- دروس فقه، اصول، کلام و فلسفه اسلامی، علوم قرآنی.

الف) دارا بودن مدرک سطح سه؛

ب) قبولی در چهار مصاحبه علمی درس خارج فقه و چهار مصاحبه علمی درس خارج اصول و یا اتمام دوره تخصصی سطح چهار و قبولی در دو مصاحبه علمی درس خارج فقه و دو مصاحبه علمی درس خارج اصول (مطابق آیین نامه امتحانات شفاهی، موضوع مصوبه ۱۰۵۴)؛

ج) معمم بودن مستمر؛

د) دفاع از رساله علمی و کسب حداقل نمره ۱۴؛

ه) کسب معدل ۱۴ در دروس دوره تخصصی سطح چهار؛^(۱)

تبصره ۱: طلاب پس از اخذ مدرک سطح سه و قبولی در مصاحبه های موضوع بند «ب»، با داشتن سایر شرایط می توانند بلافاصله برای اخذ مدرک سطح چهار اقدام نمایند.

تبصره ۲: کسانی که مدرک تخصصی سطح چهار دریافت کرده اند، چنانچه بخواهند مدرک تخصصی دیگری دریافت نمایند، نیازی به شرکت مجدد در مصاحبه نبوده و همان دو مصاحبه درس خارج فقه و درس خارج اصول قبلی، کافی می باشد و می توانند طبق ضوابط این آیین نامه، رساله تخصصی جدید خود را ارائه نمایند، ولی چنانچه بخواهند مدرک سطح چهار فقه و اصول دریافت نمایند، باید علاوه بر دو مصاحبه مذکور، در دو مصاحبه فقه و دو مصاحبه اصول دیگر نیز موفق به کسب نمره قبولی شوند و رساله سطح چهار فقه و اصول خود را طبق ضوابط تدوین و ارائه نمایند.

تبصره ۳: در مواردی که امکان تعمیم مستمر وجود ندارد، از طریق کمیسیون موارد خاص موزه های علمی، موضوع مصوبه ۸۲۲ شورای عالی، مطابق دستورالعمل مصوب شورای مدارک علمی تصمیم گیری خواهد شد.

تبصره ۴: فضلا و محققینی که دارای سابقه تألیف حداقل دو اثر علمی - که هر کدام از آن ها در حد رساله سطح چهار باشند - هستند، در صورتی که آثار آن ها در کمیته علمی

۱ - کسانی که در امتحانات حوزه، نمره قبولی کسب کرده اند، اما معدل ۱۴ را ندارند، با آن ها مطابق مصوبه ۲۱۴ شورای عالی عمل می گردد.

مربوط بررسی و به تأیید شورای مدارک علمی برسد، می‌توانند بدون رعایت شروط مندرج در این ماده به جز بند «ج» مدرک سطح چهار دریافت کنند.

تبصره ۵: فضلا و اساتیدی که سابقه حداقل پنج سال تدریس موفق درس خارج موزوی و یا هشت سال تدریس موفق دروس موزوی سطح سه، در مراکز رسمی، عمومی و تخصصی موزه‌های علمیه با تأیید مرکز مدیریت موزه‌های علمیه را دارا باشند، می‌توانند بدون داشتن شرایط بندهای «الف» و «ب» و با ارائه یک تألیف علمی در مد رساله سطح چهار، پس از بررسی تألیف مذکور در کمیته علمی و تأیید شورای مدارک، مدرک سطح چهار دریافت نمایند.

تبصره ۶: فضلا و طلابی که دروس دوره سطح و چهار سال درس خارج را گذرانده‌اند و دارای مدرک کارشناسی ارشد یا گواهی آن از یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات علمی معتبر می‌باشند و پایان‌نامه آن‌ها نیز در یکی از رشته‌های علوم اسلامی، با استفاده از منابع اسلامی باشد، پس از تأیید کمیته تخصصی مربوطه، از شرط داشتن مدرک سطح سه (بند الف) معاف می‌باشند.

ماده ۲۳۴: طلابی که عنوان رشته تحصیلی در برگه ارزیابی آنان «فقه و اصول» ثبت شده، در صورت دارا بودن یکی از شرایط ذیل می‌توانند موضوع پایان‌نامه یا رساله عملی خود را در موضوع مرتبط با رشته تخصصی درخواستی تدوین نمایند:

الف) تألیف حداقل یک کتاب علمی در رشته تخصصی درخواستی؛

ب) نگارش دو مقاله منتشر شده در نشریات علمی پژوهشی؛

ج) سابقه سه سال همکاری در طرح‌های تحقیقاتی رشته درخواستی؛

د) دارا بودن مدرک دانشگاهی کارشناسی ارشد در زمینه رشته درخواستی؛

ه) گذراندن درس‌های لازم در مراکز تخصصی یا مراکز پژوهشی که دارای مجوز هدایت پایان‌نامه از شورای گسترش حوزه‌های علمیه می‌باشند.

تبصره ۱: به طلابی که بر اساس شرایط فوق، پایان‌نامه سطح سه در موضوعات تخصصی

تدوین کنند، مدرک «علوم اسلامی با گرایش مرتبط با موضوع پایان نامه» اعطا می‌گردد.

گرایش‌های مذکور به تصویب شورای گسترش موزه‌های علمیه فواید رسید.

تبصره ۲: طلابی که فاقد شرایط فوق باشند، می‌توانند پایان نامه سطح سه خود را در موضوعات تفصیسی تدوین کنند، لیکن مدرک اعطایی به ایشان با عنوان «علوم اسلامی در موضوع مرتبط با پایان نامه» فواید بود.

تبصره ۳: چنانچه طلاب علاوه بر درخواست تدوین پایان نامه یا رساله در رشته تفصیسی، متقاضی مدرک تفصیسی نیز باشند، علاوه بر دارا بودن شرایط فوق باید در امتحان جامع علمی رشته درخواستی شرکت کرده و موفق به دریافت نمره قبولی شوند. به طلاب موضوع این تبصره پس از تدوین پایان نامه یا رساله، مسبب مورد، مدرک رشته تفصیسی اعطاء فواید شد.

تبصره ۴: دستورالعمل مربوط به این ماده توسط معاونت آموزش تهیه شده و به تصویب شورای مدارک علمی فواید رسید.

ماده ۲۳۵: به منظور بررسی صلاحیت علمی اساتید راهنما، مشاور و داور و تصویب موضوع پایان نامه‌ها و رساله‌ها و طرح‌نامه‌های آن‌ها در زمینه‌های مختلف علوم و معارف اسلامی، کمیته‌های علمی (به تناسب رشته‌های مصوب شورای گسترش) با تصویب شورای مدارک، حسب مورد در واحدهای آموزشی و مدیریت مدارک علمی تشکیل می‌شود. ضوابط تشکیل کمیته و نحوه فعالیت آن بر اساس دستورالعملی که توسط معاونت آموزش ابلاغ شده، می‌باشد.

ماده ۲۳۶: واحدهای آموزشی باید اعضای کمیته علمی خود را به معاونت آموزش معرفی نمایند تا پس از تأیید معاونت آموزش و تصویب شورای مدارک، امور مربوط به تصویب موضوع، طرح‌نامه، انتخاب اساتید راهنما و مشاور طلاب واحدهای آموزشی، توسط کمیته‌های مزبور صورت گیرد. برگزاری جلسات دفاعیه، برابر مقررات مندرج در این آیین‌نامه و با ترکیب پیش‌بینی شده، توسط واحد

آموزشی مربوط و با نظارت مدیریت مدارک علمی انجام خواهد شد و مدارک ایشان به صورت متمرکز توسط مدیریت مدارک علمی صادر می‌گردد.

ماده ۲۳۷: کمیته‌های مورد نیاز حوزه آزاد توسط معاونت آموزش معرفی و پس از تأیید شورای مدارک تشکیل خواهد شد.

تبصره: معاونت آموزش می‌تواند متناسب با موضوع، طلاب موزه آزاد را جهت تدوین پایان‌نامه یا رساله به مراکز تخصصی معرفی نماید.

ماده ۲۳۸: اعضای کمیته‌های علمی باید حداقل دارای یکی از شرایط ذیل باشند:

- الف) پنج سال سابقه تدریس در رشته‌های مربوط؛
- ب) دارای سه تألیف در رشته‌های مربوط؛
- ج) دارای پنج سال سابقه تحقیق در رشته مربوط و ارائه مقالاتی در مجامع علمی یا مجلات تخصصی.

تبصره ۱: وظایف کمیته‌های علمی به پیشنهاد معاون آموزش مرکز مدیریت موزه‌های علمی به توسط شورای مدارک علمی تعیین می‌گردد.

تبصره ۲: برای افراد دارای مدرک سطح چهار، سوابق مندرج در بند «الف» و «ج»، سه سال و تعداد تألیف مندرج در بند «ب»، یک تألیف می‌باشد.

ماده ۲۳۹: طلاب، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود را باید با نظارت یک استاد راهنما و حداقل یک استاد مشاور تدوین کنند. مسئولیت علمی پایان‌نامه و رساله به عهده استاد راهنما می‌باشد.

ماده ۲۴۰: اساتید راهنما و مشاور و داور علاوه بر صلاحیت‌های عمومی باید حداقل یکی از شرایط زیر را دارا باشند:

- الف) حداقل پنج سال سابقه تدریس در سطح سه متناسب با رشته مربوط؛
- ب) حداقل پنج سال سابقه تحقیق در رشته مربوط؛
- ج) دارای حداقل سه تألیف در رشته مربوط؛

د) دارای سابقه سه مرتبه راهنمایی یا مشاوره پایان نامه در مراکز حوزوی یا دانشگاهی در رشته مربوط.

تبصره ۱: امراز شرایط فوق به عهده کمیته علمی مربوط می باشد.

تبصره ۲: برای افراد دارای مدرک سطح چهار، سوابق مندرج در بند «الف» و «ب»، سه

سال و تعداد تألیف مندرج در بند «ج»، یک تألیف می باشد.

ماده ۲۴۱: دستورالعمل تدوین پایان نامه و رساله توسط معاونت های آموزش و پژوهش مرکز مدیریت حوزه های علمیه تدوین شده و به تأیید شورای مدارک علمی خواهد رسید. پایان نامه و رساله باید بر اساس دستورالعمل مذکور تهیه و پس از تأیید استاد راهنما جهت دفاع پذیرفته شود.

ماده ۲۴۲: زمان تدوین پایان نامه و رساله سطح سه و سطح چهار، پس از ابلاغ موضوع، به ترتیب حداقل ۶ ماه و ۹ ماه و حداکثر ۱۸ ماه و ۳ سال خواهد بود.

تبصره ۱: در موارد فاص حداکثر زمان تدوین پایان نامه و رساله، با پیشنهاد استاد راهنما و تصویب کمیته مربوط، تا یک سال قابل تمدید خواهد بود.

تبصره ۲: در صورت عدم ارائه پایان نامه یا رساله در فرصت مقرر، موضوع مجدداً در کمیته مربوط مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ماده ۲۴۳: به طلابی که قبلاً مدرک معادل دریافت نموده اند، در صورتی که بنا به تشخیص کمیته تخصصی مربوط و تأیید شورای مدارک علمی، پایان نامه و رساله آن ها دارای شرایط مقرر در این آیین نامه باشد، مدرک علمی مربوط اعطا می شود.

تبصره: در صورتی که پایان نامه و رساله متقاضی نیاز به تکمیل داشته باشد، پس از تکمیل و تأیید، مدرک مربوط به وی اعطا می شود.

ماده ۲۴۴: بررسی نهایی پایان نامه ها و رساله ها در جلسه دفاعیه توسط هیئت داوران متشکل از اعضای زیر صورت می گیرد:

الف) استاد راهنما؛

ب) استاد مشاور؛

ج) اساتید داور.

تبصره ۱: برای پایان نامه سطح سه حداقل یک داور و برای رساله سطح چهار حداقل دو داور، داوری فواید کرد.

تبصره ۲: مدیر جلسه، استاد راهنما می باشد و نماینده معاونت آموزش به عنوان دبیر و بدون حق رأی در جلسه دفاعیه مضور فواید داشت.

تبصره ۳: در موارد ضروری و با تشخیص مدیریت مدارک علمی، جلسه دفاعیه می تواند بدون مضور استاد مشاور برگزار شود.

ماده ۲۴۵: قبل از برگزاری جلسه دفاعیه رساله سطح چهار، تشکیل حداقل یک جلسه پیش دفاع لازم است. در صورت امکان یک سمینار نیز در موضوع رساله، برگزار خواهد شد.

ماده ۲۴۶: ارزشیابی پایان نامه ها و رساله ها، توسط هیئت داوران در چهار درجه صورت می گیرد:

الف) نمره ۱۸ و بالاتر: عالی؛

ب) نمره ۱۶ تا ۱۸: خوب؛

ج) نمره ۱۴ تا ۱۶: قبول؛

د) کمتر از ۱۴: غیر قابل قبول.

ماده ۲۴۷: ملاک تصمیم گیری در خصوص رد یا قبول پایان نامه و رساله، میانگین نمرات هیأت داوران است.

ماده ۲۴۸: در صورتی که هیئت داوران، قبول پایان نامه یا رساله را مشروط به انجام اصلاحات بدانند، داوطلب موظف است اصلاحات مورد نظر را اعمال کرده و به تأیید هیئت داوران برساند.

تبصره ۱: مدت زمان اصلاح پایان نامه یا رساله، حداکثر شش ماه است که به حداکثر زمان تدوین آن ها اضافه می شود.

تبصره ۲: چنانچه پس از یک بار اصلاح، نمره پایان نامه یا رساله غیر قابل قبول باشد، موضوع افذ شده گان لم یکن تلقی شده و داوطلب باید پس از مذاقل شش ماه نسبت به افذ موضوع جدید اقدام نماید.

ماده ۲۴۹: مدارک علمی با امضای مدیر حوزه های علمیه و معاون آموزش حوزه های علمیه صادر می گردد.

ماده ۲۵۰: مراکز و یا واحدهای حوزوی که موفق به اخذ مجوز بررسی و تأیید پایان نامه های حوزویان شده اند، کلیه امور مربوطه بر اساس ضوابط، در آن واحد حوزوی انجام می شود.

بخش پنجم: پیوست ۱

پیوست ۱: شورای تخصصی آموزش استان

مقدمه

به منظور استفاده از ظرفیت‌های کارشناسی و تخصصی در حوزه آموزش، ایجاد هماهنگی و انسجام مدیریتی، تسریع در بررسی و رفع مسائل آموزشی در سطح مدیریت استان و تصویب طرح‌ها و آیین‌نامه‌ها، آیین‌نامه شورای آموزش استان که به اختصار «شورا» نامیده می‌شود، به شرح ذیل تدوین شده است.

ماده ۱: این شورا به استناد بند ۲۱ مصوبه ۸۱۳ شورای عالی حوزه‌های علمیه تشکیل می‌گردد.

ماده ۲: اهداف

- ۱) ارتقای سطح نظام کارشناسی و تصمیم‌گیری در امور آموزشی استان؛
- ۲) ایجاد انسجام و هماهنگی میان بخش‌های آموزشی در مدیریت استان و واحدهای آموزشی استان در امور آموزشی.

ماده ۳: وظایف شورا

- ۱) پیشنهاد سیاست‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های راهبردی بلند مدت، میان مدت و سالانه در سطح استان؛
- ۲) بررسی طرح‌ها و برنامه‌های آموزشی خاص واحد آموزشی یا کلان در سطح استان و توسعه آن‌ها؛
- ۳) برنامه‌ریزی اجرایی برای اجرایی کردن شاخص‌ها و معیارها و استانداردهای ابلاغی در عرصه‌های تخصصی آموزشی و ارزیابی مستمر آن‌ها؛
- ۴) تصویب دستورالعمل‌های اجرایی در سطح استان؛
- ۵) بررسی درخواست‌های مربوط به تأسیس، توسعه و انحلال واحدهای آموزشی استان^(۱)؛
- ۶) بررسی گزارش‌های نظارتی و ارزیابی در حوزه آموزشی و اتخاذ تصمیم مناسب؛
- ۷) بررسی و تصویب آیین‌نامه‌ها و ضوابط آموزشی و پیشنهاد آن به معاونت آموزش حوزه‌های علمیه؛
- ۸) تعیین سیاست‌ها و تصویب سقف و سهمیه پذیرش داوطلبان تحصیل در واحدهای آموزشی استان؛
- ۹) بررسی مسائل و مشکلات آموزشی واحد آموزشی، اساتید و طلاب و ارائه راهکارهای مناسب.

ماده ۴: ترکیب شورا^(۲)

۱- مصوبات مربوط به این بند باید به تصویب مراجع قانونی بالاتر مانند شورای گسترش و ... برسد.

۲- اعضای شورای واحد آموزشی حوزه علمیه قم عبارتند از:

سطح یک: مدیر دفتر هماهنگی امور واحدهای آموزشی حوزه علمیه قم (به عنوان رئیس)، نمایندگان معاونت‌های ستادی آموزش، پژوهش، تهذیب و تبلیغ، نماینده مرکز امور صیانتی ستاد، سه نفر از مدیران واحدهای آموزشی قم به تفکیک مقاطع و به انتخاب رئیس شورا، دو نفر از اساتید سطح یک به انتخاب رئیس شورا.

سطوح عالی: مسئول امور سطوح عالی حوزه علمیه قم (به عنوان رئیس)، نمایندگان معاونت‌های ستادی آموزش،

(۱) مدیر حوزه علمیه استان (رئیس)؛

(۲) معاون آموزش مدیریت استانی (دبیر و نائب رئیس)؛

(۳) معاون پژوهش مدیریت استانی؛

(۴) سه نفر از مدیران واحدهای آموزشی استان در مقاطع مختلف، به پیشنهاد

معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

(۵) دو نفر از اساتید سطوح عالی استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر

حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

(۶) دو نفر از اساتید سطح یک استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه

علمیه استان به مدت دو سال.

تبصره ۱: شرکت سایر اعضای شورای معاونین مدیریت استانی با مق رأی بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: دعوت از کارشناسان و صامب نظران بدون مق رأی با تشفیص رئیس یا دبیر شورا بلامانع است.

تبصره ۳: دستورجلسات و مصوبات شورای آموزشی استان برای تمام اعضا (رسال می‌گردد).

ماده ۵: وظایف و اختیارات رئیس شورا

(۱) ریاست و اداره جلسات؛

(۲) تأیید دستور جلسات؛

(۳) تأیید اعضای حقیقی شورا؛

(۴) تأیید نهایی مصوبات شورا.

ماده ۶: وظایف و اختیارات دبیر شورا

(۱) پیشنهاد دستور جلسات به رئیس شورا؛

۲) پیشنهاد تقویم جلسات سالانه به شورا؛

۳) دعوت از اعضای شورا؛

۴) تنظیم تصمیمات و مصوبات شورا؛

۵) ارسال مصوبات شورا به واحدهای ذی ربط جهت اجرا پس از تأیید و ابلاغ مدیر حوزه علمیه استان؛

۶) پیگیری اجرای مصوبات شورا و ارائه گزارش فصلی و سالانه به رئیس شورا؛

۷) پیشنهاد اعضای حقیقی شورا به رئیس شورا.

ماده ۷: برگزاری جلسات شورا

۱) جلسات شورا با حضور حداقل نیمی از اعضاء رسمیت می یابد و تصمیمات با رأی اکثریت حاضرین در جلسه، مصوب محسوب شده و در صورت تساوی آراء، پیشنهاد موافق با نظر رئیس شورا مصوب محسوب می شود.

۲) جلسات شورا به صورت ماهانه برگزار می گردد و در صورت ضرورت به تشخیص رئیس یا دبیر شورا، جلسات فوق العاده تشکیل خواهد شد.

۳) مصوبات شورا در حوزه وظایف مدیریت استان و ابلاغ مدیر حوزه علمیه استان لازم الاجرا خواهند بود و در مواردی که نیاز به تأیید مراجع بالاتر می باشد، مصوبات و تصمیمات به آن مرجع ارسال خواهد شد.

۴) دعوت نامه تشکیل جلسات و مصوبات شورا به اعضای شورای معاونین مدیریت استان ارسال می گردد.

پیوست ۲: تقویم تحصیلی

مقدمه

پیرو مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه در خصوص لزوم اصلاح تقویم تحصیلی و تأکید شورای تخصصی آموزش، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه پس از مشورت با کارشناسان، «تقویم تحصیلی حوزه‌های علمیه» را مورد بازبینی قرار داد. در این طرح علاوه بر حفظ و تقویت شاخص‌های عمومی در برنامه‌ریزی آموزشی، ملاحظات و سیاست‌های ذیل مد نظر قرار گرفته است:

(۱) توجه به جایگاه محوری متن در فرآیند تحصیلی؛ در حوزه‌های علمیه همواره، متون محور آموزش بوده‌اند و در فرآیند آموزشی در کنار علم آموزی، تحلیل محتوا و تطبیق آن‌ها بر متن یک اصل بوده است. هم‌اکنون نیز در بخش مهمی از دروس این سنت حفظ شده و تدریس متن، تطبیق و تحلیل آن از سوی استاد و اهتمام طلبه به فراگیری آن‌ها در فرآیند آموزشی لازم شمرده می‌شود. از همین رو توجه به این نکته در برنامه‌ریزی و طراحی تقویم تحصیلی و فراهم آوردن قابلیت تطبیق و تحلیل متنی با در اختیار قرارگرفتن زمان مناسب لازم می‌نماید.

۲. اختصاص یافتن ساعات درسی به اندازه مورد نیاز؛ در کنار نکته فوق، توجه به مسائلی مانند شرایط یادگیری، روش‌های تدریس، ویژگی‌های خاص منطقه‌ای، واحدهای آموزشی و... انعطاف‌پذیری حجم ساعات درسی را طلب می‌کند. برای مثال درسی که ارزش ساعاتی آن ۸۰ ساعت است ممکن است با توجه به شرایط ایام تحصیلی یا شرایط یادگیری طلاب و یا ویژگی‌های استاد، نیاز به اختصاص مقدار ساعات کم‌تر و یا بیشتری در طول سال تحصیلی داشته باشد، هر چند التزام به یک ارزش ساعتی ثابت به عنوان ملاک محاسبه رشد تحصیلی و ارزیابی وضعیت علمی لازم است. از همین رو در طراحی تقویم تحصیلی امکان انعطاف در ساعات

مورد نیاز برای تدریس و یادگیری دروس با قابلیت کاستن یا افزایش ساعات مورد نیاز تدریس، مورد توجه بوده است.

۳. قابلیت تناسب ایام تحصیلی و درسی با رسالت‌های حوزوی و مناسبت‌های خاص مورد اهتمام حوزویان؛ از جمله مهم‌ترین رسالت‌های حوزویان، توجه به تبلیغ معارف دین، خصوصاً در ایام خاص تبلیغی می‌باشد. همچنین پاسداشت مقام و منزلت ائمه اطهار علیهم السلام و برخی از مناسب‌های ملی، از جمله موارد مورد تأکید در حوزه‌های علمیه می‌باشد.

متناسب‌سازی ایام تحصیلی با این مسئله از یک سو و توجه به توسعه نیافتن تعطیلات به منظور عدم اختلال در برنامه‌های آموزشی از سویی دیگر ضروری است.

۴. انطباق ایام تحصیلی با شرایط بومی جغرافیایی، اجتماعی و ... واحدهای آموزشی در هر منطقه؛ توجه به وضعیت آب و هوایی، کیفیت و کمیت امکانات واحدهای آموزشی، مناطق زندگی طلاب و دوری از محل سکونت آن‌ها و نکاتی از این دست در طراحی «تقویم تحصیلی» اجتناب ناپذیر است.

به عنوان نمونه در برخی از مناطق کشور در کلیه ایام سال، امکان برگزاری کلاس‌های درسی وجود دارد ولی در برخی از مناطق امکان برگزاری کلاس‌های درسی حتی به شکل متداول نیز یا وجود ندارد و یا به سختی امکان‌پذیر می‌باشد.

لحاظ این شرایط در طراحی تقویم تحصیلی و دستورالعمل‌های مربوطه، مدنظر قرار گرفته است.

۵. قابلیت انعطاف‌پذیری بر اساس شیوه‌ها و روش‌های آموزشی؛ طراحی تقویم تحصیلی بدون در نظر گرفتن روش‌های آموزشی و شیوه‌های تدریس امری ناممکن است. تنوع در روش‌های تدریس، میزان استفاده از ابزارهای آموزشی، نحوه بکارگیری طلاب در فرآیند یادگیری و آموزش دهی و ... می‌تواند در تعیین زمان، طراحی ایام درسی و ... تأثیر بسزایی داشته باشد. چه بسا استفاده از برخی از شیوه‌های آموزشی

منجر به توسعه و یا تقلیل در زمان آموزش و ساعات اختصاص یافته به دروس شود که این تقویم، قابلیت این بهره‌گیری را فراهم می‌آورد.

۶. اهتمام به اجرایی کردن واقعی آیین‌نامه‌های آموزشی؛ برخی از مفاد و مواد آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های آموزشی، در زمان اجرا، بعضاً مغفول مانده و به تدریج فراموش شده است و برخی نیز به شکل مناسبی اجرا نمی‌شود. برای مثال در مصوبه ۲۰۸ شورای عالی در خصوص برگزاری دروس سطح حوزه علمیه قم در روزهای پنجشنبه تأکید شده است ولی به صورت کامل به اجرا در نمی‌آید. بنابراین با توجه به این نکته می‌توان به اهمیت اجرایی کردن واقعی آیین‌نامه‌های آموزشی و تأثیر آن در ارزیابی و برنامه‌ریزی پی برد.

۷. استفاده از ظرفیت‌های آموزشی تمام ایام سال؛ تأکید و سنت حوزه‌های علمیه بر بهره‌گیری از تمام روزهایی است که امکان آموزش در آن فراهم باشد؛ هرچند که برخی از طلاب در راستای سایر مأموریت‌ها یا بر اساس نیازها و یا ضرورت، امکان تحصیل و تدریس در همه ایام را نداشته باشند. از همین رو در طراحی تقویم تحصیلی به این نکته توجه شده که طلاب دارای شرایط بتوانند به صورت رسمی در مناسبت‌هایی همچون تابستان، ایام تبلیغی و مانند اینها به فعالیت‌های علمی و آموزشی خود ادامه دهند.

لذا با توجه به نکات فوق، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، به منظور تسهیل در اجرایی کردن طرح مذکور، دستورالعمل «تقویم تحصیلی حوزه‌های علمیه» را با ملاک و محور قرار دادن مصوبات ۲۰۸ و ۸۹۶ شورای عالی، تنظیم و پس از تصویب در شورای تخصصی آموزش، به شرح ذیل ابلاغ می‌نماید.

آیین‌نامه تقویم آموزشی

ماده ۱: ایام تحصیلی و درسی حوزه‌های علمیه در هر سال تحصیلی در دو بخش اصلی و اختیاری قابل برنامه‌ریزی است که بخش اصلی آن شامل دو نیم‌سال بوده و

از اول شهریور ماه هر سال تا پانزدهم تیر ماه سال بعد و بخش اختیاری آن نیز که با عنوان دوره آموزشی تابستانی می باشد، از ۱۶ تیر ماه تا ۳۱ مرداد ماه قابل برنامه ریزی می باشد.

ماده ۲: برنامه ریزی و تدوین جزئیات تقویم تحصیلی در مواردی مانند شروع سال تحصیلی، ایام امتحانی، پایان هر نیم سال، با رعایت ضوابط ابلاغی، بر عهده واحدهای آموزشی می باشد.

ماده ۳: تقویم تحصیلی پس از تنظیم توسط مدیریت واحد آموزشی، باید به تصویب شورای واحد آموزشی برسد و پس از تأیید مدیریت حوزه علمیه استان لازم الاجرا می باشد.

تبصره ۱: عدم پاسفگویی مدیریت موزه علمیه استان در مدت حداکثر دو هفته، به منزله تأیید تقویم پیشنهادی واحد آموزشی می باشد.

تبصره ۲: واحدهای آموزشی حداکثر تا دو هفته قبل از شروع سال تحصیلی، موظف به اعلام تقویم آموزشی نیم سال اول و دوم سال تحصیلی خود به مدیریت استان هستند^(۱).

ماده ۴: مرکز مدیریت حوزه های علمیه و مدیریت های استانی می توانند در آغاز هر سال تحصیلی، یک روز معین را به صورت نمادین برای آغاز سال تحصیلی انتخاب نموده و نسبت به برگزاری مراسم افتتاحیه و آغاز سال تحصیلی در آن روز اقدام نمایند که تطابق آغاز دروس واحدهای آموزشی با این روز الزامی نمی باشد.

الف) ایام تعطیلی در سال تحصیلی؛

ماده ۵: دروس رسمی در مناسبت های ذکر شده در ماده های ۶، ۷، ۸، ۱۰ و ۱۱ تعطیل می باشد.

۱- در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ واحدهای آموزشی حداکثر تا دو هفته بعد از شروع سال تحصیلی نیز مجاز به ارسال تقویم تحصیلی به مدیریت حوزه علمیه استان جهت تصویب خواهی هستند.

تبصره ۱: برگزاری مراسم‌های مذهبی و فرهنگی در مناسبت‌های مذکور توسط واحدهای آموزشی در این ایام بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: واحدهای آموزشی می‌توانند در سایر مناسبت‌های مذهبی و یا ملی، ضمن برگزاری دروس، ساعتی از روز را به برگزاری مراسم بزرگداشتی متناسب با آن روز اختصاص دهند.

ماده ۶: ایام تعیین شده در جدول ذیل به عنوان ایام تعطیلی دروس حوزه‌های علمیه می‌باشد:

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۱	۹ محرم	تاسوعای حسینی	۱
۲	۱۰ محرم	عاشورای حسینی	۱
۳	۲۰ صفر	اربعین حسینی	۱
۴	۲۸ صفر	رحلت حضرت رسول ﷺ و شهادت امام حسن مجتبیٰ (ع)	۱
۵	آخرین روز صفر	شهادت امام رضا (ع)	۱
۶	۸ ربیع الاول	شهادت امام حسن عسکری (ع)	۱
۷	۱۷ ربیع الاول	میلاد حضرت رسول ﷺ و امام جعفر صادق (ع)	۱
۸	۳ جمادی الثانی	شهادت حضرت زهرا (ع)	۱
۹	۱۳ رجب	میلاد امیرالمومنین (ع)	۱
۱۰	۲۷ رجب	مبعث پیامبر اعظم (ص)	۱
۱۱	۱۵ شعبان	میلاد امام عصر (ع)	۱
۱۲	۲۱ رمضان	شهادت امام علی (ع)	۱
۱۳	۱ و ۲ شوال	عید فطر	۲
۱۴	۲۵ شوال	شهادت امام صادق (ع)	۱
۱۵	۱۰ ذی الحجه	عید قربان	۱
۱۶	۱۸ ذی الحجه	عید غدیر	۱
۱۷	۱ تا ۴ فروردین	ایام نوروز	۴
۱۸	۱۲ فروردین	روز جمهوری اسلامی	۱
۱۹	۱۴ خرداد	رحلت حضرت امام خمینی (ع)	۱

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۲۰	۱۵ خرداد	سالروز قیام ۱۵ خرداد	۱
۲۱	۲۲ بهمن	روز پیروزی انقلاب اسلامی	۱
جمع			۲۵

ماده ۷: دروس سطوح عالی و خارج علاوه بر ایام ذکر شده در ماده ۶، در مناسبت های

ذیل نیز برگزار نمی گردد:

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۱	آخر ذی القعدة	شهادت امام جواد (ع)	۱
۲	۷ ذی الحجه	شهادت امام باقر (ع)	۱
۳	۲۵ محرم	شهادت امام سجاد (ع)	۱
۴	۷ صفر	شهادت امام حسن مجتبی (ع)	۱
۵	۱۳ جمادی الاول	شهادت حضرت زهرا (س)	۱
۶	۳ رجب	شهادت امام هادی (ع)	۱
۷	۲۵ رجب	شهادت امام کاظم (ع)	۱
۸	۳ شعبان	ميلاد امام حسين (ع)	۱
جمع			۸

ماده ۸: دروس سطوح عالی و خارج حوزه های علمیه در ایام تبلیغی برای طلاب و اساتید

طبق جدول ذیل، تعطیل می باشد.

ردیف	موضوع	زمان	تعداد روز
۱	ایام تبلیغی ماه محرم	از ۲۸ ذی الحجة تا ۱۳ محرم	۱۵
۲	ایام تبلیغی ماه صفر	از ۱۶ صفر تا دوم ربیع الاول	۱۶
۳	ایام تبلیغی فاطمیه اول ^(۱)	۱۳ تا ۱۵ جمادی الاول	۳
۴	ایام تبلیغی فاطمیه دوم	اول تا سوم جمادی الثانی	۳
۵	ایام تبلیغی ماه رمضان	از ۲۸ شعبان تا دوم شوال	۳۴
جمع			۷۱

۱ - با نظر شورای آموزش استان، در صورت اعزام طلاب سطوح عالی و سفیران هدایت برای تبلیغ، غیبت آن ها در دروس، امتحانات و ... در روزهای دوازدهم جمادی الاول و چهارم جمادی الثانی، مجاز بوده و تأثیری در محاسبه غیبت ها نخواهد داشت.

تبصره ۱: برگزاری دروس در ایام تبلیغی برای طلاب متقاضی بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: تعطیلی دروس سطح یک در ایام تبلیغی، مجاز نمی‌باشد.

ماده ۹: دروس برنامه آموزشی مدارس سفیران هدایت (بجز طلاب سال اول تحصیلی) در ایام تبلیغی محرم و ایام فاطمیه اول و دوم برگزار نمی‌گردد و در این ایام طلاب شاغل به تحصیل در این برنامه می‌توانند جهت اعزام به تبلیغ، اقدام نمایند.

تبصره: آیین‌نامه طراحی تقویم تحصیلی برنامه آموزشی مدارس سفیران هدایت بجز مورد فوق، تابع آیین‌نامه سطح یک می‌باشد.

ماده ۱۰: تعطیلات تابستانی دروس حوزه‌های علمیه از ۱۶ تیر ماه تا ۳۱ مرداد ماه هر سال می‌باشد و در این ایام مدارس و مدیریت‌های استانی می‌توانند به اجرای دوره آموزشی تابستانی اقدام نمایند.

ماده ۱۱: هرگونه تغییر در جداول مذکور، مجاز نمی‌باشد.

ب) روزهای مجاز به برگزاری دروس رسمی در سال تحصیلی؛

ماده ۱۲: حداقل تعداد ایام درسی در سطوح و مقاطع مختلف آموزشی و همچنین برنامه‌های آموزشی مختلف، مطابق آیین‌نامه‌های آموزشی و ضوابط ابلاغی، بر اساس جدول ذیل می‌باشد:

ردیف	مقطع تحصیلی	نیم‌سال اول		نیم‌سال دوم		جمع
		ایام امتحانی	ایام درسی	ایام امتحانی	ایام درسی	
۱	سطح یک	۷	۸۵	۷	۸۵	۱۸۴ روز
۲	سطوح عالی	۵	۷۰	۵	۷۰	۱۵۰ روز
۳	دروس خارج	۱۳۰ تا ۱۵۰ روز				

تبصره: لازم است در جانمایی ایام برگزاری دروس، به گونه‌ای عمل شود که ایام درسی از

مداقل ذکر شده در جدول فوق، کمتر نشود.

ماده ۱۳: ایام درسی با رعایت مقدار حداقلی ذکر شده در ماده ۱۲، توسط مدارس علمیه و در بازه زمانی از اول شهریور ماه تا پانزدهم تیرماه سال بعد، مشخص می‌گردد که پس از تأیید مدیریت حوزه علمیه استان، رعایت آن الزامی است.

ماده ۱۴: ضوابط مربوط به نظام آموزشی، ساعات برگزاری دروس، جدول برنامه ریزی دروس، افزایش و یا کاهش ساعات درسی و ... مطابق آیین نامه آموزشی می باشد.

ماده ۱۵: برگزاری دروس در روزهای پنجشنبه برای همه سطوح و مقاطع حوزه های علمیه الزامی می باشد.

تبصره ۱: در صورتی که واحدهای آموزشی ساعات الزامی هر درس را در سایر روزها به مد نصاب لازم برسانند، ارائه دروسی مانند حدیث فوانی، افلاق و ... در روزهای پنج شنبه بلامانع می باشد.

تبصره ۲: در مقطع خارج، برگزاری دروس رسمی در روزهای پنجشنبه ضروری نبوده و اختصاص آن روز به برگزاری دروسی همچون افلاق و یا حدیث فوانی بلامانع است.

ج) روزهای امتحانی و جانمایی آن در سال تحصیلی؛

ماده ۱۶: در تدوین تقویم تحصیلی، تعیین روزهای امتحانی هر درس الزامی بوده و همراه تقویم سالانه ارائه می گردد.

ماده ۱۷: زمان برگزاری امتحان هر درس، بعد از پایان محدوده درسی و با رعایت ساعات تعیین شده برای آن می باشد و در غیر این صورت برگزاری امتحان آن درس مجاز نبوده و در صورت برگزاری امتحان، نمرات آن رسمیت ندارد.

تبصره: طلابی که مد نصاب لازم در فصول مقرر در کلاس های درسی را داشته باشند، مجاز به شرکت در امتحانات آن درس هستند.

ماده ۱۸: زمان برگزاری امتحانات به جز امتحاناتی که بر عهده معاونت آموزش ستاد می باشد، توسط مدارس علمیه تعیین می گردد.

ماده ۱۹: مطابق آیین نامه آموزشی، برنامه ریزی، برگزاری، طرح سؤال^(۱) و تصحیح اوراق امتحانی بر عهده مدارس علمیه می باشد.

ماده ۲۰: برگزاری امتحانات دروسی که به صورت متمرکز از سوی معاونت آموزش ستاد طراحی می شود، در چهار نوبت در سال تحصیلی و در ایامی که کمترین اختلال را در برگزاری دروس داشته باشد، برنامه ریزی می گردد.

۱ - به جز برخی از دروس خاص که بر عهده معاونت آموزش ستاد می باشد.

تبصره: زمان امتحانات دروس مذکور هر ساله توسط معاونت آموزش ستاد اعلام می‌گردد.

ماده ۲۱: فرآیند تدوین تقویم تحصیلی مراکز تخصصی و فقهی همانند مدارس علمیه و دیگر واحدهای آموزشی حوزه‌های علمیه می‌باشد و پس از تأیید توسط شورای آموزش استان، لازم الاجرا خواهد بود.

د) ایام برگزاری دوره تابستانی و جانمایی آن در سال تحصیلی؛

ماده ۲۲: تعیین زمان برگزاری دوره آموزشی تابستانی، بعد از تعیین زمان شروع و پایان سال تحصیلی و با لحاظ نیم‌سال‌ها و زمان برگزاری امتحانات هر دو نیم‌سال، می‌باشد.

ماده ۲۳: زمان برگزاری دوره آموزشی تابستانی از ۱۶ تیرماه تا ۳۱ مردادماه است. تبصره: ضوابط و شرایط برگزاری دوره آموزشی تابستانی، مطابق آیین‌نامه‌های آموزشی ابلاغی است.

ماده ۲۴: با توجه به تنوع گونه‌ها و محتواهای دوره‌های آموزشی تابستانی، توجه به ضوابط و دستورالعمل‌های مربوطه در تعیین تقویم تحصیلی و زمان‌بندی دوره تابستانی ضروری می‌باشد.

ه) روزهای قابل استفاده برای برنامه‌های تکمیلی (تبلیغی، پژوهشی، تہذیبی و...) در ایام غیر درسی در سال تحصیلی؛

ماده ۲۵: با توجه به اینکه تعداد ایام فعالیت تحصیلی می‌تواند بیش از مقدار حداقلی الزامی مشخص شده در جدول مندرج در ماده ۱۲ باشد، مدارس می‌توانند برخی از دروس نیم‌سال بعد یا سایر برنامه‌های آموزشی^(۱)، پژوهشی، فرهنگی و تہذیبی خود را در این ایام برنامه‌ریزی کنند و یا اینکه با افزایش روزهای تحصیلی از حجم دروس روزانه کاسته و به این نوع از برنامه‌ها اختصاص دهند. تبصره: الزامی کردن شرکت طلاب در برنامه‌های تکمیلی آموزشی و یا برنامه‌ها و دوره‌های مهارتی، تبلیغی، پژوهشی و ... با تصویب شورای و امد آموزشی بلامانع می‌باشد.

۱- مثل تعمیق بخشی در مباحث ارائه شده در طول نیم‌سال.

ماده ۲۶: ارائه هرگونه برنامه غیردرسی در ایام و ساعات درسی، مجاز نمی باشد و برنامه ریزی و برگزاری هرگونه برنامه، غیر از برنامه دروس رسمی، باید در ایام و ساعاتی غیر از ساعات اختصاصی دروس رسمی باشد.

ماده ۲۷: جداول کلی تعداد ایام درسی و تعطیلی در سال تحصیلی جدید:

ماده ۲۸: ایام درسی و تعطیلی حوزه های علمیه در سال تحصیلی جدید به شرح ذیل می باشد که مدارس لازم است با لحاظ نکات ذکر شده در آیین نامه، به لحاظ جانمایی ایام تحصیلی، درسی و تعطیلی بپردازند.

الف) سطح یک؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۸۴ روز

سال تحصیلی	وضعیت		تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی
	تعداد روزهای درسی	تعداد روزهای تعطیلی	
۱۴۰۱-۱۴۰۲	۲۵۲	۸۲	۶۸ (روز مازاد)

ب) سطوح عالی؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۵۰ روز

سال تحصیلی	وضعیت		تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی
	تعداد روزهای درسی	تعداد روزهای تعطیلی	
۱۴۰۱-۱۴۰۲	۲۱۵	۱۱۹	۶۵ (روز مازاد)

ج) دروس خارج؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۳۰ تا ۱۵۰ روز (گزارش ذیل بر مبنای عدد ۱۵۰ روز درسی انجام شده است)

سال تحصیلی	وضعیت		تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی
	تعداد روزهای درسی	تعداد روزهای تعطیلی	
۱۴۰۱-۱۴۰۲	۱۸۶	۱۴۸	۳۶ (روز مازاد)

پیوست ۳: دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

مقدمه:

به منظور ساماندهی پذیرش و گزینش طلابی که دروس حوزوی را به صورت آزاد یا در مدارس غیر از مدارس تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه^(۱) گذرانده‌اند و از سابقه تحصیلی رسمی و مطابق با ضابطه برخوردار نیستند، دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، مستند به مصوبه ۱۰۸۸ شورای عالی تدوین گردید.

ماده ۱: افرادی که دروس مقدمات و یا سطح یک را به صورت آزاد و خارج از برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه گذرانده‌اند، می‌توانند با شرایط مندرج در این دستورالعمل، حسب مورد در امتحانات مربوطه شرکت کرده و در صورت قبولی مطابق ضوابط، در حوزه علمیه پذیرش و کد تحصیلی دریافت نمایند.

شرایط ثبت نام، مدارک لازم و نحوه ثبت نام

ماده ۲: شرایط ثبت نام عبارت است از:

- (۱) گذراندن دروس مصوب مقدمات و یا سطح یک؛
 - (۲) داشتن سلامت جسمی و روحی؛
 - (۳) داشتن شرایط عمومی پذیرش^(۲)؛
 - (۴) احراز صلاحیت گزینشی توسط مرکز امور صیانتی؛
 - (۵) داشتن حداکثر ۴۰ سال سن؛
 - (۶) عدم سابقه اخراج و انصراف از حوزه‌های علمیه.
- ماده ۳: مدارک لازم جهت تشکیل پرونده عبارت است از:

۱- طلاب حوزه‌های علمیه اصفهان و خراسان مشمول این مصوبه نمی‌شوند.
 ۲- الف. برخورداری از صلاحیت‌های اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی. ب. اعتقاد و التزام عملی به ولایت فقیه و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران. ج. داشتن تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

- ۱) مدارک شناسایی (کپی شناسنامه، کارت ملی و عکس ۳×۴ جدید)؛
- ۲) حداقل مدرک تحصیلی سیکل؛
- ۳) ارائه سلامت جسمی و روحی از مرکز مشاوره حوزه های علمی؛
- ۴) ارائه گواهی عدم مشمولیت (کارت معافیت یا پایان خدمت)؛
- ۵) ارائه گواهی معتبر از اساتید یا واحد آموزشی؛
- ۶) تعهد مبنی بر عدم اشتغال تمام وقت رسمی حین پذیرش نهایی؛
- ۷) تکمیل فرم ثبت نام.

روش ثبت نام:

ماده ۴: طلاب جهت ثبت نام و تشکیل پرونده به مدیریت استان محل سکونت خود مراجعه نمایند.

تبصره: مدیریت های استانی قبل از تشکیل پرونده جهت آشنایی با وضعیت و سوابق تمصیلی متقاضی و صلاحیت عمومی، مصاحبه مضوری از داوطلب اخذ نمایند.

ماده ۵: پس از بررسی شرایط و نهایی شدن ثبت نام متقاضی، پرونده جهت اخذ مجوز به معاونت آموزش ستاد ارسال می گردد.

ارزشیابی علمی

ماده ۶: ارزشیابی علمی مشتمل بر امتحان شفاهی و کتبی می باشد.

۱. ارزشیابی علمی شفاهی

الف: موضوعات مصاحبه و ارزشیابی علمی شفاهی متقاضیان مقطع مقدمات:

ردیف	موضوع ارزشیابی	نام کتاب	امتیاز
۱	تفسیر قرآن	تفسیر نمونه سوره مبارکه مائده	۱۵
۲	تجوید و روخوانی	روان خوانی و تجوید آقایان حبیبی و شهیدی	۱۵
۳	احکام	آموزش احکام استاد فلاح زاده	۱۰
۴	صرف و نحو	صرف ساده - شرح ابن عقیل - مغنی الادیب	۳۰
۵	بلاغت	جواهر البلاغه	۱۰
۶	منطق	المنطق مرحوم مظفر	۲۰
جمع امتیازات:			۱۰۰

ب: موضوعات مصاحبه و ارزشیابی علمی شفاهی متقاضیان مقطع سطح یک:

ردیف	موضوع ارزشیابی	نام کتاب و محدوده	امتیاز
۱	تفسیر قرآن	تفسیر نمونه سوره مبارکه مائده	۵
۲	تجوید و روخوانی	روانخوانی و تجوید آقایان حبیبی و شهیدی	۱۰
۳	احکام	آموزش احکام استاد فلاح زاده	۱۰
۴	صرف و نحو	صرف ساده- شرح ابن عقیل- مغنی الادیب	۱۵
۵	بلاغت	جواهر البلاغه	۱۰
۶	منطق	المنطق مرحوم مظفر	۱۰
۷	فقه	شرح لمعه	۲۰
۸	اصول	اصول الفقه مرحوم مظفر	۲۰
جمع امتیازات:			۱۰۰

ماده ۷: حداقل امتیاز قبولی برای متقاضیان، اخذ ۷۰ از ۱۰۰ امتیاز در جمع امتیازات می‌باشد.

ماده ۸: در صورت مردودی در ارزشیابی علمی شفاهی، داوطلب می‌تواند تنها برای یکبار دیگر و پس از دو سال مجدداً در ارزشیابی شرکت نماید.

تبصره ۱: افرادی که امتیاز ارزشیابی علمی شفاهی آن‌ها در ارزشیابی دوم، بین ۵۰ تا ۷۰ باشد، فقط برای یک مرتبه دیگر و پس از گذشت حداقل سه ماه، می‌توانند مجدداً در ارزشیابی علمی شرکت نمایند.

تبصره ۲: درخواست تجدید نظر نسبت به امتیاز علمی فقط برای یک مرتبه پذیرفته خواهد شد و پس از بازبینی فایل صوتی جلسه ارزیابی، توسط استاد دوم، میانگین نمره افزوده توسط دو استاد ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۹: ایثارگران و خانواده‌های آنان مطابق «قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران» و همچنین حافظان حداقل نصف قرآن کریم یا نهج البلاغه و یا صحیفه سجادیه در صورت عدم کسب نمره قبولی در ارزشیابی علمی شفاهی اول و دوم، فقط

برای یک بار دیگر و پس از یک سال، می‌توانند در ارزشیابی علمی شفاهی با ارائه گواهی معتبر شرکت نمایند.

۲. ارزشیابی علمی کتبی

ماده ۱۰: در صورت اخذ امتیاز لازم در ارزشیابی علمی شفاهی، داوطلب موظف به شرکت در آزمون جامع کتبی مقطع ادبیات می‌باشد.

ماده ۱۱: آزمون کتبی مقطع ادبیات در موضوعات «صرف، نحو، بلاغت، منطق، عقائد و احکام» به صورت مستقل برگزار شده و عناوین، متون و محدوده‌های آزمون طبق جدول ذیل به صورت متمرکز برگزار می‌گردد:

ردیف	موضوع امتحان کتبی	نام کتاب و محدوده	تعداد سوال هر کتاب
۱	صرف	صرف ساده تمام کتاب	۲۰
۲	نحو	شرح ابن عقیل - مغنی الادیب باب اول و رابع	۲۰
۳	بلاغت	جواهر البلاغه تمام کتاب	۲۰
۴	منطق	المنطق مرحوم مظفر تمام کتاب	۲۰
۵	عقاید	شیعه در اسلام	۲۰
۶	احکام	آموزش احکام آقای فلاح زاده	۲۰

ماده ۱۲: امتحانات جامع کتبی به صورت یکجا و دوبار در هر سال برگزار می‌شود. تبصره: امتحان جامع توسط ستاد طرح سوال و در مدیریت‌های استانی و در زمان بندی‌های که توسط معاونت آموزش اعلام می‌شود برگزار خواهد شد.^(۱)

ماده ۱۳: ارزشیابی هر کدام از امتحانات جامع کتبی از ۲۰ نمره محاسبه شده و کسب حداقل نمره ۱۲ در هر درس و اخذ معدل ۱۴ در تمامی دروس الزامی می‌باشد. تبصره ۱: در صورت درخواست طلبه نسبت به تجدید نظر در نمرات آزمون جامع کتبی ادبیات، نمرات بین ۱۰ تا ۱۴ فقط برای یک بار مطابق ضوابط اقدام خواهد شد. تبصره ۲: در صورت قبولی در سه درس از دروس آزمون جامع کتبی و افز معدل ۱۴ در

۱- با توجه به جدید بودن مصوبه تا اطلاع ثانوی کلیه امتحانات (کتبی و شفاهی) در معاونت آموزش ستاد برگزار می‌گردد و پس از بررسی حسب مورد به مدیریت‌های استانی واگذار خواهد شد.

آن‌ها، متقاضی می‌تواند یکبار دیگر در امتحان درسی که نمره قبولی کسب نکرده است، شرکت نماید.

ماده ۱۴: متقاضیان مقطع ادبیات در صورت قبولی در آزمون جامع کتبی پس از اخذ کد تحصیلی جهت ادامه تحصیل از پایه ۴ به یکی از مدارس استان محل سکونت خود معرفی می‌شوند.

ماده ۱۵: متقاضیان مقطع سطح یک در صورت موفقیت در آزمون جامع کتبی امتحانات کلیه دروس پایه‌های ۴، ۵، ۶ مطابق جدول دروس آیین‌نامه آموزشی هر سال تحصیلی از آن‌ها اخذ می‌گردد.

ماده ۱۶: متقاضیان باید کلیه دروس پایه‌های ۴ تا ۶ را حداکثر طی دو سال تحصیلی امتحان دهند.

تبصره ۱: متقاضی می‌تواند مجموع دروس پایه‌های مذکور را در یک نوبت امتحانی و یا به تدریج و طی دو سال انتفاع کرده و آزمون دهد؛

تبصره ۲: امتحانات کتبی پایه‌های ۴ تا ۶ در دو نوبت نیم‌سال اول (دی ماه) و نیم‌سال دوم (فروردماه) برگزار خواهد شد؛

تبصره ۳: طرح سوال امتحانات کتبی این دروس توسط ستاد طرح شده و در ایام امتحانات همزمان به کل کشور ارسال خواهد شد.

ماده ۱۷: نمره قبولی در امتحانات کتبی فقه و اصول ۱۴ و در دیگر مواد امتحانی ۱۲ می‌باشد. (۱)

تبصره: در صورت قبولی در ۳ درس و افز معدل ۱۴ در آن‌ها، متقاضی می‌تواند یکبار دیگر در امتحان درسی که نمره قبولی کسب نکرده است، شرکت نماید.

ماده ۱۸: اخذ معدل ۱۴ در مجموع امتحانات کتبی (پایه‌های ۴ و ۵) الزامی می‌باشد.

ماده ۱۹: بعد از قبولی در آزمون‌های کتبی، متقاضی باید در امتحان شفاهی پایان سطح یک، مطابق ضوابط و شرایط امتحانات شفاهی، شرکت و نمره قبولی را کسب نماید.

ماده ۲۰: پذیرش و صدور کد تحصیلی داوطلب به صورت رسمی، پس از قبولی در تمام مراحل و آزمون‌های مذکور در این دستورالعمل و پس از احراز تمامی صلاحیت‌های گزینشی خواهد بود و پس از آن طلبه می‌تواند از خدمات حوزه‌های علمیه، مطابق ضوابط استفاده نماید.

ماده ۲۱: جواز تلبس و مدرک رسمی سطوح تحصیلی طلابی که تمامی مراحل سابق الذکر را با موفقیت به پایان رسانده باشند، دو سال پس از تاریخ اخذ کد تحصیلی رسمی، صادر و تحویل خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که طلبه دوره تمصیلی خود را قبل از دریافت کد رسمی در مدارس علمیه غیر تمت پوشش مرکز مدیریت موزه‌های علمیه گذرانده باشد، مشروط به ارائه مستندات لازم، صدور مجوز تلبس و مدارک علمی سطوح، پس از اخذ کد رسمی بلامانع می‌باشد؛

تبصره ۲: ارائه گواهی‌های لازم برای طلبه در طول دو سال مذکور مطابق با ضوابط ابلاغی بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۲: در صورت عدم موفقیت متقاضی مطابق بندهای این دستورالعمل، یا انصراف وی درخواست متقاضی منتفی شده و ثبت نام و پذیرش مجدد وی امکان‌پذیر نخواهد بود.

ماده ۲۳: در صورت عدم موفقیت و پذیرش به عنوان طلبه رسمی در حوزه علمیه، نمرات اخذ شده در امتحانات مذکور در این دستورالعمل، غیر قابل تأیید و گواهی می‌باشد.

۱) متقاضیان شرکت در آزمون‌های سطوح دو و سه پس از قبولی و پذیرش، در پایان سطح یک، باید دروس سطح دو و سه خود را به یکی از طرق ذیل بگذرانند: مطابق آیین‌نامه آموزشی حضوری (پایه به پایه و با حضور در کلاس مطابق ضوابط مربوطه)؛

۲) شرکت در امتحانات هر دو پایه حداکثر در یک سال تحصیلی بدون نیاز به شرکت در کلاس با شرط نمره قبولی ۱۴ در کلیه دروس.

تبصره ۱: شرکت در امتحانات به روش دوم، پس از امرار مستندات مربوط به گذراندن

دروس مربوطه به صورت مضوری یا اخذ ارزیابی علمی شفاهی و با مجوز کمیسیون آموزش امکان‌پذیر است؛

تبصره ۲: تأیید مستندات گذراندن سطح دو و سه و ارزشیابی علمی آن به عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

تبصره ۳: امتحانات سطح ۲ و ۳ طبق بند ۲ همین ماده با طرح سوال از طرف معاونت آموزش ستاد و برگزاری در مدیریت استان براساس جدول درسی مصوب و ابلاغی معاونت آموزش ستاد برگزار خواهد شد.

ماده ۲۴: موارد خاص در کمیسیون آموزش حوزه‌های علمی رسیدگی شده و در صورت تأیید می‌توانند تشکیل پرونده دهند.

ماده ۲۵: با توجه به این دستورالعمل، مفاد ماده‌های ۱۰ و ۱۸ مصوبه ۴۴ شورای عالی آموزش حوزه‌های علمی در این خصوص، به همراه کلیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط، ملغی می‌گردد.

پیوست ۴: آیین نامه گروه علمی - تربیتی (واحدهای آموزشی حوزه های

علمیه، سطوح عالی و دروس خارج)

مقدمه: در راستای تقویت و ارتقاء سطح علمی و تربیتی حوزه های علمیه و سیاست های شورای عالی و اجرای ماده ۲۰ و بند الف ماده ۱۶ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی و به منظور بهره مندی هر چه بیشتر از توانایی های اساتید حوزه های علمیه بصورت سازمانی، آیین نامه تشکیل گروه های علمی - تربیتی تدوین گردیده است.

بخش اول- کلیات

ماده ۱: تعاریف

۱) واحدهای آموزشی: مدارس علمیه سطح یک و دو تا چهار (سطوح عالی و خارج) دوره های بلندمدت و سطح دو و سه دوره های کوتاه مدت و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی که دارای مجوز رسمی فعالیت، از شورای گسترش هستند.

۲) دروس سطوح عالی و خارج: دروس سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم که در مدرسه های رسمی مورد تأیید مرکز مدیریت حوزه های علمیه، تدریس می شود.

۳) گروه علمی - تربیتی در واحدهای آموزشی متشکل از مدیر، معاونان تهذیب، آموزش، پژوهش و تعدادی از اساتید واجد شرایط واحد آموزشی است و در سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم، متشکل از جمعی از اساتید سطوح عالی و خارج حسب مورد است که برابر مقررات و شرح وظایف تعیین شده در این آیین نامه فعالیت می نماید.

۴) مدیر گروه: یک نفر از اعضای گروه که برابر شرح وظایف تعیین شده در این آیین نامه، مسئولیت گروه را بر عهده دارد.

۵) دبیر گروه: یک نفر از اعضای گروه که برابر شرح وظایف تعیین شده در این

آیین‌نامه انجام وظیفه نموده و مسئولیت پیگیری تحقق مصوبات گروه را بر عهده دارد.

(۶) استاد:^(۱) استاد حوزه علمیه که براساس مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه‌های علمیه، مراحل جذب و گزینش او انجام پذیرفته است و در واحدهای آموزشی تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه یا در مدرسه‌های رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس دارد.

(۷) کمیته تخصصی مشورتی: متشکل از تعدادی از اعضای گروه و کارشناسان و صاحب‌نظران حوزوی یا غیر حوزوی بوده که با صلاحدید گروه، تشکیل شده و عهده‌دار امور کارشناسی و تحقیقات مورد نظر گروه، است.

(۸) در این آیین‌نامه گروه علمی - تربیتی به اختصار گروه نامیده می‌شود.

ماده ۲: اهداف

- ۱- ارتقاء و تقویت علوم حوزوی، خصوصاً در فقه معاصر؛
 - ۲- تقویت و تثبیت طرح ساماندهی دروس خارج و هدایت تحصیلی طلاب؛
 - ۳- تقویت و ارتقای سطح علمی (آموزشی، پژوهشی) و تربیتی طلاب؛
 - ۴- تقویت کارشناسی امرتدوین برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت ارتقای سطح علمی، مهارتی و دانشی اساتید و طلاب؛
 - ۵- ارتقای کیفی فعالیت اساتید؛
 - ۶- تقویت جایگاه اساتید در تولید علم و نظریه پردازی؛
- ماده ۳: اصول و ارزش‌های اساسی در فعالیت گروه‌های علمی - تربیتی

- ۱- حاکمیت معارف قرآن و اهلیت علیهم السلام
- ۲- جامع‌نگری و داشتن برنامه‌های کلان در راستای سیاست‌های شورای عالی و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۱- ماده ۲ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی: استاد حوزه علمیه روحانی فاضلی است که برخوردار از توانایی لازم جهت تعلیم و تربیت طلاب علوم دینی در یکی از علوم مورد نیاز حوزه‌های علمیه می‌باشد.

۳- تأکید بر فعالیت‌های گروهی؛

۴- تخصص‌گرایی در فعالیت‌های آموزشی، تربیتی و پژوهشی؛

۵- توجه ویژه به پژوهش‌های بنیادی^(۱) و راهبردی^(۲).

بخش دوم- اقسام گروه‌های واحدهای آموزشی (قم و شهرستان‌ها)، اعضا، شرایط و وظایف آنان:

ماده ۴: واحدهای آموزشی متناسب با تعداد طلاب، مواد درسی و اساتید واحد آموزشی، موظف به تشکیل یک تا ۵ گروه به شرح ذیل می‌باشند:

(۱) فقه و اصول؛

(۲) علوم قرآن و حدیث؛

(۳) کلام و علوم عقلی؛

(۴) ادبیات عرب؛

(۵) دروس تخصصی و مهارتی (دروسی که تحت ۴ عنوان فوق قرار نمی‌گیرند)؛

تبصره ۱: واحدهای آموزشی متناسب با سطح علمی، مواد درسی و تعداد اساتید واجد

شرایط فوق، اقدام به تشکیل گروه‌های فوق‌الذکر می‌نمایند و چنانچه فاقد مد نصاب

اساتید تعیین شده باشند، متناسب با سطح علمی، مواد درسی و اساتید واجد شرایط،

برای چند عنوان فوق، یک گروه تشکیل می‌دهند.

تبصره ۲: در مراکز تخصصی، متناسب با هر رشته، گروه علمی - تربیتی تشکیل می‌شود.

ماده ۵: اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی

۱- مدیر واحد آموزشی؛

۲- معاون تهذیب، آموزش و پژوهش؛

تبصره ۱: واحدهای آموزشی که برابر ضوابط مربوطه دارای یک معاون می‌باشند، معاون

مربوطه عضو گروه علمی - تربیتی است.

۱- پژوهش پایه.

۲- پژوهش کاربردی.

تبصره ۲: عضویت رسمی و ثابت معاونان، منوط به داشتن مکم تدریس است و چنانچه فاقد مکم تدریس باشند مسبب موضوع، در جلسه گروه، دعوت می‌شوند.

۳- تعداد ۳ الی ۷ استاد از اساتید واحدهای آموزشی برابر جدول ذیل:

تعداد اساتید عضو	کمتر از ۶۰ طلبه	از ۶۱ تا ۱۵۰ طلبه	از ۱۵۱ تا ۲۰۰ طلبه
تعداد اساتید عضو	۳ تا ۴ استاد	۴ تا ۵ استاد	۵ تا ۷ استاد

تبصره: واحدهای آموزشی که بیش از ۲۰۰ نفر طلبه دارند در مقابل هر ۱۰۰ طلبه، با صلاحدید گروه، یک استاد به اساتید عضو گروه اضافه می‌شود.

ماده ۶: اساتید عضو گروه، از بین اساتید واجد شرایط مندرج در مصوبه ۹۴۴ شورای عالی که در بین اساتید از سوابق علمی و تجربی لازم برخوردارند، با پیشنهاد مدیر و تأیید گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی انتخاب شده و در استان‌ها به مدیریت استان و در حوزه علمیه قم به معاونت آموزش ستاد پیشنهاد می‌شوند.

ماده ۷: مدیر گروه از بین اعضای گروه که از سطح علمی و مدیریتی لازم برخوردار است و دبیر گروه از بین اعضاء، ترجیحاً از بین معاونان عضو ثابت گروه، توسط اعضاء انتخاب و از طریق مدیر واحد آموزشی در شهرستان‌ها به مدیریت استان و در قم به معاونت آموزش ستاد، پیشنهاد می‌شوند.

ماده ۸: نحوه صدور احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در مرحله اول تشکیل گروه‌ها، به شرح ذیل است:

پس از بررسی و تأیید مدیریت استان در شهرستان‌ها و بررسی و تأیید مدیران واحدهای آموزشی در حوزه علمیه قم، مراتب به معاونت آموزش ستاد اعلام می‌شود و پس از بررسی و تأیید نهایی معاونت آموزش، احکام برای مدت دو سال به شرح ذیل صادر می‌شود:

الف: احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در

واحد‌های آموزشی شهرستان‌ها، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیران حوزه‌های علمیه استانی صادر می‌شود؛

ب: احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در واحد‌های آموزشی حوزه علمیه قم، توسط معاون آموزش ستاد صادر می‌شود.

ماده ۹: در مراحل بعدی (پایان مرحله اول «دو سال») احکام مدیران در شهرستان‌ها توسط مدیر حوزه علمیه استان پس از تأیید معاونت آموزش ستاد و در حوزه علمیه قم توسط معاون آموزش ستاد، تمدید و صادر می‌شود و احکام سایر اعضاء و دبیران و اعضای جدید، در شهرستان‌ها، پس از تأیید مدیریت استان، و در حوزه علمیه قم، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیر رسمی واحد آموزشی تمدید و صادر می‌شود.

تبصره: چنانچه واحد آموزشی فاقد مدیر رسمی باشد، احکام دبیران و سایر اعضاء در استان‌ها توسط مدیر استان و در حوزه علمیه قم توسط معاون آموزش ستاد تمدید و صادر می‌شود.

ماده ۱۰: عزل و پذیرش استعفای مدیر و دبیر گروه پس از صدور رأی گروه، لازم است به تأیید مدیر واحد آموزشی برسد.

ماده ۱۱: هر یک از اساتید عضو گروه، حداکثر می‌توانند عضو دو کمیته تخصصی باشند لکن با تأیید گروه، شرکت در بیش از دو کمیته بلامانع است.

ماده ۱۲: شرایط اعضاء:

۱۲/۱- مدیر و معاونان واحد آموزشی که عضو گروه‌های علمی - تربیتی واحد آموزشی می‌شوند لازم است برابر آیین‌نامه مدیریت مدارس، مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی «مصوبه ۷۳۵ و ۶۲۴ شورای عالی»، مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد؛

۱۲/۲- اساتید واحد آموزشی که عضو گروه‌های علمی - تربیتی می‌شوند لازم است برابر مصوبه ۹۴۴ شورای عالی (آیین‌نامه جذب، پذیرش و ساماندهی

اساتید حوزه‌های علمیه) مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد و دارای مجوز تدریس حداقل یک درس از دروس مرتبط با عنوان گروه، باشند؛ تبصره ۱: اولویت با اساتیدی است که دارای شرایط ذیل هستند:

- الف: برخوردار از سابقه تدریس و فعالیت پژوهشی و تربیتی بالاتر؛
- ب: تألیف کتاب یا مقاله علمی مورد تأیید مراکز مربوطه؛
- ج: شرکت در کارگاه‌های دانش‌افزایی و مهارت‌های تدریس؛
- د: اشتغال تمام‌وقت در واحد آموزشی.

تبصره ۲: اساتید اخلاق و مشاورین تربیتی که دارای مجوز هستند، می‌توانند عضو گروه‌های علمی، تربیتی باشند.

ماده ۱۳: هر گروه در صورت نیاز به کار کارشناسی در مباحث آموزشی، پژوهشی و تربیتی، می‌تواند یک یا چند کمیته تخصصی مشورتی تشکیل دهد.

ماده ۱۴: اعضای کمیته تخصصی که عضو گروه نمی‌باشند با پیشنهاد مدیر گروه و تأیید گروه از بین اساتید واحد آموزشی و سایر مدارس و کارشناسان حوزوی یا غیرحوزوی انتخاب می‌شوند.

بخش سوم- وظایف گروه‌های واحدهای آموزشی

ماده ۱۵: وظایف گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی در چهار بخش به شرح ذیل است:

الف: برنامه‌ریزی، متون و محتوای درسی

- ۱- پیشنهاد برنامه‌ها و طرح‌های آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی، بر اساس سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مصوب در راستای ارتقاء سطح علمی، تربیتی و پژوهشی طلاب؛
- ۲- همکاری در تهیه و پیشنهاد برنامه بلندمدت (پنج ساله) میان‌مدت (دو ساله)

و کوتاه مدت (یک ساله) آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی واحد آموزشی؛

۳- ارائه پیشنهاد های اصلاحی پیرامون ضوابط و دستورالعمل های آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی؛

۴- بررسی متون و محتوای درسی و سرفصل ها و ارائه پیشنهاد های اصلاحی و تکمیلی؛

۵- بررسی و پیشنهاد دروس اقتضایی متناسب با نیاز منطقه و سطح علمی واحد آموزشی.

ب: واحد آموزشی

۶- پیشنهاد رشته تخصصی و گرایش های مورد نیاز، متناسب با سطح علمی و امکانات واحد آموزشی؛

۷- ارزیابی و ارزشیابی روند آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی واحد آموزشی و شناسایی آسیب ها، مشکلات، کمبود ها و ارائه راهکار های لازم؛

۸- بررسی و پیشنهاد توسعه کمی واحد آموزشی (پذیرش طلبه، انتقالی، میهمان)

ج: اعضای گروه های علمی - تربیتی و اساتید

۹- پیشنهاد برگزاری دوره ها و کارگاه های دانش افزایی و فرصت های مطالعاتی برای اساتید؛

۱۰- بررسی و ارائه راهکار های ارتقای سطح توانمندی علمی، تربیتی و پژوهشی اعضای گروه و سایر اساتید؛

۱۱- بررسی و معرفی منابع علمی - تربیتی مورد نیاز اعضای گروه و سایر اساتید؛

۱۲- مشاوره های لازم به اساتیدی که جدیداً بکار گرفته می شوند؛

۱۳- پیشنهاد برگزاری همایش ها و نشست های تخصصی؛

۱۴- برنامه‌ریزی جهت راه‌اندازی و اداره نشریه تخصصی گروه، پس از تصویب مراجع ذی‌ربط؛

۱۵- مشارکت در طرح و ارزیابی سئوالات امتحانی، تصحیح اوراق و کم و کیف امتحان شفاهی و آزمون‌های مختلف؛

۱۶- ارائه مشاوره‌های لازم به معاون آموزش در تقسیم دروس بین اساتید برابر ضوابط و توانایی‌های اساتید و ارزیابی‌های انجام گرفته؛

د: طلاب:

۱۷- بررسی و تصویب موضوع و طرح‌نامه پایان‌نامه‌ها و تأیید اساتید راهنما، مشاور و داور، برابر ضوابط و آیین‌نامه‌های مربوطه و اختیارات واگذار شده به واحدهای آموزشی؛

۱۸- بررسی و تصویب تحقیقات کلاسی و پایانی طلاب و ارائه مشاوره و راهنمایی‌های لازم و انجام نظارت و ارزیابی‌های مربوطه؛

۱۹- برنامه‌ریزی جهت ارائه مشاوره علمی، تربیتی به طلاب؛

۲۰- همکاری جهت تشکیل انجمن‌های علمی تخصصی طلاب و ارائه مشورت‌های لازم به آنان؛

۲۱- پیشنهاد برگزاری مسابقات، المپیادها و اردوهای علمی - تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی برای طلاب و کلاس‌ها و برنامه‌های فوق‌العاده برای آنان و هماهنگ‌سازی فعالیت‌های تربیتی، آموزشی، پژوهشی؛

۲۲- تدوین برنامه‌ها و فعالیت‌های سالانه گروه و ارزیابی عملکرد سالانه آن؛

ماده ۱۶: وظایف کمیته‌های تخصصی مشورتی

گروه‌های علمی - تربیتی در راستای تحقق وظایف خود، حسب صلاحدید گروه، با دعوت از اساتید و صاحب‌نظران خارج از گروه، اقدام به تشکیل کمیته تخصصی (متشکل از تعدادی از اعضای گروه و صاحب‌نظران خارج از گروه)

نموده تا بصورت تخصصی نسبت به طرح‌ها و برنامه‌های مربوطه، کارشناسی لازم انجام پذیرد و نتایج جهت تصمیم‌گیری به گروه ارائه شود.

بخش چهارم - گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم

الف: تعداد گروه‌ها، اعضا و شرایط آنان

ماده ۱۷: اقسام گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم عبارت است از:

(۱) فقه و اصول؛

(۲) علوم قرآن و حدیث؛

(۳) کلام و علوم عقلی؛

(۴) دروس تخصصی (دروسی که تحت ۳ عنوان فوق‌الذکر قرار نمی‌گیرند)

ماده ۱۸: اساتید عضو گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج، لازم است برابر مصوبه ۹۴۴ شورای عالی مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد و دارای مجوز تدریس حداقل یک درس از دروس مرتبط با عنوان گروه باشند و در مدرسه‌های رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس داشته و یا در مراکز مورد تأیید مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، اشتغال به پژوهش داشته باشند.

تبصره ۱: اولویت با اساتیدی است که دارای شرایط ذیل هستند.

الف: برخوردار از سابقه تدریس و فعالیت پژوهشی و تربیتی بالاتر؛

ب: تألیف کتاب یا مقاله علمی مورد تأیید مراکز مربوطه؛

ج: شرکت در کارگاه‌های دانش‌افزایی و مهارت‌های تدریس؛

د: اشتغال تمام وقت.

تبصره ۲: اساتید افلاق و مشاورین تربیتی که دارای مجوز هستند، می‌توانند مسبب مورد

عضو گروه‌های علمی - تربیتی باشند.

ماده ۱۹: گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج، متشکل از حداقل ۵ و حداکثر ۸ استاد می‌باشد که توسط مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم برابر

آیین‌نامه گروه‌های علمی - تربیتی انتخاب و به معاونت آموزش ستاد، پیشنهاد می‌شوند و پس از تأیید اعضا، توسط معاونت آموزش ستاد، گروه‌ها در اولین جلسه، از بین اعضا، ۱ نفر را به عنوان مدیر و ۱ نفر را به عنوان دبیر انتخاب نموده و جهت معرفی به معاونت آموزش ستاد، به مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم پیشنهاد می‌نمایند.

ماده ۲۰: نحوه صدور احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در مرحله اول تشکیل گروه‌ها، به شرح ذیل است:

پس از بررسی و تأیید مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم، مراتب به معاونت آموزش ستاد اعلام می‌شود و معاونت آموزش پس از بررسی و تأیید نهایی، احکام مدیران را با امضای مدیر محترم حوزه‌های علمیه و احکام دبیران و سایر اعضا را، با امضای معاون آموزش ستاد، برای مدت دو سال صادر و ابلاغ می‌نماید و در مراحل بعدی (پایان مرحله اول «دو سال») احکام مدیران توسط معاون آموزش ستاد، تمدید و صادر می‌شود و احکام سایر اعضا و دبیران و اعضای جدید، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیر سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم تمدید و صادر می‌شود.

تبصره: عزل یا پذیرش استعفای مدیر و دبیر گروه پس از صدور رأی گروه، لازم است به تأیید مدیریت سطوح عالی قم برسد.

ماده ۲۱: مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم جهت اعمال نظارت‌های لازم، یک نفر از اساتید عضو گروه را به عنوان نماینده خود تعیین و به گروه معرفی می‌نماید.

ماده ۲۲: شورای معاونین مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، متناسب با گستره طرح هدایت تحصیلی و پژوهش‌ها و مباحث علمی و تربیتی مورد نیاز معاونت‌های ذی‌ربط و متناسب با ساماندهی دروس خارج خصوصاً در فقه معاصر، تعداد گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم را پس

از پیشنهاد مدیریت سطوح عالی قم و تأیید معاونت آموزش، تعیین می‌نماید و براساس آن مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم، گروه‌ها را تشکیل می‌دهد.

ماده ۲۳: مسئولیت نظارت بر فعالیت و تشکیل جلسات گروه‌ها و رسیدگی به امور اداری و مالی گروه‌ها، به عهده مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم می‌باشد و هدایت و نظارت عالی بر فعالیت کیفی گروه‌ها، حسب مورد به عهده معاونت‌های آموزش، تهذیب و پژوهش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه است.

تبصره: اداره‌ای تحت عنوان اداره گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم در مدیریت سطوح عالی قم تشکیل می‌شود که عهده‌دار وظایف مربوطه می‌باشد.

ب: وظایف

ماده ۲۴: وظایف گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم

۱- پیشنهاد برنامه‌ها و طرح‌های مربوط به ارتقای سطح آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی طلاب، براساس سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مصوب؛

۲- تدریس براساس موضوعات تعیین شده و انجام پژوهش‌های مورد نیاز؛

۳- همکاری با مراکز ذی‌ربط در تأیید موضوع پایان‌نامه‌ها و ارزیابی پایان‌نامه‌های طلاب و آمادگی جهت انتخاب به عنوان استاد راهنما، مشاور و داور؛

۴- پیشنهاد برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های دانش‌افزایی برای اساتید؛

۵- پیشنهاد برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی؛

۶- ارزیابی و ارزشیابی روند آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی و شناسایی آسیب‌ها، مشکلات، کمبودها و ارائه راهکارهای لازم؛

۷- مشارکت در ارزیابی سؤالات امتحانی، تصحیح اوراق و کم و کیف امتحان شفاهی و آزمون‌های مختلف؛

۸- همکاری جهت تشکیل انجمن‌های علمی تخصصی طلاب و ارائه مشورت‌های لازم به آنان؛

۹- بررسی متون درسی و سرفصل‌ها و ارائه پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی، حسب درخواست مسئولان ذی‌ربط؛

۱۰- تدوین برنامه‌ها و فعالیت‌های سالانه گروه و ارزیابی عملکرد سالانه آن.

بخش پنجم - وظایف مدیران و دبیران گروه‌های واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج و اساتید عضو

ماده ۲۵: وظایف مدیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج؛

۱- اجرای سیاست‌ها و راهبردهای ابلاغی از سوی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۲- نظارت بر فعالیت‌های گروه و ابلاغ برنامه‌ها و وظایف اعضای گروه و تقسیم کار بین اعضا؛

۳- برآورد و پیشنهاد بودجه سالانه گروه؛

۴- شناسایی مشکلات و محدودیت‌های فعالیت گروه و ارائه راهکارهای اصلاحی؛

۵- اداره جلسات و تأیید و ابلاغ دستور جلسات گروه؛

۶- ارزیابی عملکرد اعضای گروه و اعلام نتیجه به مدیریت واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛

۷- تلاش در جهت تهیه و به روز کردن منابع و امکانات مورد نیاز گروه (کتاب، نشریات، منابع الکترونیکی، امکانات رایانه‌ای) از طریق مدیریت واحدهای آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛

۸- انجام کلیه مکاتبات رسمی گروه با واحد آموزشی یا مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛

۹- تهیه گزارش فعالیت‌های گروه و ارائه آن به مدیر واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و خارج حسب مورد؛

۱۰- تشکیل منظم جلسات گروه؛

۱۱- مدیران گروه می‌توانند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به دبیران گروه تفویض نمایند.

ماده ۲۶: وظایف دبیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج قم:

۱- دعوت و اطلاع‌رسانی به اعضای گروه و ارسال مصوبات و بخشنامه‌های مربوطه و پیگیری مصوبات؛

۲- تهیه دستور جلسه گروه با هماهنگی مدیر گروه و تنظیم صورت جلسات گروه و ارسال آن برای اعضای گروه؛

۳- تهیه و تنظیم گزارشات مورد نیاز گروه، از طریق مراجع ذی‌ربط؛

۴- شناسایی و معرفی استادان و کارشناسان واجد شرایط به گروه به منظور عضویت آن‌ها در کمیته‌های تخصصی؛

۵- شناسایی نیازها و مشکلات مربوط به گروه و گزارش آن به مدیر گروه؛

۶- تهیه پیش‌نویس طرح‌ها و برنامه‌های مربوطه با هماهنگی معاونت‌های واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج، حسب مورد و ارائه به مدیر گروه؛

۷- تنظیم برنامه‌ها و جلسات گروه؛

۹- انجام هماهنگی‌های لازم بین گروه و کمیته‌های تخصصی و انجمن‌های مرتبط، با هماهنگی معاونت مربوطه در واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حسب مورد.

تبصره: امور اجرایی از قبیل تایپ و ارسال مکاتبات و تنظیم و نشر نشریات تخصصی و ...

از طریق نیروهای اجرایی معاونت مربوطه در واحدهای آموزشی و مدیریت سطوح عالی و فارغ موزه علمیه قم، مسبب مورد انجام می‌پذیرد.

ماده ۲۷: وظایف اساتید عضو گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج:

۱. تدریس موظفی و سایر وظایف مندرج در ماده ۱۵ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه‌های علمیه؛^(۱)

۲. انجام پژوهش و اموری که برابر مصوبات گروه تعیین می‌گردد؛

۳. ارزیابی طرح‌ها، مقالات، کتب، تحقیقات کلاسی و پایانی طلاب و پایان‌نامه‌ها؛

۴. مشاوره آموزشی، تربیتی، پژوهشی فرهنگی تبلیغی به طلاب؛

۵. همکاری با کمیته‌های تخصصی و انجام وظایف محوله از جانب گروه.

ماده ۲۸: وظایف اختصاصی اساتید عضو گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج؛

۱. انجام فعالیت‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی؛

۲. تدریس براساس موضوعات تعیین شده خصوصاً در فقه معاصر؛

۳. انجام فعالیت‌های پژوهشی متناسب با نیاز حوزه و طرح تحول.

ماده ۲۹: گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج

لازم است حداقل در هر ماه یک جلسه برگزار نمایند و جلسات با حضور حداقل

دوسوم اعضای گروه، رسمیت دارد و مصوبات گروه با نصف به علاوه یک از

کل اعضای گروه، به تصویب می‌رسد.

ماده ۳۰: گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج

۱ - ماده ۱۵ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی: وظایف اساتید عبارت است از: ۱. انجام وظایف محوله و تدریس براساس متون درسی و سرفصل‌های مصوب؛ ۲. ارشاد و تربیت اخلاقی و معنوی طلاب؛ ۳. اعلام نظر در خصوص متون درسی و سرفصل‌های مصوب؛ ۴. طراحی سؤالات و تصحیح اوراق؛ ۵. اخذ امتحان از طلاب در صورت لزوم؛ ۶. شرکت در دوره‌های آموزشی اساتید در صورت لزوم؛ ۷. مشارکت و حضور فعال در گروه آموزشی؛ ۸. ارائه مشاوره علمی به طلاب؛ ۹. راهنمایی و ارزیابی تحقیقات درسی طلاب.

می‌توانند در مباحث تخصصی خاص، اساتید و صاحب نظران خارج از گروه را، جهت شرکت در جلسات گروه دعوت نمایند.

بخش ششم - تأمین حق الزحمه

ماده ۳۱: پرداخت حق الزحمه اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی:

الف: برابر آیین‌نامه پرداخت مساعدت ماهیانه، اساتید دروس تمام وقت و نیمه وقت سطح یک، موظفند علاوه بر تدریس موظفی، روزانه یک ساعت و اساتید تمام وقت دروس سطح دو و سه، دو ساعت و نیمه وقت سطح دو و سه، یک ساعت جهت انجام امور آموزشی، پژوهشی و تربیتی در واحد آموزشی اشتغال داشته باشند، لذا ساعات شرکت اساتید در جلسات گروه و ساعاتی که حسب مصوبات گروه، به امور آموزشی پژوهشی و تربیتی واحد آموزشی اشتغال دارند، جزء ساعات مصوب حضور آنان در واحد آموزشی محسوب می‌شود.

ب: اساتید ساعتی، در صورت حضور فعال در گروه، ساعات همکاری آن‌ها با گروه، حداکثر به مدت ۲۰ ساعت در ماه به ساعات تدریستان اضافه می‌شود.

ج: حق الزحمه کارشناسان مدعو خارج از واحد آموزشی، توسط مسئول واحد آموزشی تأمین می‌شود.

ماده ۳۲: حق الزحمه اساتید گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج و

مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی:

حق الزحمه گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی براساس آیین‌نامه‌ای که توسط معاونت آموزش حوزه‌های علمیه تدوین و به تأیید مدیر حوزه‌های علمیه می‌رسد پرداخت می‌شود.

بخش هفتم - برگزاری گردهمایی‌های گروه‌های علمی - تربیتی

الف: واحدهای آموزشی؛

ماده ۳۳: گردهمایی‌های گروه‌ها متشکل از اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی، کارشناسان و صاحب‌نظران به شرح ذیل برگزار می‌شود.

الف: گردهمایی اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی هر استان حداقل در هر سال یک مرتبه؛

ب: گردهمایی مدیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی هر استان حداقل یک یا دو مرتبه در سال؛

ج: نشست مشترک تخصصی تعدادی از مدیران گروه‌های علمی - تربیتی کلیه استان‌ها در سال؛

ب: سطوح عالی و دروس خارج؛

گردهمایی مدیران گروه‌های علمی - تربیتی دو بار در سال برگزار می‌شود و گردهمایی کلیه اعضای گروه‌های علمی و تربیتی یک بار در سال برگزار می‌شود.

ماده ۳۴: آیین‌نامه اجرایی نحوه برگزاری و اهداف گردهمایی‌های فوق‌الذکر، توسط معاونت آموزش تدوین می‌شود و به استحضار مدیر محترم حوزه‌های علمیه می‌رسد.

ماده ۳۵: در راستای تقویت و ارتقای سطح کیفی فعالیت گروه‌های علمی - تربیتی، دستورالعمل اجرایی ارزیابی عملکرد گروه‌های علمی - تربیتی، توسط معاونت آموزش تدوین می‌شود و سالانه گروه‌های علمی - تربیتی حسب مورد توسط مدیریت‌های استانی و مدیریت سطوح عالی و خارج، مورد نظارت و ارزیابی لازم قرار می‌گیرند.

پیوست ۵: ضوابط مربوط به دوره‌های نیمه حضوری و غیرحضوری

شماره مصوبه: ۳۰۶، تاریخ مصوبه: ۷۹/۳/۲۷

مقررات دوره‌های آموزش غیرحضوری در سطوح دو و سه

ماده ۱: مرکز مدیریت حوزه علمیه قم می‌تواند با توجه به اهداف ذیل نسبت به راه‌اندازی دوره‌های آموزش غیر حضوری در سطوح دو و سه اقدام نماید.

الف) فراهم نمودن امکان تداوم تحصیل برای داوطلبانی که به دلایل موجه نمی‌توانند به طور حضوری ادامه تحصیل بدهند؛

ب) ارتقای سطح علمی روحانیون شاغل؛

ج) ایجاد امکان آموزش‌های تکمیلی و مستمر برای طلاب مستعد مستقر در مناطقی که فاقد آموزش‌های حوزوی سطوح عالیه می‌باشد؛

د) ایجاد زمینه بهره‌وری گسترده و مؤثر از امکانات علمی و آموزشی حوزه علمیه قم با استفاده از نوار تدریس اساتید ممتاز؛

ه) پشتیبانی علمی از حوزه‌ها و مدارس علمیه شهرستان‌ها؛

و) ایجاد ارتباط مستمر علمی - فرهنگی بین حوزه و روحانیون شاغل و مستقر.

ماده ۲: حائزین شرایط ذیل می‌توانند نسبت به ادامه تحصیل از طریق طرح مذکور اقدام نمایند.

۱- اشتغال تمام وقت در دستگاه‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و یا اشتغال به وظایف روحانیت به طور تمام وقت.

۲- اتمام حداقل سطح یک (پایه ششم) برای تحصیل در سطح دو و اتمام سطح دو برای تحصیل در سطح سه.

۳- گذراندن تحصیلات دوره سطح یک به طور رسمی و به عنوان طلبه در مدارس حوزوی.

تبصره: کسانی که به طور آزاد و خارج از برنامه موزه تمصیل نموده‌اند نمی‌توانند از این طرح استفاده نمایند.

ماده ۳: علاوه بر ادامه تحصیل طلاب مشمول طرح از طریق آموزش‌های مکاتبه‌ای، صوتی و تصویری؛ بخشی از آموزش‌ها در موارد ذیل به صورت حضوری برگزار می‌گردد و مرکز مدیریت بایستی بر رعایت دقیق آن توسط مجریان طرح و مشمولین آن نظارت نماید.

۱- برگزاری کلاس‌های آموزشی اخلاق بطور متمرکز در مناطق مختلف در طول دوره و با فواصل معین بنا به مقتضیات و امکانات موجود توسط علمای برجسته هر منطقه.

۲- برگزاری اردوهای کوتاه مدت تربیتی و اخلاقی در قم.

ماده ۴: نظام آموزشی دوره آموزشی غیرحضوری، همان نظام درسی مصوب شورای عالی حوزه در سطوح دو و سه می‌باشد.

ماده ۵: مرکز مدیریت حوزه می‌تواند نسبت به گنجاندن بعضی دروس که جنبه کاربردی بیشتری جهت رفع نیازهای تبلیغی و فرهنگی مورد نیاز جامعه دارد در برنامه درسی اقدام نماید.

تبصره: دروس پیشنهادی لازم است در شورای عالی موزه به تصویب برسد.

ماده ۶: امتحانات دوره به صورت حضوری و به صورت متمرکز در قم برگزار می‌گردد.

ماده ۷: حداکثر و حداقل مدت تحصیل برای سطح دو به ترتیب چهار و هفت سال و برای دروس نظری سطح سه، دو و چهار سال و برای رساله مطابق آیین‌نامه مدارج علمی می‌باشد. طلاب مشمول طرح بایستی حداقل یک و حداکثر سه درس را در شبانه روز استفاده نمایند.

ماده ۸: هزینه اجرای طرح از طریق دستگاه‌ها و سازمان‌های محل اشتغال مشمولین طرح و پرداخت بخشی از هزینه‌ها توسط استفاده کنندگان آن تأمین می‌گردد.

ماده ۹: جهت اجرای طرح و نظارت و پاسخگویی، واحدی در مرکز مدیریت که تشکیلات و شرح وظایف آن به تصویب مدیر حوزه می‌رسد تأسیس خواهد شد.

ماده ۱۰: مرکز مدیریت موظف است این طرح را به طور آزمایشی و بتدریج و با سقف معینی با توجه به امکانات موجود اجرا نماید و از اجرای گسترده آن در بدو امر خودداری نماید.

ماده ۱۱: مرکز مدیریت موظف است به طور مرتب (حد اقل هر سه ماه یکبار) گزارشی از روند اجرای این طرح به شورای عالی ارسال نماید.

ماده ۱۲: آیین‌نامه اجرایی این طرح توسط معاونت آموزشی مرکز مدیریت تهیه و پس از تصویب مدیر حوزه قابل اجرا می‌باشد.

پیوست ۶: محدوده‌های مطالعاتی از کتاب المکاسب

یادآوری: نسخه مورد بررسی در تعیین محدوده‌های درسی، نسخه چاپ شده کتاب مذکور توسط انتشارات مجمع الفکر الاسلامی (۶ جلدی) می‌باشد.

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده	تعداد صفحات
۱	جلد ۱	صفحه ۵ (فی المکاسب)	صفحه ۱۴ (تا انتهای صفحه)	۱۰
۲	جلد ۱	صفحه ۴۷ (واما المستثنی من الاعیان)	صفحه ۵۰ (تا انتهای صفحه)	۴
۳	جلد ۱	صفحه ۶۵ (المسالة الرابعة)	صفحه ۱۰۷ (تا انتهای صفحه)	۴۲
۴	جلد ۱	صفحه ۱۶۵ (المسالة الأولى)	صفحه ۱۸۲ (تا انتهای صفحه)	۱۸
۵	جلد ۱	صفحه ۲۰۹ (الرابع)	صفحه ۲۳۲ (تا انتهای صفحه)	۲۳
۶	جلد ۱	صفحه ۲۷۱ (و فی رواية علی بن محمد)	صفحه ص ۲۷۳ (تا ثم الظاهر ان التسخيرات)	۳
۷	جلد ۱	صفحه ۲۸۰ (ثم إن فی جامع المقاصد)	صفحه ۲۸۲ (تا ابتدای هذا ثم انه قد يستدل)	۳
۸	جلد ۱	صفحه ۳۶۵ (خاتمه)	صفحه ۳۷۰ (تا انتهای صفحه)	۶
۹	جلد ۱	صفحه ۳۸۵ (المسألة السادسة عشر)	صفحه ۳۸۵ (تا انتهای صفحه)	۱
۱۰	جلد ۲	صفحه ۷ (المسالة السابعة عشر)	صفحه ۱۰ (تا انتهای صفحه)	۴
۱۱	جلد ۲	صفحه ۳۳ (المسالة التاسعة عشر)	صفحه ۳۹ (تا انتهای صفحه)	۷
۱۲	جلد ۲	صفحه ۶۱ (المسألة الثالثة والعشرون)	صفحه ۶۸ (تا انتهای صفحه)	۸
۱۳	جلد ۲	صفحه ۱۰۱ (خاتمه)	صفحه ۱۲۲ (تا انتهای صفحه)	۲۲
۱۴	جلد ۲	صفحه ۲۱۱ (و ينبغي التنبيه على امور)	صفحه ۲۵۲ (تا انتهای صفحه)	۴۲
۱۵	جلد ۳	صفحه ۶۶ (و ينبغي التنبيه على امور)	صفحه ۷۹ (تا انتهای صفحه)	۱۴
۱۶	جلد ۳	صفحه ۹۶ (الامر السادس)	صفحه ۱۱۴ (تا انتهای صفحه)	۱۹
۱۷	جلد ۳	صفحه ۱۱۸ (ثم الكلام فی الخصوصيات)	صفحه ۱۳۹ (تا انتهای صفحه)	۲۲
۱۸	جلد ۳	صفحه ۲۹۵ (مساله)	صفحه ۳۰۶ (تا انتهای صفحه)	۱۲
۱۹	جلد ۳	صفحه ۳۲۵ (بقی الكلام فیما وعدنا)	صفحه ۳۴۴ (تا انتهای صفحه)	۲۰

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده	تعداد صفحات
۲۰	جلد ۳	صفحه ۳۵۸ (هَذَا ثُمَّ أَنَّهُ رُبَّمَا يُؤَيَّدُ)	صفحه ۳۶۳ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۶
۲۱	جلد ۳	صفحه ۳۷۲ (وَقَدْ يَسْتَدَلُّ)	صفحه ۳۷۲ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۱
۲۲	جلد ۳	صفحه ۳۹۰ (بَقِيَ هُنَا امْرَان)	صفحه ۳۹۷ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۸
۲۳	جلد ۳	صفحه ۴۱۵ (لَكِنْ مَا ذَكَرَهُ الْبَعْضُ)	صفحه ۴۳۰ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۱۶
۲۴	جلد ۳	صفحه ۴۳۲ (ثُمَّ اَعْلَمُ أَنَّ الْعَلَامَةَ فِي الْقَوَاعِدِ)	صفحه ۴۳۴ (تَا ابْتِدَائِي الثَّلَاثِ: لَا يَشْتَرِطُ)	۳
۲۵	جلد ۳	صفحه ۴۳۷ (مَا عَدَا أُمُورَ لَفَقْهَا بَعْضُ)	صفحه ۴۵۸ (تَا ابْتِدَائِي الْمَسْأَلَةِ الثَّلَاثَةِ)	۲۲
۲۶	جلد ۳	صفحه ۴۵۸ (الْمَسْأَلَةُ الثَّلَاثَةُ)	صفحه ۴۶۶ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۹
۲۷	جلد ۳	صفحه ۴۷۱ (ثُمَّ أَنَّ هُنَا اشْكَالًا فِي شُمُولِ الْحُكْمِ)	صفحه ۴۷۶ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۶
۲۸	جلد ۳	صفحه ۴۸۳ (مَسْأَلَةٌ)	صفحه ۵۲۰ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۳۸
۲۹	جلد ۳	صفحه ۵۸۱ (مَسْأَلَةٌ)	صفحه ۶۰۲ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۲۲
۳۰	جلد ۴	صفحه ۱۲ (أَنْصَابُ الْأَرْضِيْنَ وَأَحْكَامُهَا)	صفحه ۲۸ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۱۷
۳۱	جلد ۴	صفحه ۳۶ (إِلَّا أَنَّهُ ذَكَرَ بَعْضُ)	صفحه ۳۷ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۲
۳۲	جلد ۴	صفحه ۴۳ (وَكَيْفَ كَانَ فَالْمُنَاسِبُ)	صفحه ۵۳ (تَا ابْتِدَائِي إِذَا عُرِفَتْ مَا ذَكَرْنَا)	۱۱
۳۳	جلد ۴	صفحه ۷۴ (ثُمَّ ذَكَرَ أَنَّهُ)	صفحه ۷۶ (تَا ابْتِدَائِي الصُّورَةَ الثَّلَاثَةَ)	۳
۳۴	جلد ۴	صفحه ۹۸ (قَالَ الْأَوَّلُ فِي بَعْضِ حَوَاشِيهِ)	صفحه ۱۰۱ (تَا ابْتِدَائِي وَيَبْقَى الْكَلَامُ)	۴
۳۵	جلد ۴	صفحه ۱۰۷ (وَفِي حُكْمِ الْبَيْعِ)	صفحه ۱۵۲ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۴۶
۳۶	جلد ۴	صفحه ۱۵۵ (لَكِنْ الظَّاهِرُ مِنَ التَّذَكُّرَةِ)	صفحه ۱۶۰ (تَا ابْتِدَائِي ثُمَّ أَنَّ الْكَلَامَ)	۶
۳۷	جلد ۴	صفحه ۱۶۷ (مَسْأَلَةٌ إِذَا جُنِيَ الْعَبْدُ)	صفحه ۱۷۴ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۸
۳۸	جلد ۴	صفحه ۱۹۵ (مَسْأَلَةٌ لَا يَجُوزُ بَيْعُ الْآتِقِ)	صفحه ۲۰۵ (تَا انْتِهَائِي صَفْحَه)	۱۱
۳۹	جلد ۴	صفحه ۲۳۳ (وَلَعَلَّ الْمُقَدَّسَ الْأَرْدَبِيلِيَّ)	صفحه ۲۳۶ (وَبِالْجُمْلَةِ فَالْأَوَّلَى جَعَلَ)	۴

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده	تعداد صفحات
۴۰	جلد ۴	صفحه ۲۳۸ (وفی شرح القواعد)	صفحه ۲۳۹ (تا انتهای صفحه)	۲
۴۱	جلد ۴	صفحه ۲۴۲ (ثم إنه قد عبر فی القواعد)	صفحه ۲۴۴ (تا انتهای صفحه)	۳
۴۲	جلد ۴	صفحه ۲۶۱ (هذاکله مما لا اشکال)	صفحه ۳۰۶ (تا انتهای صفحه)	۴۶
۴۳	جلد ۴	صفحه ۳۱۳ (بقی الکلام فی توضیح)	صفحه ۳۲۰ (تا انتهای صفحه)	۸
۴۴	جلد ۴	صفحه ۳۳۷ (المعروف بی الأصحاب)	صفحه ۳۵۶ (تا انتهای صفحه)	۲۰
۴۵	جلد ۴	صفحه ۳۷۵ (خاتمة و من أهم آداب)	صفحه ۳۷۸ (تا انتهای صفحه)	۴
۴۶	جلد ۵	صفحه ۳۸ (ابتدا صفحه)	صفحه ۴۵ (تا انتهای صفحه)	۸
۴۷	جلد ۵	صفحه ۶۰ (فرع: ذکر العلامة)	صفحه ۶۰ (تا انتهای صفحه)	۱
۴۸	جلد ۵	صفحه ۶۳ (مسألة لو قال أحدهما)	صفحه ۶۵ (تا انتهای صفحه)	۳
۴۹	جلد ۵	صفحه ۹۱ (ابتدا صفحه)	صفحه ۹۱ (تا انتهای صفحه)	۱
۵۰	جلد ۵	صفحه ۱۷۲ (اشکال: ذکر فی الروضة)	صفحه ۱۷۵ (تا انتهای صفحه)	۴
۵۱	جلد ۵	صفحه ۲۱۰ (واما ما ذکره)	صفحه ۲۱۶ (تا انتهای صفحه)	۷
۵۲	جلد ۵	صفحه ۲۶۷ (مسألة لو اختلفا)	صفحه ۲۷۰ (تا انتهای صفحه)	۴
۵۳	جلد ۵	صفحه ۲۸۲ (ثم انه إذا)	صفحه ۲۸۵ (تا ابتدای وقد ظهر من جمیع ذلک)	۴
۵۴	جلد ۵	صفحه ۲۹۰ (فرع لا خلاف نصا)	صفحه ۳۰۰ (تا انتهای صفحه)	۱۱
۵۵	جلد ۵	صفحه ۳۴۱ (وفی التذکره)	صفحه ۳۴۲ (تا ابتدای فرع)	۲
۵۶	جلد ۵	صفحه ۳۶۵ (الکلام فی بعض أفراد العیب)	صفحه ۳۹۰ (تا انتهای صفحه)	۲۶
۵۷	جلد ۵	صفحه ۳۹۹ (هذا الان العلامة)	صفحه ۴۰۲ (تا انتهای صفحه)	۴
۵۸	جلد ۶	صفحه ۳۲ (ثم ان بعض مشایخنا)	صفحه ۳۳ (تا ابتدای فالتحقیق ما ذکرنا)	۲
۵۹	جلد ۶	صفحه ۳۷ (وربما یتخیل)	صفحه ۴۱ (تا ابتدای وکیف کان فالظاهر)	۵
۶۰	جلد ۶	صفحه ۴۲ (از ابتدا صفحه)	صفحه ۴۴ (تا ابتدای الشرط الخامس)	۳

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده	تعداد صفحات
۶۱	جلد ۶	صفحه ۶۷ (وقال فی التذکره)	صفحه ۷۰ (تا ابتدای وكيف كان فلاقوى)	۴
۶۲	جلد ۶	صفحه ۷۹ (السادسة)	صفحه ۸۰ (تا انتهای صفحه)	۲
۶۳	جلد ۶	صفحه ۱۰۲ (الثانی)	صفحه ۱۰۸ (تا انتهای صفحه)	۷
۶۴	جلد ۶	صفحه ۱۲۱ (لكن يبقی الاشكال)	صفحه ۱۲۸ (تا انتهای صفحه)	۸
۶۵	جلد ۶	صفحه ۱۳۴ (مسألة)	صفحه ۱۵۹ (تا انتهای صفحه)	۲۶
۶۶	جلد ۶	صفحه ۱۶۱ (فإن فی هذا الكلام)	صفحه ۱۶۴ (تا ابتدای وكيف كان)	۴
۶۷	جلد ۶	صفحه ۱۷۲ (ثم إن مقتضى الاطلاق)	صفحه ۱۷۴ (تا انتهای صفحه)	۳
۶۸	جلد ۶	صفحه ۱۷۷ (قال فی الدروس فی احكام القبض)	صفحه ۱۹۴ (تا انتهای صفحه)	۱۸
۶۹	جلد ۶	صفحه ۲۱۲ (مسألة)	صفحه ۲۱۵ (تا انتهای صفحه)	۴
۷۰	جلد ۶	صفحه ۲۲۹ (و حکى عن الشيخ انه)	صفحه ۲۳۸ (تا انتهای صفحه)	۱۰
۷۱	جلد ۶	صفحه ۲۵۳ (فروع)	صفحه ۲۶۹ (تا انتهای صفحه)	۱۷
۷۲	جلد ۶	صفحه ۲۷۸ (مسألة)	صفحه ۲۸۵ (تا انتهای صفحه)	۸
۷۳	جلد ۶	صفحه ۳۰۳ (لكن تعرض فی بعض تحقیقاته)	صفحه ۳۱۴ (تا انتهای صفحه)	۱۲
جمع کل				۸۱۵

پیوست ۷: محدوده‌های مطالعاتی از کتاب فرائد الاصول

یادآوری: نسخه مورد بررسی در تعیین محدوده‌های درسی، نسخه چاپ شده کتاب

مذکور توسط انتشارات مجمع الفکر الاسلامی (۳ جلدی) می‌باشد.

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده
۱	جلد ۱	صفحه ۴۹ (ما افاده الشهدید حول بعض الاقسام المذكورة)	صفحه ۵۰ (انتهای صفحه)
۲	جلد ۱	صفحه ۸۷ (دلیل الجواز بوجه آخر)	صفحه ۱۰۲ (انتهای صفحه)
۳	جلد ۱	صفحه ۱۲۷ (تقریر الاصل فی المقام بوجه آخر)	صفحه ۱۳۴ (انتهای صفحه)
۴	جلد ۱	صفحه ۱۵۴ (ثم انک قد عرفت مما ذکرنا)	صفحه ۱۵۹ (انتهای صفحه)
۵	جلد ۱	صفحه ۱۶۸ (احتمال التفصیل المتقدم فی کلام صاحب المعالم)	صفحه ۱۷۲ (انتهای صفحه)
۶	جلد ۱	صفحه ۱۸۸ (و اما اتفاق من عدا الامام)	صفحه ۱۹۰ (انتهای صفحه)
۷	جلد ۱	صفحه ۱۹۳ (فدعوی مشارکتہ للسید)	صفحه ۱۹۷ (تا ابتدای الثالث من طرق انکشاف)
۸	جلد ۱	صفحه ۲۰۰ (کلام السید الکاظمی فی شرح الوافیہ)	صفحه ۲۰۲ (تا ابتدای و کیف کان)
۹	جلد ۱	صفحه ۲۰۴ (ذکر موارد تدل علی الوجه الاخير)	صفحه ۲۱۲ (تا ابتدای و حاصل الکلام فی المسأله)
۱۰	جلد ۱	صفحه ۲۱۸ (قال قدس سره فی کشف القناع)	صفحه ۲۲۶ (تا انتهای صفحه)
۱۱	جلد ۱	صفحه ۲۶۴ (شمول الآیه لخبر السید المرتضی)	صفحه ۲۷۶ (تا انتهای صفحه)
۱۲	جلد ۱	صفحه ۲۸۶ (و ذکر شیخنا البهائی)	صفحه ۲۹۵ (تا انتهای صفحه)
۱۳	جلد ۱	صفحه ۳۱۱ (الثالث الاجماع)	صفحه ۳۵۰ (تا انتهای صفحه)
۱۴	جلد ۱	صفحه ۳۶۳ (الثالث)	صفحه ۳۶۶ (تا انتهای صفحه)
۱۵	جلد ۱	صفحه ۳۶۸ (واجیب عنه بوجه)	صفحه ۳۷۳ (تا ابتدای فالأولی أن یجاب عن هذا الدلیل)
۱۶	جلد ۱	صفحه ۳۸۰ (الوجه الثانی فی حجية مطلق الظن)	صفحه ۵۵۲ (تا انتهای صفحه)

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده
۱۷	جلد ۱	صفحه ۵۶۱ (هذا كله حال وجوب المعرفة)	صفحه ۵۸۴ (تا انتهای صفحه)
۱۸	جلد ۲	صفحه ۳۶ (بقي في المقام شيء)	صفحه ۴۰ (تا انتهای صفحه)
۱۹	جلد ۲	صفحه ۴۸ (و منه يظهر: فساد ما انتصر)	صفحه ۵۰ (تا ابتدای هذه جملة ما استدل به من الاخبار)
۲۰	جلد ۲	صفحه ۵۱ (كلام ثقة الاسلام كليني: فمنهم: ثقة الاسلام كليني)	صفحه ۵۴ (تا ابتدای الثاني: الاجماعات)
۲۱	جلد ۲	صفحه ۵۹ (وقد يستدل على البراءة بوجه)	صفحه ۶۱ (تا انتهای صفحه)
۲۲	جلد ۲	صفحه ۷۳ (وقد يجاب عن اخبار التوقف)	صفحه ۷۶ (تا ابتدای والتحقيق في الجواب ما ذكرنا)
۲۳	جلد ۲	صفحه ۱۰۵ (الرابع)	صفحه ۱۰۸ (تا انتهای صفحه)
۲۴	جلد ۲	صفحه ۱۳۰ (الثاني)	صفحه ۱۳۶ (تا انتهای صفحه)
۲۵	جلد ۲	صفحه ۱۴۲ (قال المحدث الحر العاملي)	صفحه ۱۴۸ (تا ابتدای وكيف كان فيظهر)
۲۶	جلد ۲	صفحه ۱۶۰ (وربما يتخيل من هذا القبيل)	صفحه ۱۶۱ (تا ابتدای ثم إن الكلام في الشك)
۲۷	جلد ۲	صفحه ۱۶۲ (لكن تقدم من المعارج)	صفحه ۱۶۳ (تا انتهای صفحه)
۲۸	جلد ۲	صفحه ۱۷۱ (قال في التذكرة: لو فاتته)	صفحه ۱۷۶ (تا انتهای صفحه)
۲۹	جلد ۲	صفحه ۱۸۳ (ما ذكره في مسأله اختلاف الامه)	صفحه ۱۸۹ (تا ابتدای ثم لو قلنا بالتخيير)
۳۰	جلد ۲	صفحه ۲۱۹ (خصوصاً مع اعتضاد القاعدة بوجهين)	صفحه ۲۲۳ (تا انتهای صفحه)
۳۱	جلد ۲	صفحه ۲۲۵ (قال مجيباً عن ذلك)	صفحه ۲۲۶ (تا ابتدای نعم، هنا شيء آخر)
۳۲	جلد ۲	صفحه ۲۳۱ (فان قلت: قد ذكر العديلة)	صفحه ۲۳۲ (تا انتهای صفحه)
۳۳	جلد ۲	صفحه ۲۳۶ (الأن الانصاف: أن التشخيص)	صفحه ۲۳۸ (تا انتهای صفحه)
۳۴	جلد ۲	صفحه ۲۴۲ (فان قلت: وجوب الاجتناب)	صفحه ۲۴۴ (انتهای صفحه)
۳۵	جلد ۲	صفحه ۲۴۶ (و مما ذكرنا تبين)	صفحه ۲۴۷ (تا انتهای صفحه)
۳۶	جلد ۲	صفحه ۲۵۰ (و ليس هنا مورد التمسك)	صفحه ۲۵۶ (تا انتهای صفحه)

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده
۳۷	جلد ۲	صفحه ۲۵۸ (و اما ما ورد من دوران الاحکام)	صفحه ۲۶۰ (تا ابتدای هذا كله مع ان يلزم)
۳۸	جلد ۲	صفحه ۲۶۸ (و ربما قيد المحقق الثاني)	صفحه ۲۷۱ (تا ابتدای و يمكن ان يقال)
۳۹	جلد ۲	صفحه ۲۸۴ (و اعلم: ان المحقق القمي)	صفحه ۲۹۴ (تا انتهای صفحه)
۴۰	جلد ۲	صفحه ۲۹۹ (و قد خالف في ذلك الفاضل القمي)	صفحه ۳۱۴ (تا انتهای صفحه)
۴۱	جلد ۲	صفحه ۳۱۹ (نعم قد يأمر المولى بمركب)	صفحه ۳۲۸ (تا ابتدای و اما الدليل النقلي)
۴۲	جلد ۲	صفحه ۳۳۰ (و قد توهم بعض المعاصرين)	صفحه ۳۳۲ (تا ابتدای و مما ذكرنا يظهر)
۴۳	جلد ۲	صفحه ۳۳۲ (و اضعف من ذلك)	صفحه ۳۳۶ (تا ابتدای و اعلم: إن هنا اصولاً)
۴۴	جلد ۲	صفحه ۳۳۷ (ثم انه اذا شك في الجزئيه بالمعنى)	صفحه ۳۳۸ (تا انتهای صفحه)
۴۵	جلد ۲	صفحه ۳۳۹ (و ربما يتخيل)	صفحه ۳۴۷ (تا انتهای صفحه)
۴۶	جلد ۲	صفحه ۳۵۴ (و قد يفرق بينهما)	صفحه ۳۵۷ (تا ابتدای و مما ذكرنا يظهر الكلام)
۴۷	جلد ۲	صفحه ۳۶۵ (و قد يتوهم ان في المقام امرا عقليا)	صفحه ۳۶۹ (تا انتهای صفحه)
۴۸	جلد ۲	صفحه ۳۷۳ (فان قلت: فعلى ما ذكرت فلا يعرض)	صفحه ۳۷۶ (تا ابتدای و قد يتمسك لاثبات)
۴۹	جلد ۲	صفحه ۳۸۰ (و اضعف منه: استصحاب وجوب)	صفحه ۳۸۳ (تا انتهای صفحه)
۵۰	جلد ۲	صفحه ۳۸۴ (نعم لو دل دليل على قدح)	صفحه ۳۸۶ (تا انتهای صفحه)
۵۱	جلد ۲	صفحه ۳۹۶ (و مما ذكرنا يظهر ما في كلام صاحب الرياض)	صفحه ۳۹۷ (تا ابتدای و يمكن ان يستدل)
۵۲	جلد ۲	صفحه ۳۹۸ (فرعان)	صفحه ۳۹۸ (تا انتهای صفحه)
۵۳	جلد ۲	صفحه ۴۰۷ (نعم لو شك في اعتبارها ولم يقم دليل)	صفحه ۴۰۹ (تا ابتدای و اما الثاني و هو ما يتوقف)
۵۴	جلد ۲	صفحه ۴۰۹ (و ببالي: ان صاحب الحقائق)	صفحه ۴۱۱ (تا ابتدای و اما البراءة)
۵۵	جلد ۲	صفحه ۴۱۸ (و قد يستدل ايضا بالاجماع)	صفحه ۴۲۲ (تا ابتدای و اما الكلام في الحكم الوضعي)

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده
۵۶	جلد ۲	صفحه ۴۲۳ (ولا اشكال فيما ذكرنا بعد ملاحظه ادله سببية)	صفحه ۴۲۸ (تا ابتدای و محل ما ذكرنا)
۵۷	جلد ۲	صفحه ۴۳۷ (وقد استثنى الاصحاب من ذلك)	صفحه ۴۴۰ (تا انتهای صفحه)
۵۸	جلد ۲	صفحه ۴۴۲ (ان وجوب التثبت فيها متعلق بنفس الوصف)	صفحه ۴۴۵ (تا ابتدای ثم الذى يمكن ان يقال فى وجوب)
۵۹	جلد ۲	صفحه ۴۴۶ (واما ما استند اليه المحقق المتقدم)	صفحه ۴۴۶ (تا انتهای صفحه)
۶۰	جلد ۲	صفحه ۴۴۹ (تذنيب)	صفحه ۴۵۶ (تا انتهای صفحه)
۶۱	جلد ۳	صفحه ۱۸ (نعم يشكل كون الاستصحاب)	صفحه ۲۰ (تا ابتدای هذا كله فى الاستصحاب)
۶۲	جلد ۳	صفحه ۳۱ (نعم ربما يظهر من بعضهم)	صفحه ۳۲ (تا ابتدای الوجه الثانى)
۶۳	جلد ۳	صفحه ۳۸ (ولا فرق فيما ذكرنا)	صفحه ۴۰ (تا انتهای صفحه)
۶۴	جلد ۳	صفحه ۴۱ (وتخيل بعضهم)	صفحه ۴۲ (تا انتهای صفحه)
۶۵	جلد ۳	صفحه ۴۳ (و يظهر من كلام المحدث)	صفحه ۴۵ (تا ابتدای الثانى)
۶۶	جلد ۳	صفحه ۶۸ (و منها ما عن الخصال بسنده)	صفحه ۷۷ (تا انتهای صفحه)
۶۷	جلد ۳	صفحه ۸۶ (و منها ان الثابت فى الزمان)	صفحه ۹۴ (تا ابتدای الوجه الرابع بنا العقلاء على ذلك)
۶۸	جلد ۳	صفحه ۱۰۰ (و منها انه لو كان حجة لزم التناقض)	صفحه ۱۲۱ (تا ابتدای حجة القول السابع)
۶۹	جلد ۳	صفحه ۱۳۰ (قوله و على الاول يكون وجوب ذلك الشئ)	صفحه ۱۵۸ (تا انتهای صفحه)
۷۰	جلد ۳	صفحه ۱۶۵ (حجة القول العاشر)	صفحه ۱۹۰ (تا انتهای صفحه)
۷۱	جلد ۳	صفحه ۱۹۳ (و يظهر من المحقق القمى فى القوانين)	صفحه ۱۹۵ (تا ابتدای واما الثالث)
۷۲	جلد ۳	صفحه ۱۹۷ (ثم ان للفاضل التونى كلاماً)	صفحه ۲۰۲ (تا انتهای صفحه)
۷۳	جلد ۳	صفحه ۲۰۸ (و مما ذكرنا يظهر فساد ما وقع لبعض المعاصرين)	صفحه ۲۱۳ (تا انتهای صفحه)

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده
۷۴	جلد ۳	صفحه ۲۱۸ (و مما ذكرنا من عدم جريان الاستصحاب في الحكم العقلي)	صفحه ۲۲۰ (تا انتهای صفحه)
۷۵	جلد ۳	صفحه ۲۲۹ (ثم ان الجماعة رتبوا على ابقاء الشرع)	صفحه ۲۳۲ (تا انتهای صفحه)
۷۶	جلد ۳	صفحه ۲۳۶ (و قد استدل بعض)	صفحه ۲۴۳ (تا انتهای صفحه)
۷۷	جلد ۳	صفحه ۲۵۰ (ثم انه يظهر من الاصحاب هنا قولان)	صفحه ۲۵۳ (تا ابتدای فالحاصل ان المعتبر)
۷۸	جلد ۳	صفحه ۲۵۵ (الامر الثامن)	صفحه ۲۵۸ (تا انتهای صفحه)
۷۹	جلد ۳	صفحه ۲۶۰ (فعلم مما ذكرنا ان ما يحكى)	صفحه ۲۷۲ (تا انتهای صفحه)
۸۰	جلد ۳	صفحه ۲۷۵ (و قد صدر خلاف ما ذكرنا)	صفحه ۲۷۸ (تا انتهای صفحه)
۸۱	جلد ۳	صفحه ۲۸۰ (و هنا توجيه ثالث و هو: استصحاب)	صفحه ۲۸۸ (تا انتهای صفحه)
۸۲	جلد ۳	صفحه ۲۹۶ (و بهذا الوجه يصح للفاضلين)	صفحه ۳۰۰ (تا ابتدای فالتحقيق ان مراتب تغيير الصورة)
۸۳	جلد ۳	صفحه ۳۰۶ (فان قلت ان معنى المضى)	صفحه ۳۱۳ (تا ابتدای الامر الثالث)
۸۴	جلد ۳	صفحه ۳۱۶ (و كيف كان فجعل بعضهم عدم الدليل)	صفحه ۳۱۸ (تا ابتدای ثم المراد بالدليل الاجتهادى)
۸۵	جلد ۳	صفحه ۳۲۸ (ان الكلام يقع فى مواضع)	صفحه ۳۴۴ (تا انتهای صفحه)
۸۶	جلد ۳	صفحه ۳۴۸ (و مما يؤيد ما ذكرنا جمع الامام)	صفحه ۳۵۰ (تا ابتدای الثالث: الاجماع القولى)
۸۷	جلد ۳	صفحه ۳۵۳ (وينبغى التنبيه على امور)	صفحه ۳۷۶ (تا انتهای صفحه)
۸۸	جلد ۳	صفحه ۳۸۱ (بقى الكلام فى اصاله الصحة)	صفحه ۳۸۴ (تا انتهای صفحه)
۸۹	جلد ۳	صفحه ۴۰۱ (ثم انه يظهر الخلاف فى المسأله)	صفحه ۴۰۶ (تا ابتدای واما القسم الثانى)
۹۰	جلد ۳	صفحه ۴۱۰ (وربما يتوهم ان عموم دليل الاستصحاب)	صفحه ۴۱۳ (تا ابتدای واما الصورة الثالثة)
۹۱	جلد ۳	صفحه ۴۲۷ (قال الشيخ ابن ابى الجمهور)	صفحه ۴۳۳ (تا ابتدای والتحقيق الذى عليه اهله)
۹۲	جلد ۳	صفحه ۴۳۷ (بقى فى المقام ان شيخنا الشهيد الثانى)	صفحه ۴۳۹ (تا ابتدای فظهر مما ذكرنا)

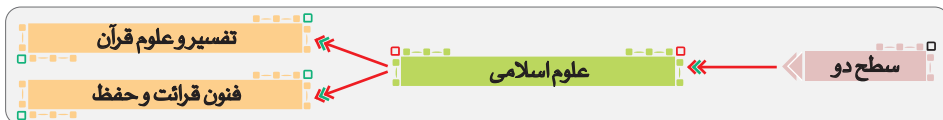
ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده
۹۳	جلد ۳	صفحه ۴۴۹ (ثم المحكى عن جماعة)	صفحة ۴۵۲ (تا ابتدای ثم ان الحكم التعادل فى الامارات)
۹۴	جلد ۳	صفحة ۴۵۸ (و اما ادراج المسأله فى مسأله)	صفحة ۴۶۱ (تا ابتدای وقد يستدل على وجوب)
۹۵	جلد ۳	صفحة ۴۶۲ (و اضعف من ذلك ما حكى عن النهاية)	صفحة ۴۶۴ (تا ابتدای ثم لو سلمنا دوران الامر)
۹۶	جلد ۳	صفحة ۴۹۰ (نعم قد يظهر من عبارته الشيخ فى الاستبصار)	صفحة ۴۹۷ (تا ابتدای وقد تلخص مما ذكرنا)
۹۷	جلد ۳	صفحة ۴۹۸ (و قد يظهر خلاف ما ذكرنا فى حكم النص)	صفحة ۵۰۰ (تا انتهای صفحه)
۹۸	جلد ۳	صفحة ۵۱۰ (بيان انقلاب النسبة)	صفحة ۵۲۰ (تا انتهای صفحه)
۹۹	جلد ۳	صفحة ۵۲۴ (و الغرض من اطالة الكلام)	صفحة ۵۲۵ (تا ابتدای المرجحات المتنية)
۱۰۰	جلد ۳	صفحة ۵۳۲ (و يمكن دفع الاشكال فى الوجه الثانى)	صفحة ۵۳۵ (تا ابتدای فتلخص مما ذكرنا)
۱۰۱	جلد ۳	صفحة ۵۵۱ (بقى فى المقام امران)	صفحة ۵۵۳ (تا انتهای صفحه)
۱۰۲	جلد ۳	صفحة ۵۵۸ (اذا عرفت ما ذكرنا علمت توجه)	صفحة ۵۵۹ (تا ابتدای و اما القسم الثانى)
۱۰۳	جلد ۳	صفحة ۵۶۳ (فالمتمجه ما ذكره الشيخ)	صفحة ۵۶۵ (تا ابتدای و من جمله هذه المرجحات)

پیوست ۸: درختواره حوزه‌های دانشی

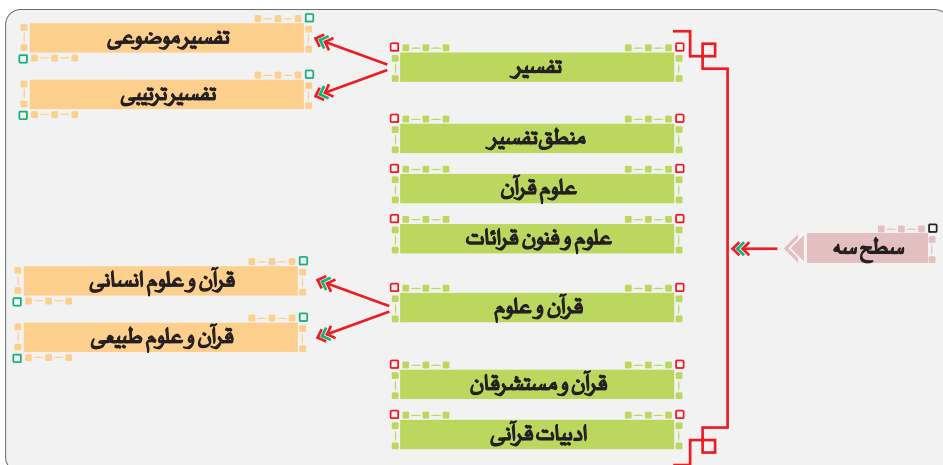
نکات و ملاحظات کلی

۱. جهت‌گیری و محتوای دروس در رشته‌ها و گرایش‌هایی که در این درختواره با عناوینی همچون: «تطبیقی» یا «مقایسه‌ای» ذکر شده است، «نقد» دیدگاه‌ها و آراء در آن موضوع خواهد بود.
۲. در مواردی که رشته یا گرایش، در قالب رویکرد شکل می‌گیرد محتوای رشته و حجم ساعتی به اندازه یک گرایش از همان مقطع تنظیم می‌شود که عناوین رویکرد با مجوز معاونت آموزش تأیید شود هر چند عنوان رویکرد در مدارک صادره درج نمی‌شود.
۳. رشته‌های مصوب در این درختواره به تدریج و با ملاحظات لازم، محقق و عملیاتی می‌شود.
۴. اهتمام حداکثری به تهیه و تدوین متون مناسب و مورد نیاز برای رشته‌های مصوب حتی الامکان قبل از اجرای آنها مد نظر قرار می‌گیرد.
۵. در صدور مجوز برای اجرای رشته‌ها، وجود تمهیدات لازم از قبیل اساتید، فضای آموزشی مناسب و... مد نظر قرار می‌گیرد.
۶. در تهیه سرفصل‌ها، منابع و صدور مجوز برای اجرای رشته‌ها، توجه کافی به اولویت‌ها صورت می‌گیرد و به تدریج اجرا می‌گردد.

حوزه دانشی «قرآن»

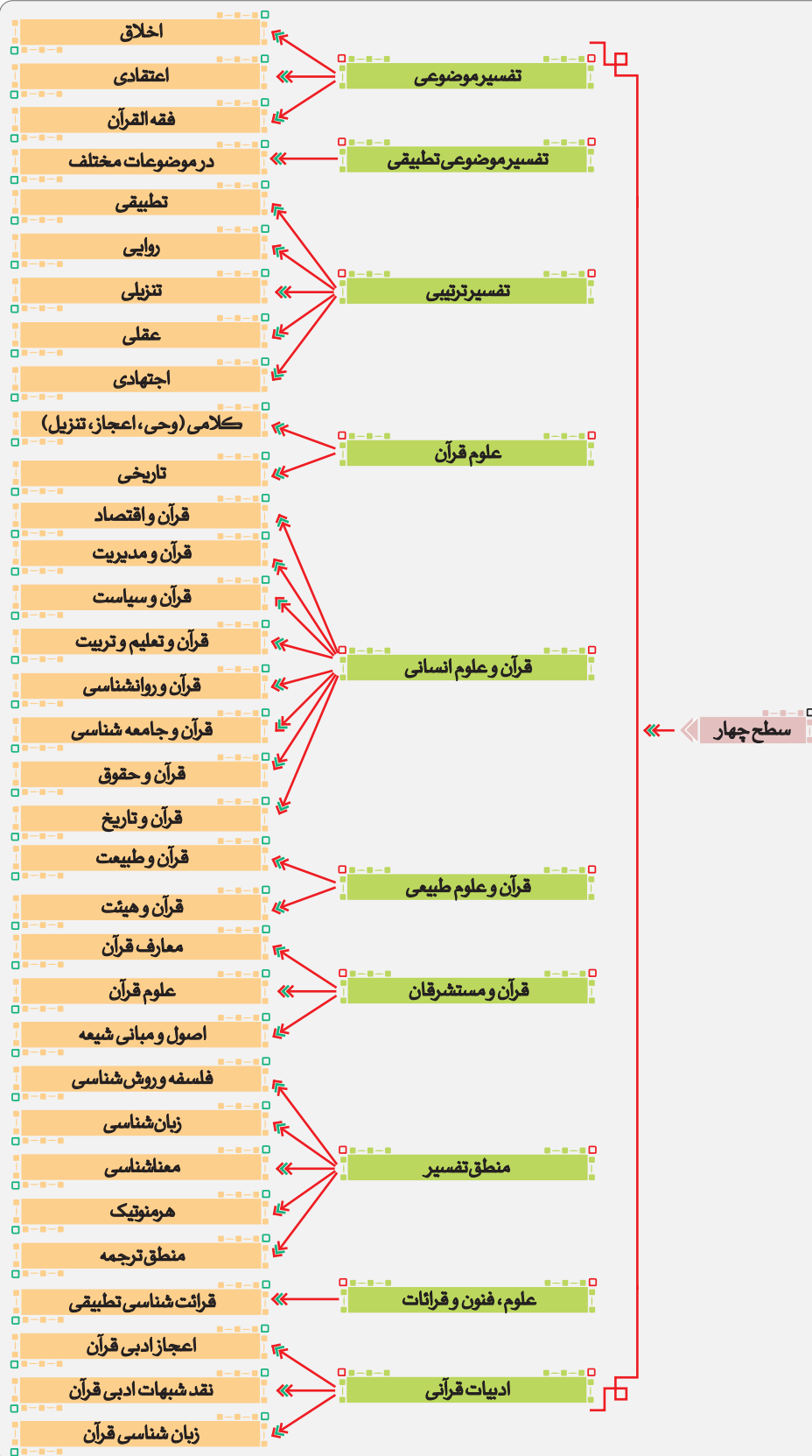
نام رشته	نام گرایش	
	اول	دوم
علوم اسلامی	*	تفسیر و علوم قرآن ^(۱)
	*	فنون قرائت و حفظ

نام رشته	نام گرایش	
	اول	دوم
تفسیر	*	تفسیر موضوعی
	*	تفسیر ترتیبی
منطق تفسیر ^(۲)	*	-
علوم قرآن	*	-
علوم و فنون قرائت	*	-
قرآن و علوم	*	قرآن و علوم انسانی
	*	قرآن و علوم طبیعی
قرآن و مستشرقان	*	-
ادبیات قرآنی	*	-

۱- در محتوای این گرایش رویکرد اصلی و غالب، روش شناسی تفسیر است.

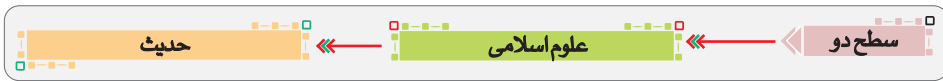
۲- مباحث اصلی این رشته مبانی و مسائل مربوط به فلسفه و روش تفسیر است.

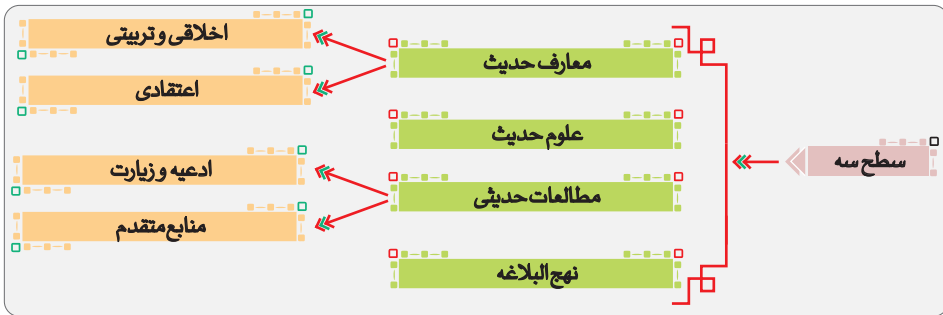
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اخلاق	تفسیر موضوعی
	*	اعتقادی	
*		فقه القرآن	
*		در موضوعات مختلف ^(۱)	تفسیر موضوعی تطبیقی
	*	تطبیقی	تفسیر ترتیبی
	*	روایی	
*		تنزیلی	
*		عقلی	
	*	اجتهادی	علوم قرآن
	*	کلامی (وحی، اعجاز، تنزیل)	
	*	تاریخی	
*		قرآن و اقتصاد	قرآن و علوم انسانی
	*	قرآن و مدیریت	
*		قرآن و سیاست	
	*	قرآن و تعلیم و تربیت	
*		قرآن و روان شناسی	
*		قرآن و جامعه شناسی	
*		قرآن و حقوق	
*		قرآن و تاریخ	
*		قرآن و طبیعت	قرآن و علوم طبیعی
	*	قرآن و هیئت	
	*	معارف قرآن	قرآن و مستشرقان
	*	علوم قرآن	
	*	اصول و مبانی شیعه	
	*	فلسفه و روش شناسی	منطق تفسیر
*		زبان شناسی	
*		معناشناسی	
*		هرمنوتیک	
	*	منطق ترجمه	علوم، فنون و قرائات
	*	قرائت شناسی تطبیقی	
	*	اعجاز ادبی قرآن	
	*	نقد شبهات ادبی قرآن	ادبیات قرآنی
*		زبان شناسی قرآن	

۱- تعیین گرایش های این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش، است.

حوزه دانشی «حدیث»

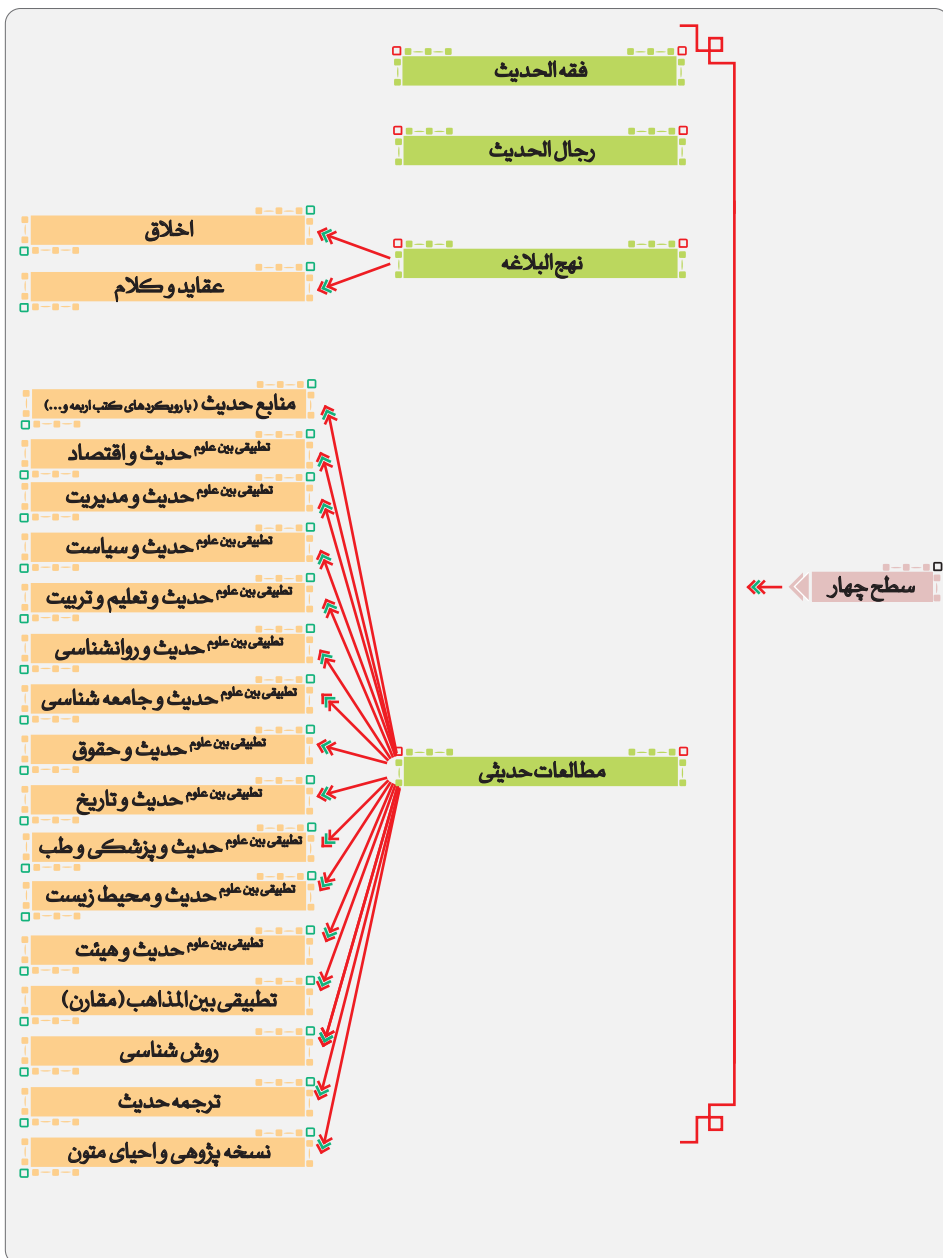
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حدیث	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اخلاقی و تربیتی	معارف حدیث
	*	اعتقادی	
	*	-	علوم حدیث
	*	ادعیه و زیارت ^(۱) (رویکرد)	مطالعات حدیثی ^(۱) و ^(۲)
	*	منابع متقدم ^(۱) (رویکرد)	
	*	-	نهج البلاغه

۱- در رشته مطالعات حدیثی، شناخت و اعتبارسنجی نوع یا گروهی خاص از منابع حدیثی و بررسی و فهم متون آن مورد توجه است.

۲- افزایش رویکردهای این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش بلامانع است.

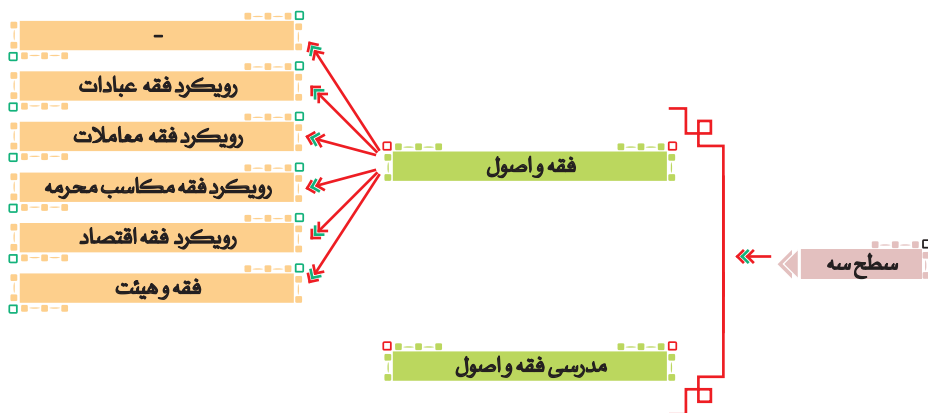
نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
فقه‌الحدیث	-	*	
رجال‌الحدیث	-	*	
نهج‌البلاغه	اخلاق	*	
	عقائد و کلام ^(۱)	*	
مطالعات حدیثی	منابع حدیث (با رویکردهای کتب اربعه و ...) ^(۲)	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و اقتصاد	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و مدیریت	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و سیاست	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و تعلیم و تربیت	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و روان‌شناسی	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و جامعه‌شناسی	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و حقوق	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و تاریخ	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و پزشکی و طب	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و محیط زیست	*	
	(تطبیقی بین علوم) حدیث و هیئت	*	
	تطبیقی بین المذاهب (مقارن) ^(۳)	*	
	روش‌شناسی	*	
	ترجمه حدیث	*	
	نسخه‌پژوهی و احیای متون	*	

- ۱- افزودن گرایش‌های دیگر مانند: تعلیم و تربیت، سیاست و حکومت در صورت نیاز و وجود گفتمان علمی کافی با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
- ۲- افزودن رویکردهایی برای سایر منابع حدیثی مانند: وسائل الشیعه، صحیفه سجادیه و بحار الانوار، در صورت نیاز، با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
- ۳- برگزاری این گرایش در قالب رویکردهایی مانند: تطبیق حدیث امامیه با حدیث اهل سنت و... در صورت نیاز، با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.

حوزه دانشی «فقه و اصول»

سطح دو
فقه و اصول

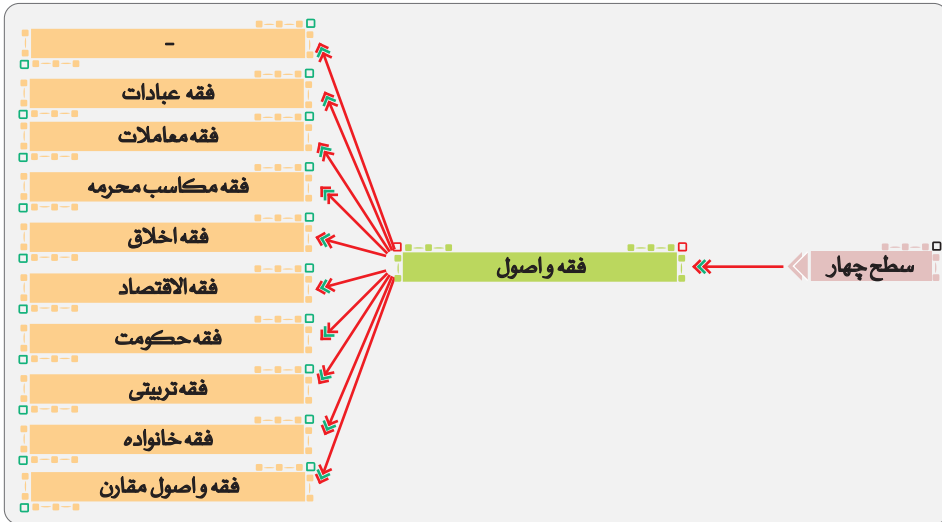
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و اصول

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	(۱) -	فقه و اصول
	*	(رویکرد) فقه عبادات (۲)	
	*	(رویکرد) فقه معاملات	
	*	(رویکرد) فقه مکاسب محرمه	
	*	(رویکرد) فقه اقتصاد	
	*	فقه و هیئت	مدرسی فقه و اصول
	*	-	

۱- این رویکرد، همان فقه و اصول و رشته جاری حوزه‌های علمیه است که در دروس عمومی حوزه به صورت آزاد در حال اجراست.

۲- در رویکردهای فقه عبادات، فقه معاملات و فقه اقتصاد در این مقطع، یک یا چند موضوع یا باب از موضوعات یا ابواب مرتبط با آن گرایش به اندازه حجم ساعتی مصوب ارائه خواهند شد و عنوان مندرج در مدرک تحصیلی، عنوان کلی «فقه و اصول» است.

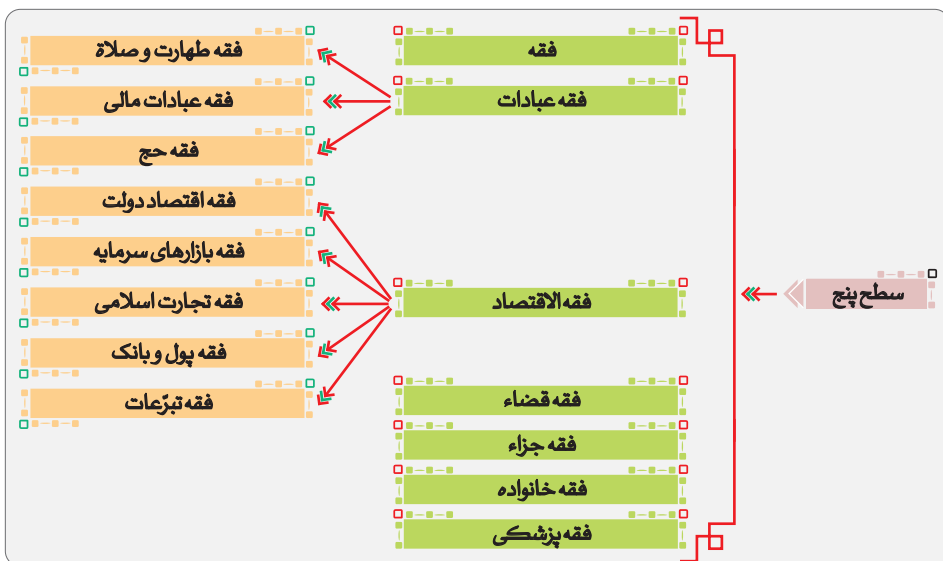
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	۱- _	فقه و اصول
	*	فقه عبادات (۲)	
	*	فقه معاملات	
	*	فقه مکاسب محرمه	
	*	فقه اخلاق (۳)	
	*	فقه الاقتصاد	
	*	فقه حکومت (۴)	
	*	فقه تربیتی	
	*	فقه خانواده	
	*	فقه و اصول مقارن	

۱- این گرایش همان فقه و اصول و رشته جاری حوزه‌های علمیه است که در دروس عمومی حوزه به صورت آزاد در حال اجراست.

۲- در گرایش‌های فقه عبادات، فقه معاملات و فقه الاقتصاد در این مقطع، یک یا چند موضوع یا باب از موضوعات یا ابواب مرتبط با آن گرایش به اندازه حجم ساعتی مصوب ارائه خواهند شد و عنوان مندرج در مدرک تحصیلی، عنوان کلی گرایش «فقه عبادات»، «فقه معاملات» و «فقه الاقتصاد» است.

۳- در رشته فقه اخلاق، تأکید بر توجه به مباحث اخلاق فردی و هم چنین اخلاق روابط اجتماعی است.

۴- در این گرایش با نگاهی جامع، مجموعه مباحث مورد نیاز آن گرایش ارائه می‌شود.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه
	*	فقه طهارت و صلاة	فقه عبادات ^(۱)
	*	فقه عبادات مالی	
	*	فقه حج	
	*	فقه اقتصاد دولت	فقه الاقتصاد
	*	فقه بازارهای سرمایه	
	*	فقه تجارت اسلامی	
	*	فقه پول و بانک	
	*	فقه تبرعات	
	*	-	فقه قضاء ^(۲)
	*	-	فقه جزاء ^(۳)
	*	-	فقه خانواده
	*	-	فقه پزشکی

۱- در این رشته، تمام محتوای رشته و گرایش، به موضوع گرایش اختصاص می‌یابد.

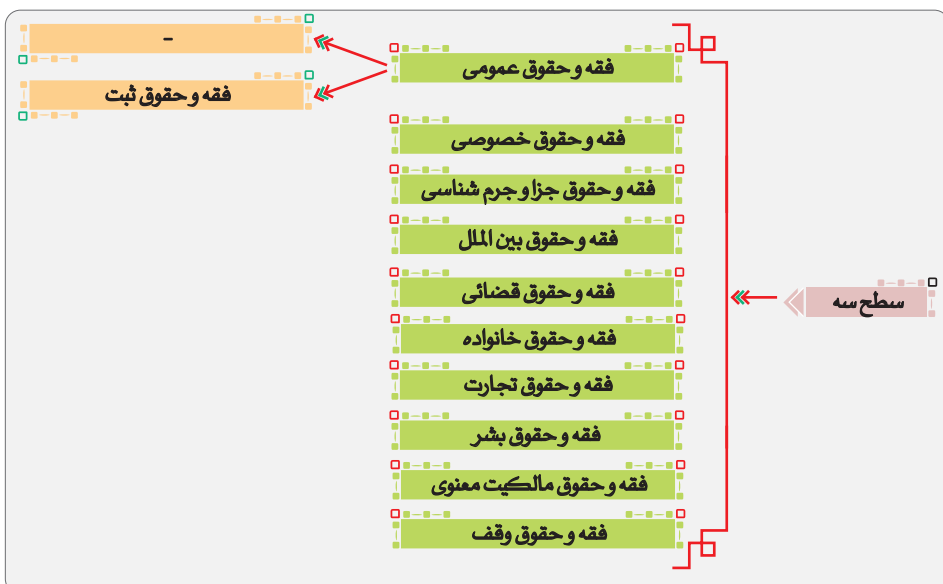
۲- ادامه تحصیل در این رشته، برای فارغ التحصیلان سطح چهار حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی» مجاز است.

۳- ادامه تحصیل در این رشته، برای فارغ التحصیلان سطح چهار حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی» مجاز است

حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق ^(۱)
	*	-	حقوق و قضای اسلامی ^(۲)

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق عمومی
	*	فقه و حقوق ثبت	
	*	-	فقه و حقوق خصوصی

۱- این عنوان هر چند در سطح دو دیده شده اما رشته بوده و دروس فقه و اصول متداول و عمومی حوزه در این سطح برای طلاب آن ارائه می‌گردد.

۲- این عنوان هر چند در سطح دو دیده شده اما رشته بوده و دروس فقه و اصول متداول و عمومی حوزه در این سطح برای طلاب آن ارائه می‌گردد.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق جزا و جرم شناسی
	*	-	فقه و حقوق بین الملل
	*	-	فقه و حقوق قضایی
	*	-	فقه و حقوق خانواده
	*	-	فقه و حقوق تجارت
	*	-	فقه و حقوق بشر
	*	-	فقه و حقوق مالکیت معنوی
	*	-	فقه و حقوق وقف

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق عمومی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق خصوصی
	*	فقه و حقوق جزای عمومی	فقه و حقوق جزا و جرم شناسی
	*	فقه و حقوق جزای اختصاصی	
	*	فقه و حقوق کیفر شناسی	
	*	فقه و حقوق جزایی اطفال و نوجوانان	
	*	-	فقه و حقوق بین الملل
	*	-	فقه و حقوق قضایی
	*	فقه و حقوق زن و خانواده	فقه و حقوق خانواده
	*	فقه و حقوق کودک و خانواده	
	*	-	فقه و حقوق تجارت
	*	فقه و حقوق تجارت الکترونیک	
	*	-	فقه و حقوق بشر
	*	-	فقه و حقوق مالکیت معنوی
	*	-	فقه و حقوق وقف
	*	-	فقه و حقوق ثبت
	*	-	فلسفه حقوق

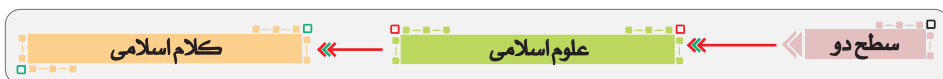
جدول پیوستی رشته‌ها و گرایش‌های سطح چهار^(۱)

نام رشته	نام گرایش
فقه و حقوق عمومی	فقه و حقوق اساسی (رویکرد)
	فقه و حقوق کار (رویکرد)
	فقه و حقوق مالیه (رویکرد)
	فقه و حقوق اداری - استخدامی (رویکرد)
	فقه و حقوق محیط زیست (رویکرد)
	فقه و حقوق ارتباطات و رسانه (رویکرد)
فقه و حقوق خصوصی	فقه و حقوق مسئولیت مدنی (رویکرد)
	فقه و حقوق فناوری (رویکرد)
	فقه و حقوق پزشکی (رویکرد)
	فقه و حقوق قراردادها (رویکرد)
فقه و حقوق جزا و جرم‌شناسی	فقه و حقوق جرم‌شناسی و سیاست جنائی (رویکرد)
	فقه و آیین دادرسی کیفری (رویکرد)
فقه و حقوق بین‌الملل	فقه و حقوق بین‌الملل عمومی (رویکرد)
	فقه و حقوق بین‌الملل صلح و امنیت (رویکرد)
	فقه و حقوق دریاهای (رویکرد)
	فقه و حقوق بین‌الملل هوا-فضا (رویکرد)

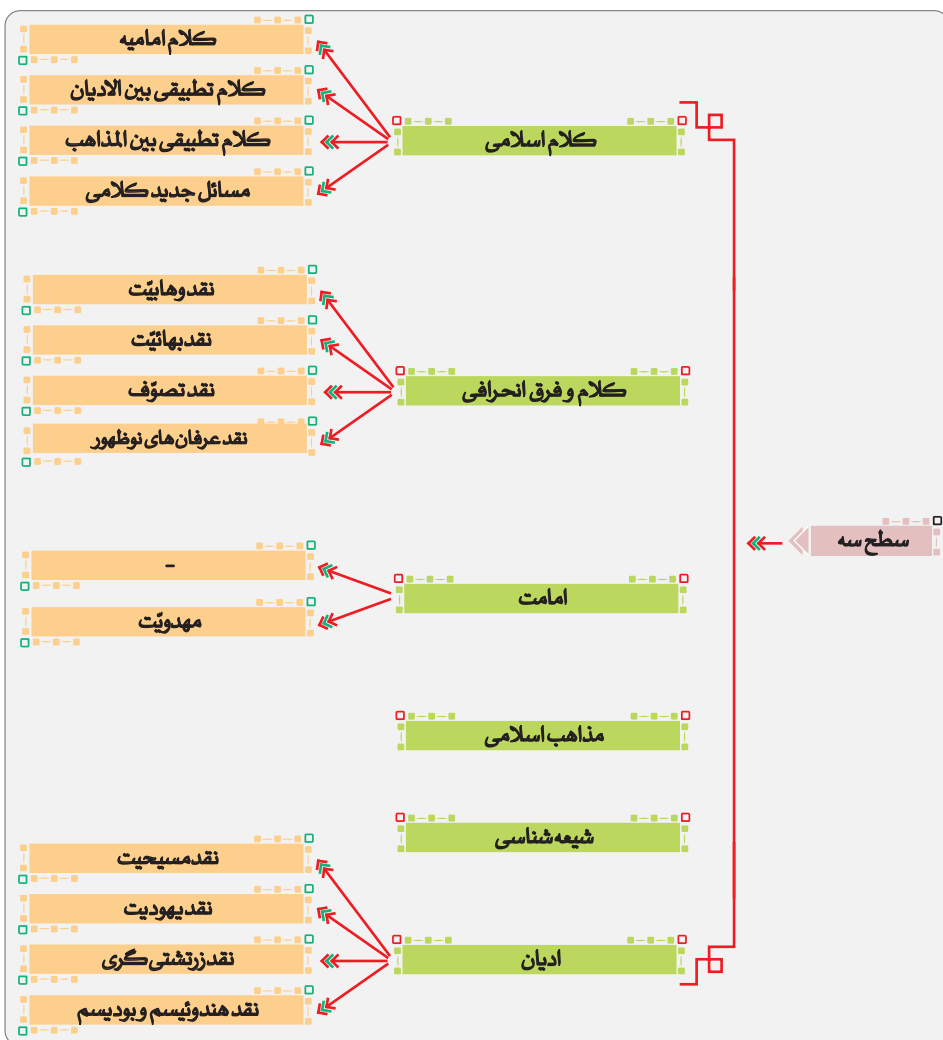
۱- تدوین و برگزاری این گرایش‌ها به صورت رویکرد و با مجوز معاونت آموزش مجاز است، عنوان رویکرد در مدارک صادره درج نمی‌شود. همچنین، طراحی و اجرای این رشته‌ها حتی المقدور با همکاری نهادهای پیراحوزی است.

نام رشته	نام گرایش
فقه و حقوق قضایی	(رویکرد) فقه و آیین دادرسی
	(رویکرد) فقه و حقوق دادرسی و مدیریت قضایی
	(رویکرد) فقه و مدیریت نظارت و بازرسی
فقه و حقوق تجارت	(رویکرد) فقه و حقوق داخلی
	(رویکرد) فقه و حقوق تجارت بین الملل
	(رویکرد) فقه و حقوق بورس
	(رویکرد) فقه و حقوق بانکی
	(رویکرد) فقه و حقوق حمل و نقل تجاری
	(رویکرد) حقوق انرژی
	(رویکرد) فقه و حقوق اقتصادی بین المللی
	(رویکرد) فقه و حقوق سرمایه گذاری
	(رویکرد) تاریخ حقوق
	(رویکرد) نظام حقوقی اسلام
فلسفه حقوق	(رویکرد) مطالعه تطبیقی فلسفه حقوق اسلام و غرب

حوزه دانشی «کلام، ادیان، فرق و مذاهب»

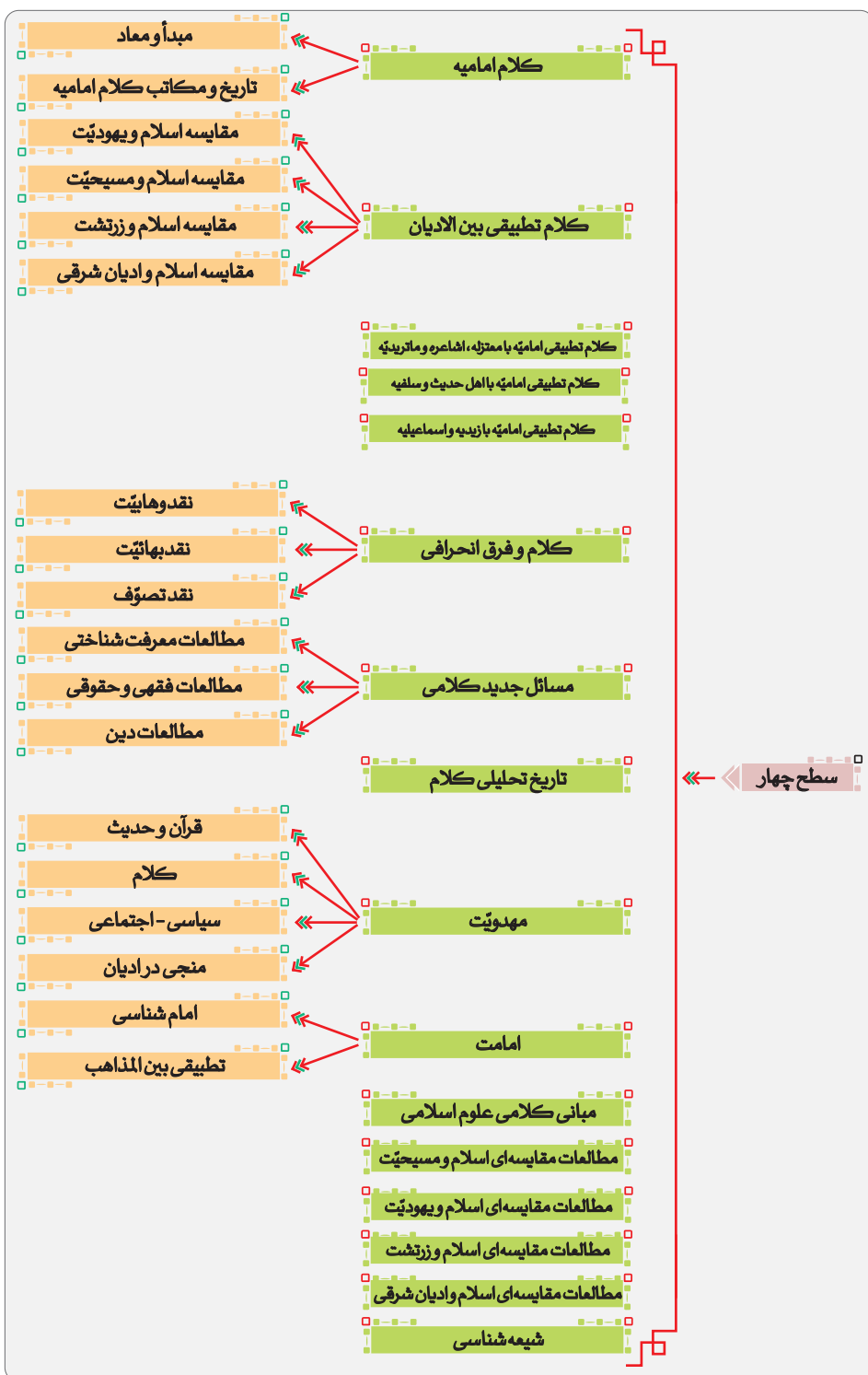

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	کلام اسلامی	علوم اسلامی

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
کلام اسلامی	کلام امامیه	*	
	کلام تطبیقی بین الادیان ^(۱)	*	
	کلام تطبیقی بین المذاهب ^(۲)	*	
	مسائل جدید کلامی	*	
کلام و فرق انحرافی ^(۳)	نقد و هابیت	*	
	نقد بهائیت	*	
	نقد تصوف	*	
	نقد عرفان های نوظهور	*	
امامت	-	*	
	مهدویت	*	
مذاهب اسلامی ^(۴)	-	*	
شیعه شناسی ^(۵)	-	*	
ادیان	نقد مسیحیت	*	
	نقد یهودیت	*	
	نقد زرتشتی گری	*	
	نقد هندوئیسم و بودیسم	*	

- ۱- این عنوان می تواند گرایش های مختلفی مانند: کلام تطبیقی بین اسلام و مسیحیت، کلام تطبیقی بین اسلام و یهودیت طراحی و اجرا شود.
- ۲- این عنوان می تواند در گرایش های مختلفی مانند: کلام تطبیقی امامیه با سلفیه، کلام تطبیقی امامیه با اشاعره، ماتریدیه و معتزله نیز طراحی و اجرا شود.
- ۳- افزایش گرایش های این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش بلامانع است.
- ۴- در محتوای این رشته مباحث کلامی، فقهی و تاریخی مورد توجه است.
- ۵- در محتوای این رشته مباحث کلامی، فقهی و تاریخی مورد توجه است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	مبدا و معاد	کلام امامیه
	*	تاریخ و مکاتب کلام امامیه	
*		مقایسه اسلام و یهودیت	کلام تطبیقی بین الادیان ^(۱)
*		مقایسه اسلام و مسیحیت	
*		مقایسه اسلام و زرتشت	
*		مقایسه اسلام و ادیان شرقی ^(۲)	
	*	-	کلام تطبیقی امامیه با معتزله، اشاعره و ماتریدیّه
	*	-	کلام تطبیقی امامیه با اهل حدیث و سلفیه ^(۳)
	*	-	کلام تطبیقی امامیه با زیدیه و اسماعیلیّه
	*	نقد و هابیت	کلام و فرق انحرافی
	*	نقد بهائیت	
	*	نقد تصوف	

۱- در این رشته و گرایش‌های آن تمرکز بر مباحث کلامی بوده و ارزیابی و نقد دیدگاه‌های ادیان دیگر مورد توجه است.

۲- مباحث مربوط به ادیان هندوئیسم و بودیسم در این گرایش مورد تأکید است و در صورت نیاز در نظر گرفتن چند رویکرد برای این گرایش با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش، بلامانع است.

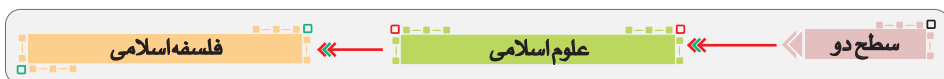
۳- در این رشته مباحث مرتبط با انواع سلفیه از جمله سلفیه تکفیری، نوسلفی و ...مورد توجه است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	مطالعات معرفت‌شناختی ^(۱)	مسائل جدید کلامی
	*	مطالعات فقهی و حقوقی	
	*	مطالعات دین	
*		-	تاریخ تحلیلی کلام
	*	{رویکرد} قرآن و حدیث	مهدویت
	*	{رویکرد} کلام	
	*	{رویکرد} سیاسی-اجتماعی	
*		{رویکرد} منجی‌درادیان	
	*	امام‌شناسی	امامت
	*	تطبیقی بین‌المذاهب	
*		-	مبانی کلامی علوم اسلامی
	*	-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و مسیحیت
*		-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و یهودیت
*			مطالعات مقایسه‌ای اسلام و زرتشت
*		-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و ادیان شرقی
	*	-	شیعه‌شناسی ^(۲)

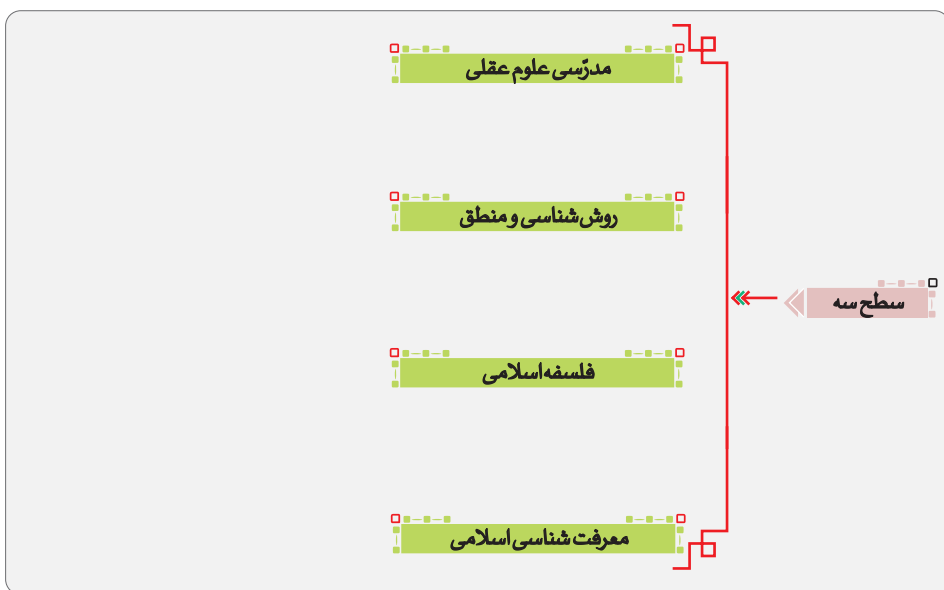
۱- توجه به مباحث زبان شناختی و نقش آنها در پدید آمدن معرفت و رویکرد علمی و دیدگاه‌های کلامی در این گرایش لحاظ شود.

۲- با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، در نظر گرفتن چند رویکرد برای این رشته در این مقطع، بلا مانع است.

حوزه دانشی «منطق، فلسفه و عرفان»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فلسفه اسلامی	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	مدرسی علوم عقلی
	*	-	روش شناسی و منطق
	*	-	فلسفه اسلامی
	*	-	معرفت شناسی اسلامی

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
منطق	منطق جدید		*
	منطق قدیم		*
علم النفس	-	*	
الاهیات بالمعنی الاخص	-	*	
هستی شناسی	-	*	
فلسفه مشاء	-		*
فلسفه اشراق	-		*
حکمت متعالیه	-	*	
معرفت شناسی تطبیقی	-	*	
فلسفه علوم انسانی ^(۱)	-		*
فلسفه علم ^(۲)	-		*
فلسفه دین	-	*	
فلسفه فضای مجازی	-		*
نقد فلسفه جدید	-		*
عرفان اسلامی	عرفان نظری	*	
	نقد عرفان های کاذب ^(۳)	*	

۱- در مقام اجرا، پذیرش این رشته محدود به دانش آموختگان رشته های علوم انسانی از رشته های حوزوی و یا سایر نهادهای علمی می باشد. همچنین، اختصاص محتوا با حجم ساعتی معادل یک گرایش با عنوان رویکرد به هر یک از شاخه های علوم انسانی نیز بلامانع است.

۲- در مقام اجرا، پذیرش این رشته محدود به دانش آموختگان رشته های علوم طبیعی و تجربی می باشد. همچنین، اختصاص محتوا با حجم ساعتی معادل یک گرایش با عنوان رویکرد به هر یک از شاخه های علوم مذکور نیز بلامانع است.

۳- بررسی مسائل عرفان های نوظهور نیز در این رشته مد نظر است.

حوزه دانشی «زبان و ادبیات عربی»

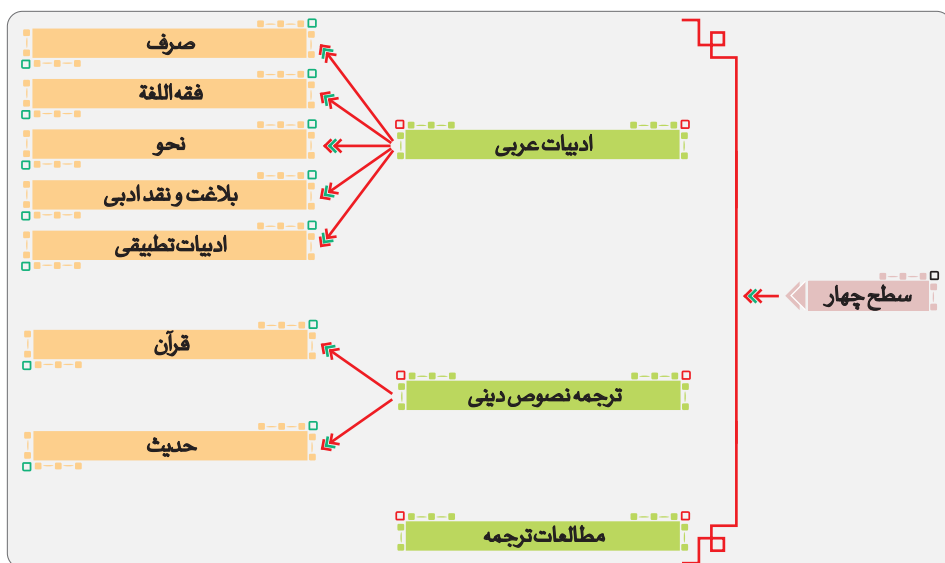

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	ادبیات عربی ^(۱)	علوم اسلامی
*		زبان عربی ^(۲)	

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	ادبیات عربی ^(۳)
*		-	مترجمی زبان عربی ^(۴)
*		-	زبان عربی معاصر ^(۵)
	*	-	مدرسی ادبیات عرب

- ۱- توجه و تمرکز این گرایش بر مباحث قواعد ادبیات عرب است.
- ۲- توجه و تمرکز این گرایش بر مباحث مکالمه عربی است.
- ۳- در تدوین عناوین درس و سرفصل‌های این رشته، پرداختن به مباحث صرف، لغت، نحو و بلاغت مورد تأکید می‌باشد.
- ۴- در طراحی و تدوین این رشته، ترجمه از عربی به فارسی و از زبان فارسی به زبان عربی مورد توجه است.
- ۵- در محتوای این رشته، مسئله انشاء و خواندن و فهم عربی معاصر مورد توجه است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	صرف	ادبیات عربی
	*	فقه اللغة	
	*	نحو	
	*	بلاغت و نقد ادبی	
	*	ادبیات تطبیقی ^(۱)	
*		قرآن	ترجمه نصوص دینی
*		حدیث ^(۲)	
	*	-	مطالعات ترجمه

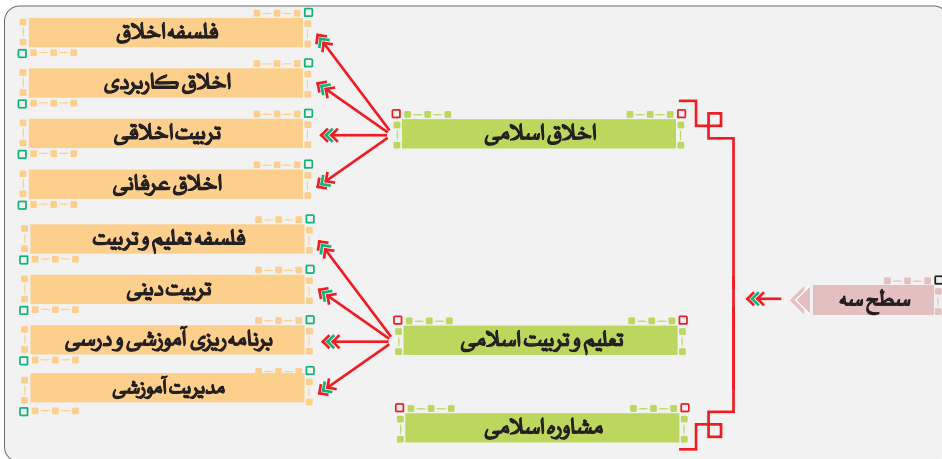
۱- در تدوین محتوای این رشته مباحثی مانند: رابطه زبان عربی و زبان‌های دیگر، کاربرد ادبیات در فقه، فلسفه، اصول و... نقش ادبیات در فهم علوم دینی، تأثیر متقابل ادبیات عربی و علوم دینی مورد توجه است.

۲- در طراحی محتوای این گرایش توجه خاص به متن نهج البلاغه، مورد تأکید است.

حوزه دانشی «اخلاق، تربیت و مشاوره»

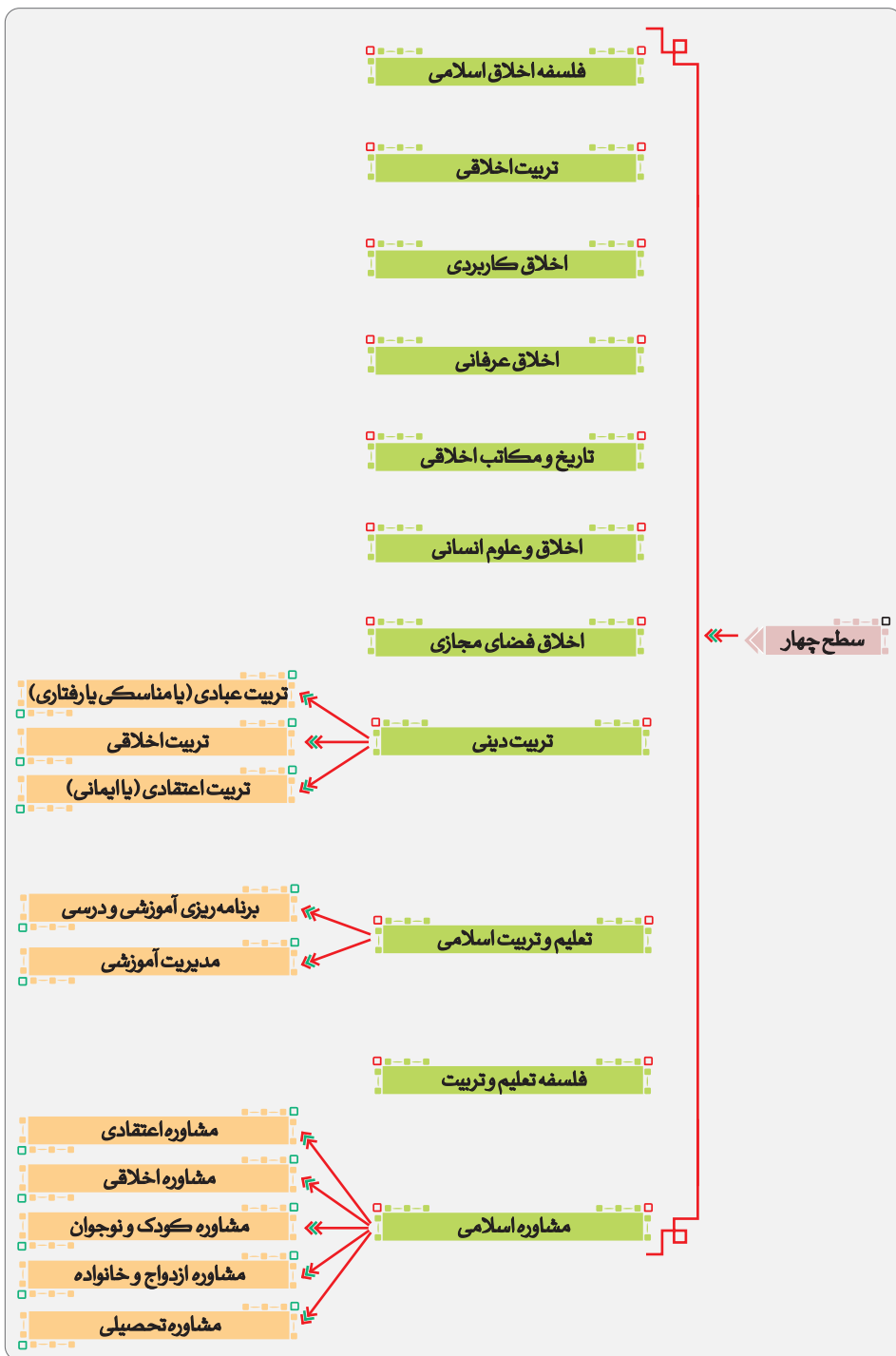

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اخلاق اسلامی	علوم اسلامی
	*	تعلیم و تربیت	

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فلسفه اخلاق	اخلاق اسلامی ^(۱)
	*	اخلاق کاربردی	
	*	تربیت اخلاقی	
	*	اخلاق عرفانی	
	*	فلسفه تعلیم و تربیت (رویکرد)	تعلیم و تربیت اسلامی
	*	تربیت دینی (رویکرد)	
	*	برنامه‌ریزی آموزشی و درسی (رویکرد)	
	*	مدیریت آموزشی (رویکرد)	
	*	-	مشاوره اسلامی

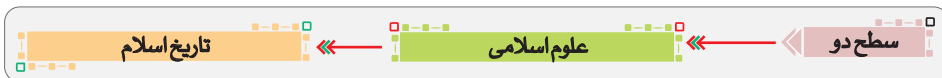
۱- در مباحث مشترک رشته اخلاق اسلامی در تمام گرایش‌ها، مبانی، اصول، اهداف، روش‌ها و مراحل اخلاقی مورد توجه است.

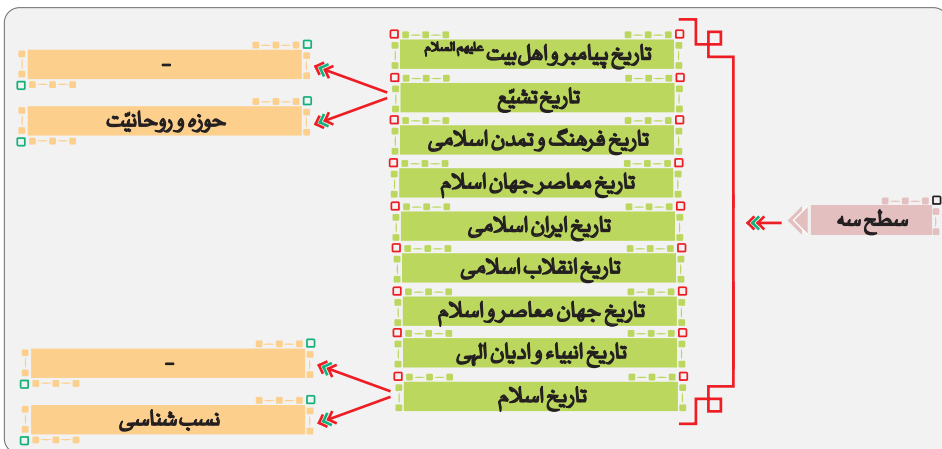
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فلسفه اخلاق اسلامی
	*	-	تربیت اخلاقی
	*	-	اخلاق کاربردی
	*	-	اخلاق عرفانی ^(۱)
*		-	تاریخ و مکاتب اخلاقی
	*	-	اخلاق و علوم انسانی
*		-	اخلاق فضای مجازی
	*	تربیت عبادی (یا مناسکی یا رفتاری)	تربیت دینی
	*	تربیت اخلاقی	
*		تربیت اعتقادی (یا ایمانی)	
	*	برنامه‌ریزی آموزشی و درسی ^(رویکرد)	تعلیم و تربیت اسلامی
	*	مدیریت آموزشی ^(رویکرد)	
	*	-	فلسفه تعلیم و تربیت
	*	مشاوره اخلاقی	مشاوره اسلامی
	*	مشاوره اعتقادی	
	*	مشاوره کودک و نوجوان	
	*	مشاوره ازدواج و خانواده	
	*	مشاوره تحصیلی	

۱- در این رشته، تراث اخلاق عملی و مباحث سلوک و عرفان عملی بر اساس منابع دینی (قرآن و حدیث) و سیره عالمان شیعی بررسی می‌شود.

حوزه دانشی «تاریخ و سیره»

نام رشته		نام گرایش
اول	دوم	
*		تاریخ اسلام

نام رشته		نام گرایش
اول	دوم	
*		تاریخ پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام
*		تاریخ تشیع
*		تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی
*		تاریخ معاصر جهان اسلام
*		تاریخ ایران اسلامی ^(۱)
*		تاریخ انقلاب اسلامی ^(۲)
*		تاریخ جهان معاصر و اسلام ^(۳)
*		تاریخ انبیاء و ادیان الهی
*		تاریخ اسلام
*		نسب شناسی

۱- در این رشته توجه به تاریخ معاصر ایران مورد تأکید است.

۲- توجه به تاریخ دفاع مقدس در این رشته مورد تأکید است.

۳- در این رشته آشنایی با تاریخ کشورها با هدف آمادگی برای تبلیغ و زمینه‌یابی گسترش اسلام مورد تأکید است. همچنین، به مهم‌ترین موضوعات مناطق، کشورها و حکومت‌های مختلف توجه شود.

تاریخ و سیره پیامبر ﷺ

امام علی علیه السلام تا امام سجاده علیه السلام

امام باقر علیه السلام تا امام رضا علیه السلام

ابناء الرضا علیه السلام تا غیبت صغری

تاریخ و سیره ائمه علیهم السلام

تاریخ تشیع امامی

تاریخ معاصر شیعه

سطح چهارم

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

نقش شیعه در تمدن اسلامی

تاریخ تمدن اسلامی

مطالعات نظری تاریخ

نقش حوزه و مرجعیت

شیعه و انقلاب اسلامی

تاریخ انقلاب اسلامی

تاریخ جهان معاصر و اسلام

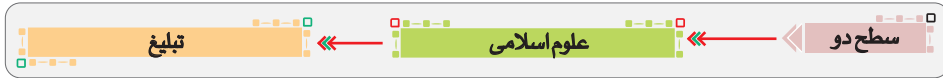
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	تاریخ و سیره پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله
	*	(رویکرد) امام علی علیه السلام تا امام سجاد علیه السلام	تاریخ و سیره ائمه علیهم السلام (۱)
	*	(رویکرد) امام باقر علیه السلام تا امام رضا علیه السلام	
	*	(رویکرد) ابناء الرضا علیه السلام تا پایان غیبت صغری	
	*	-	تاریخ تشیع امامی (۲)
	*	-	تاریخ معاصر شیعه
	*	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	تاریخ تمدن اسلامی
	*	نقش شیعه در تمدن اسلامی	
	*	-	مطالعات نظری تاریخ
	*	(رویکرد) نقش حوزه و مرجعیت	تاریخ انقلاب اسلامی (۳)
	*	(رویکرد) شیعه و انقلاب اسلامی	
	*	-	تاریخ جهان معاصر و اسلام

۱- تمام محتوای این رشته به مسائل مربوط به ائمه علیهم السلام اختصاص یافته و طراحی آن پس از تأیید معاونت آموزش بر اساس رویکردهای اختصاصی و یا مطابق آنچه که در این رشته آمده است، بوده، عنوان مندرج در مدرک، تنها عنوان رشته «تاریخ و سیره ائمه علیهم السلام» خواهد بود.

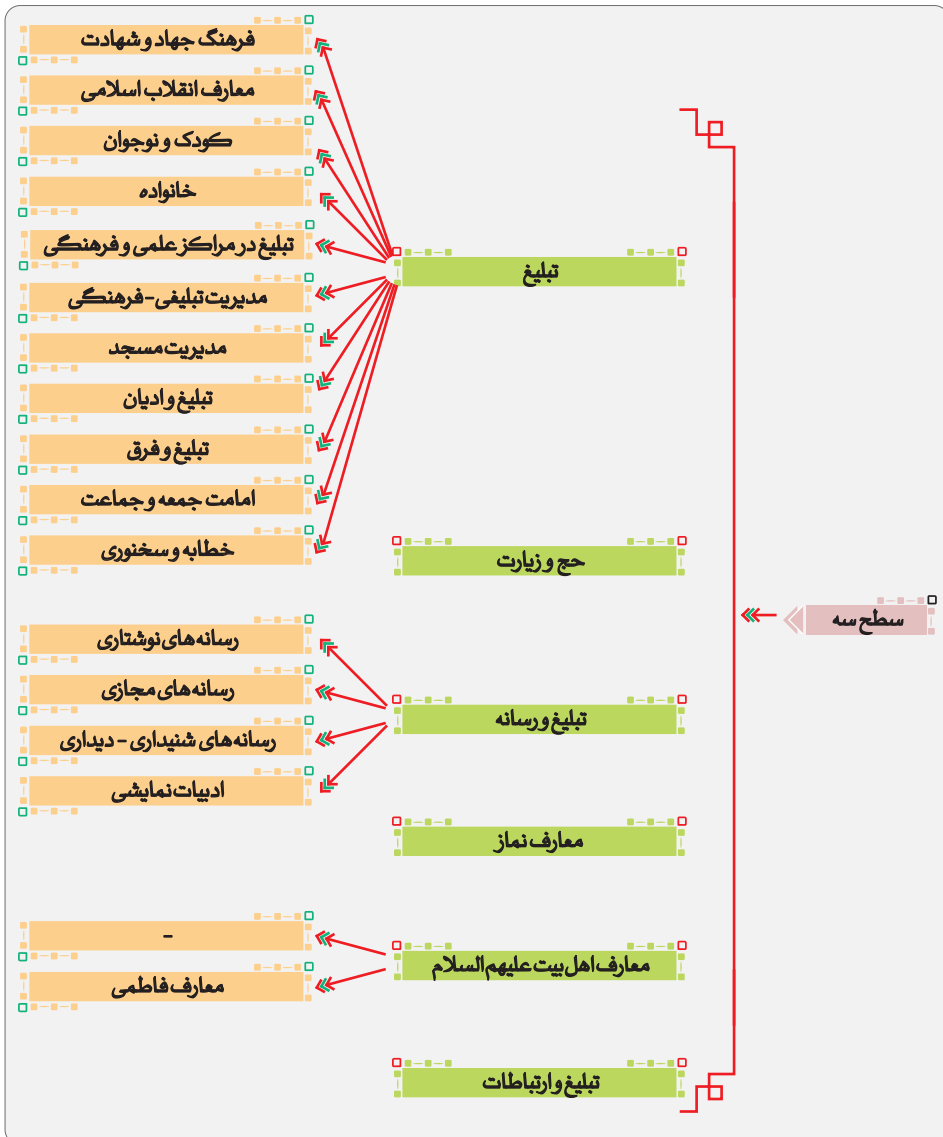
۲- در این رشته مباحث تاریخی مرتبط با عصر غیبت صغری مورد توجه است.

۳- در این رشته توجه به مباحث تاریخ دفاع مقدس از منظر تاریخی مورد تأکید است.

حوزه دانشی «تبلیغ و ارتباطات»

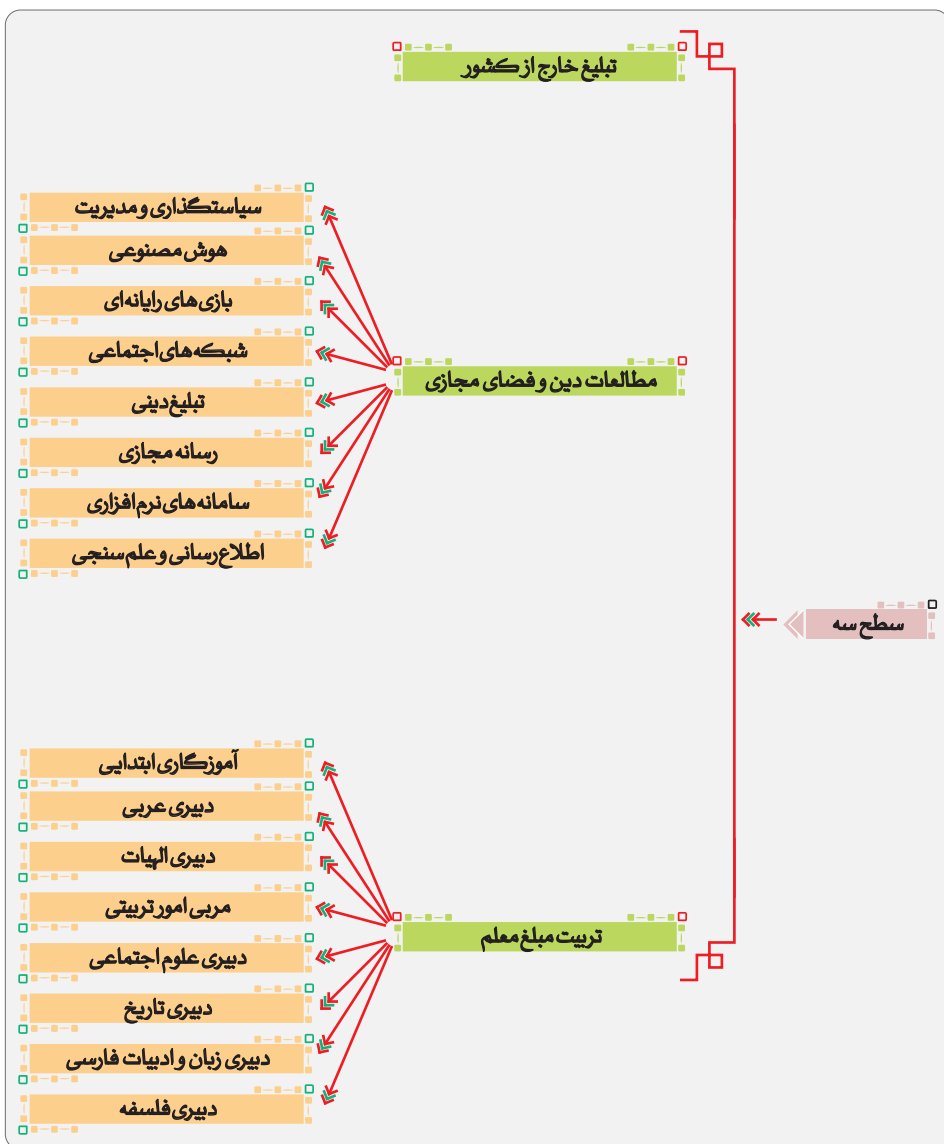

نام رشته	نام گرایش	
	اول	دوم
علوم اسلامی	*	تبلیغ

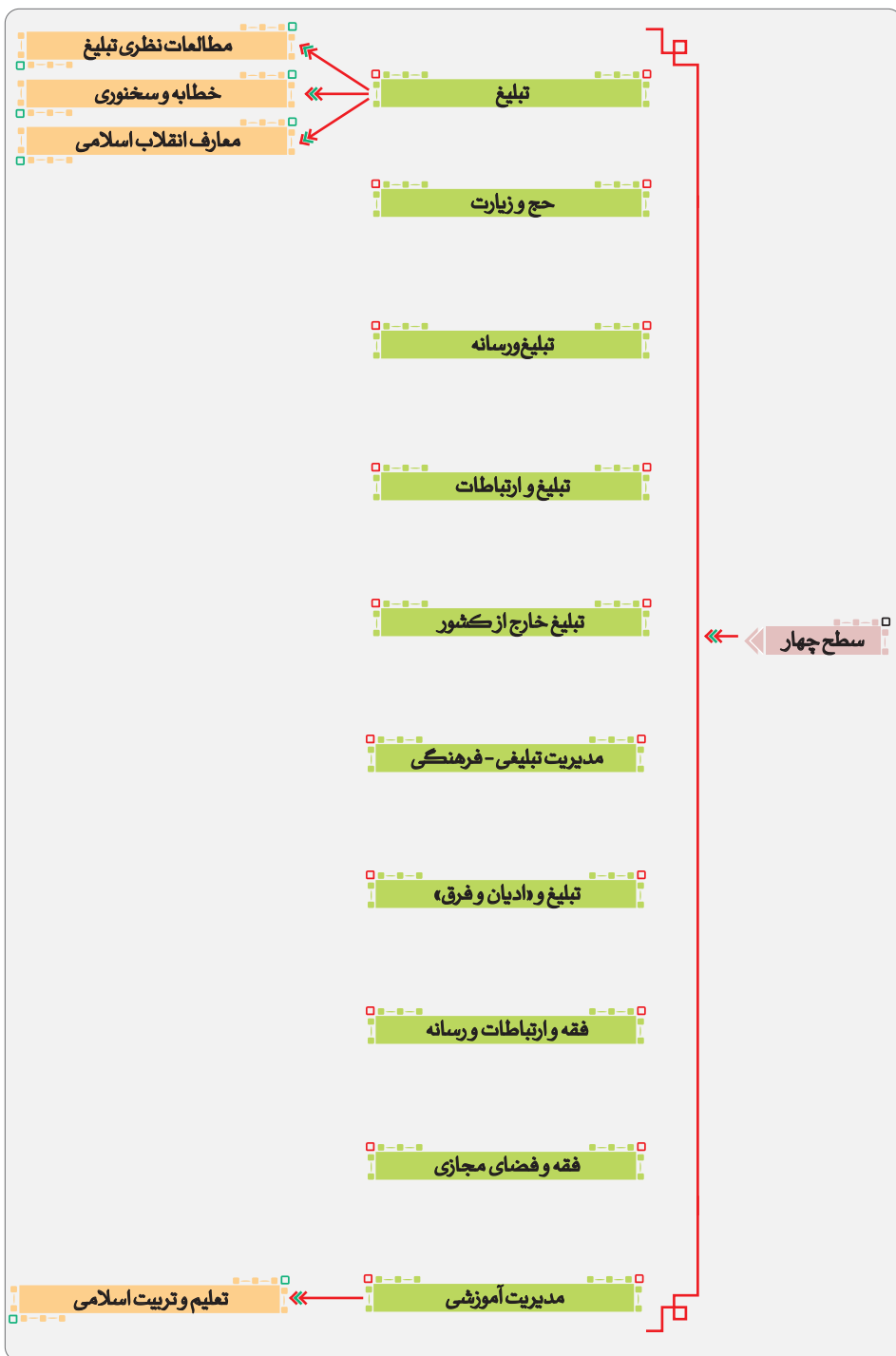
نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
تبلیغ	فرهنگ جهاد و شهادت	*	
	معارف انقلاب اسلامی	*	
	کودک و نوجوان	*	
	خانواده	*	
	تبلیغ در مراکز علمی و فرهنگی ^(۱)	*	
	مدیریت تبلیغی- فرهنگی	*	
	مدیریت مسجد	*	
	تبلیغ و ادیان ^(۲)	*	
	تبلیغ و فرق ^(۳)	*	
	امامت جمعه و جماعت (با دو رویکرد «امامت جمعه» و «امامت جماعت»)	*	
	خطابه و سخنوری ^(۴)	*	
حج و زیارت	-	*	
تبلیغ و رسانه	رسانه های نوشتاری	*	
	رسانه های مجازی	*	
	رسانه های شنیداری- دیداری	*	
	ادبیات نمایشی	*	
معارف نماز	-	*	
معارف اهل بیت	- ^(۵)	*	
علیهم السلام	{رویکرد} معارف فاطمی		
تبلیغ و ارتباطات	-	*	
تبلیغ خارج از کشور ^(۶)	-	*	

- ۱- طراحی و اجرای این گرایش در رویکردهایی مانند: دانش آموزی، دانشجویی، اماکن تفریحی یا تجاری، تبلیغ در میان آسیب دیدگان با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه های علمیه، بلامانع است.
- ۲- طراحی و اجرای این گرایش در رویکردهایی مانند نقد: مسیحیت، یهودیت و زرتشت با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه های علمیه، بلامانع است.
- ۳- طراحی و اجرای این گرایش در رویکردهایی مانند نقد: وهابیت، بهائیت و تصوف با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه های علمیه، بلامانع است.
- ۴- محتوای این گرایش با هدف تربیت خطیب تدوین شود و از پرداختن صرف به مباحث نظری خودداری شود.
- ۵- اضافه کردن رویکرد برای این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش بلامانع است.
- ۶- با پیشنهاد مراکز تخصصی مجری و گروه های علمی آنها و تأیید معاونت آموزش حوزه های علمیه، طراحی

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
مطالعات دین و فضای مجازی	سیاستگذاری و مدیریت (رویکرد)	*	
	هوش مصنوعی (رویکرد)	*	
	بازی های رایانه ای (رویکرد)	*	
	شبکه های اجتماعی (رویکرد)	*	
	تبلیغ دینی (رویکرد)	*	
	رسانه مجازی (رویکرد)	*	
	سامانه های نرم افزاری (رویکرد)	*	
	اطلاع رسانی و علم سنجی (رویکرد)	*	
تربیت مبلغ معلم	آموزگاری ابتدایی	*	
	دبیری عربی	*	
	دبیری الهیات	*	
	مربی امور تربیتی	*	
	دبیری علوم اجتماعی	*	
	دبیری تاریخ	*	
	دبیری زبان و ادبیات فارسی	*	
	دبیری فلسفه	*	

این رشته در سطوح سه و چهار حوزه به صورت قابل ارائه به زبان های مختلف و همراه با رویکردهای مختص به زبان ها و فرهنگ های مختلف بلامانع می باشد که البته در عنوان مدرک درج نخواهد شد. همچنین، در صورت ارائه محتوای رشته به زبان های مختلف، استفاده از عنوان مطالعات اسلامی به همراه عنوان زبان در مدرک، بلامانع است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	مطالعات نظری تبلیغ	تبلیغ
	*	خطابه و سخنوری	
	*	معارف انقلاب اسلامی	
	*	-	حج و زیارت
	*	-	تبلیغ و رسانه ^(۱)
	*	-	تبلیغ و ارتباطات
	*	-	تبلیغ خارج از کشور
	*	-	مدیریت تبلیغی- فرهنگی
*		-	تبلیغ و «ادیان و فرق» ^(۲)
	*	-	فقه و ارتباطات و رسانه
*		-	فقه و فضای مجازی
*		(رویکرد) تعلیم و تربیت اسلامی	مدیریت آموزشی

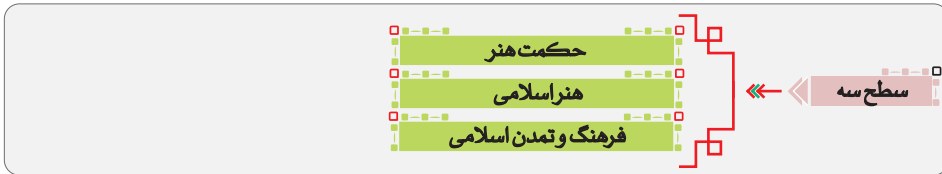
۱- در طراحی محتوای این رشته، روش تحلیل و نقد رسانه مورد توجه قرار گیرد.

۲- طراحی و اجرای این رشته در رویکردهایی مانند نقد: مسیحیت، یهودیت، وهابیت و بهائیت با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع خواهد بود.

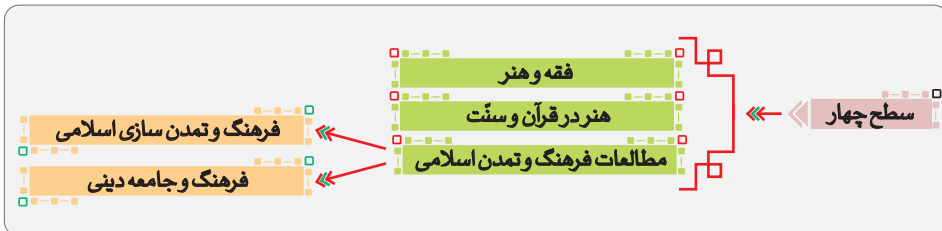
حوزه دانشی «فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی»

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
علوم اسلامی	فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی	*	

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
حکمت هنر	-	*	
هنر اسلامی	-	*	
فرهنگ و تمدن اسلامی	-	*	

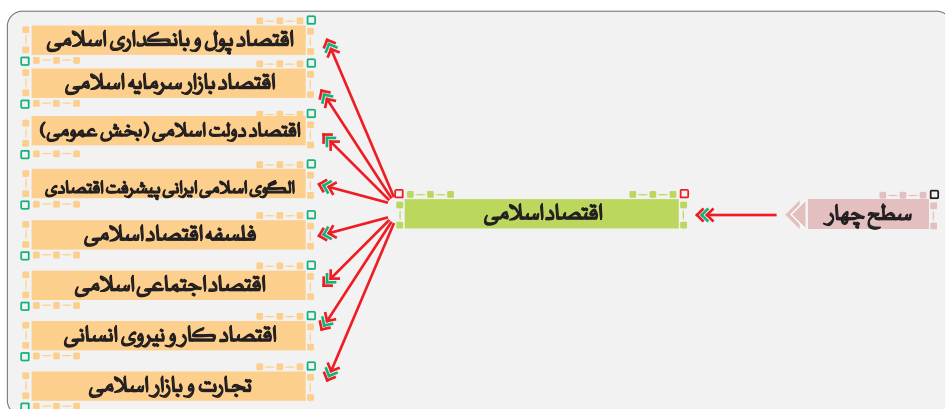

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
فقه و هنر	-		*
هنر در قرآن و سنت	-	*	
مطالعات فرهنگ و تمدن اسلامی	فرهنگ و تمدن سازی اسلامی	*	
	فرهنگ و جامعه دینی	*	

حوزه دانشی «اقتصاد اسلامی»

سطح دو		علوم اسلامی	حکمت عملی و علوم انسانی
نام رشته	نام گرایش		اولویت
	اول	دوم	
علوم اسلامی	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	*	

سطح سه		اقتصاد اسلامی	اقتصاد اسلامی
نام رشته	نام گرایش		اولویت
	اول	دوم	
اقتصاد اسلامی	-	*	

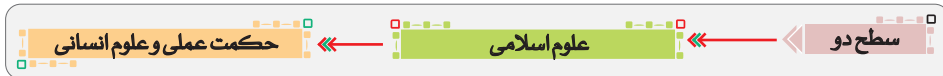

نام رشته	نام گرایش		اولویت
	اول	دوم	
اقتصاد اسلامی	اقتصاد پول و بانکداری اسلامی	*	
	اقتصاد بازار سرمایه اسلامی	*	
	اقتصاد دولت اسلامی (بخش عمومی)	*	
	الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت اقتصادی	*	
	فلسفه اقتصاد اسلامی	*	
	اقتصاد اجتماعی اسلامی (داوطلبانه بخش سوم بدون سود)	*	
	اقتصاد کار و نیروی انسانی	*	
	تجارت و بازار اسلامی	*	

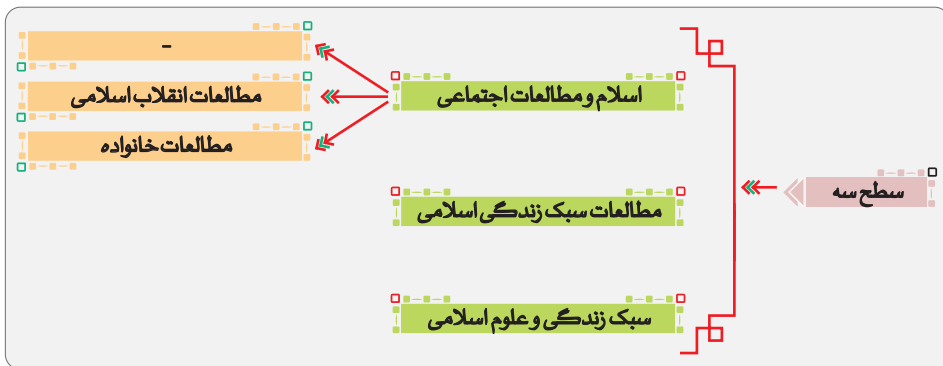
۱ - مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند: الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چستی علوم انسانی مدرن؛ ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛ ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی.

بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

حوزه دانشی «علوم اجتماعی»

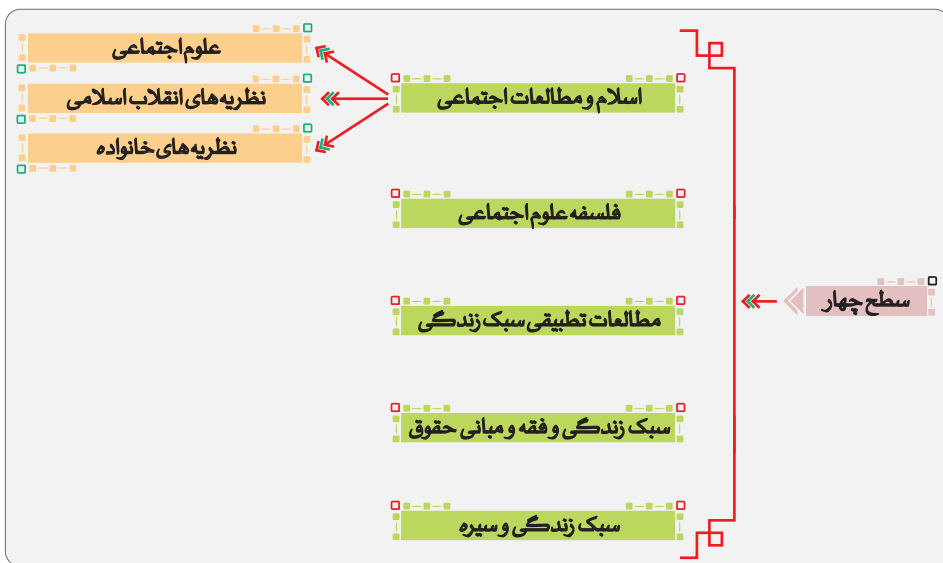
نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
علوم اسلامی	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	*	

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
اسلام و مطالعات اجتماعی	-	*	
	مطالعات انقلاب اسلامی		*
	مطالعات خانواده	*	
مطالعات سبک زندگی اسلامی	-	*	
سبک زندگی و علوم اسلامی	-		*

۱- مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

- (الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چیستی علوم انسانی مدرن؛
- (ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛
- (ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی.
- بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

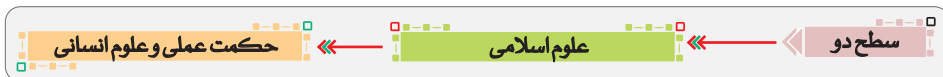
نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
اسلام و مطالعات اجتماعی	علوم اجتماعی	*	
	نظریه های انقلاب اسلامی ^(۱)		*
	نظریه های ^(۲) خانواده	*	
فلسفه علوم اجتماعی ^(۳)	-	*	
	مطالعات تطبیقی سبک زندگی	*	
سبک زندگی و فقه و مبانی حقوقی	-		*
	سبک زندگی و فقه و مبانی حقوقی		*
	سبک زندگی و سیره	*	

۱- از آنجا که تسلط به زبان انگلیسی از پیش نیازهای این رشته است، از شرایط تحصیل در این رشته، توانمندی داوطلب در زبان انگلیسی است که در پذیرش باید مورد توجه قرار گیرد، ضمناً جهت گیری کلی این گرایش، نقد نظریه ها است.

۲- در طراحی و تدوین این رشته، نظریه های روان شناختی و جامعه شناختی و نقد آن ها مورد توجه است.

۳- در طراحی و تدوین این رشته، نقد و بررسی نظریه های گوناگون با توجه به مبانی اسلامی مورد توجه است.

حوزه دانشی «علوم سیاسی»

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
علوم اسلامی	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	*	

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
مطالعات انقلاب اسلامی و ایران معاصر	-	*	
مطالعات جهان اسلام	-	*	
مطالعات سیاسی قرآن و سنت	-	*	
سیره سیاسی اهل بیت علیهم السلام	-	*	
سیاست و اخلاق ^(۲)	-		*
سیاست و کلام	-		*
فقه سیاسی	-	*	
فلسفه سیاسی	-	*	

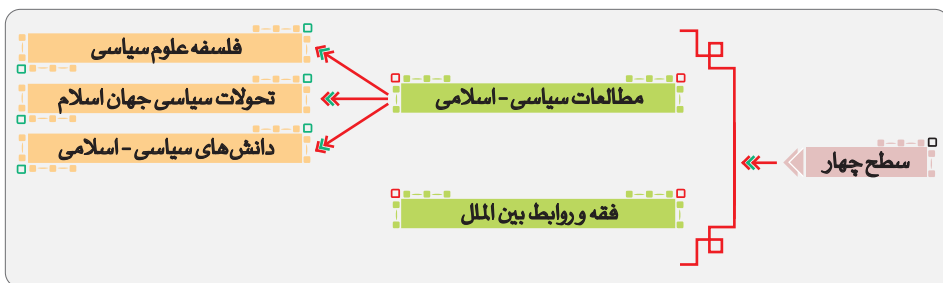
۱- مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

(الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چستی علوم انسانی مدرن؛

(ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛

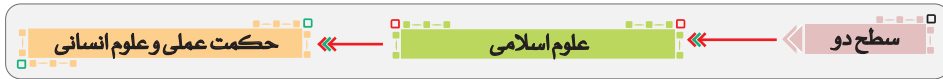
(ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی. بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

۲- در طراحی و تدوین این رشته، مسائل عرفان مرتبط با حوزه سیاست (عرفان سیاسی) مورد توجه است.

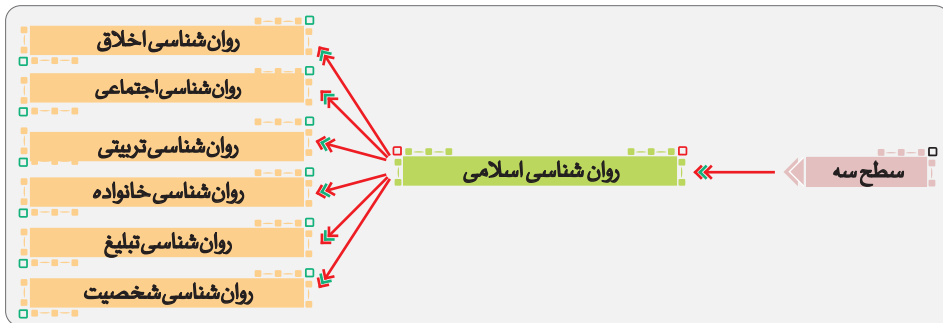

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فلسفه علوم سیاسی	مطالعات سیاسی - اسلامی
	*	تحولات سیاسی جهان اسلام	
	*	دانش های سیاسی - اسلامی	
	*	-	فقه و روابط بین الملل

حوزه دانشی «روان‌شناسی»

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
علوم اسلامی	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	*	

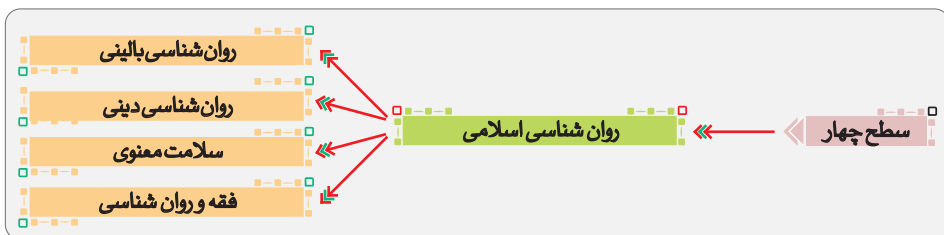
نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
روان‌شناسی اسلامی	روان‌شناسی اخلاق	*	
	روان‌شناسی اجتماعی	*	
	روان‌شناسی تربیتی	*	
	روان‌شناسی خانواده	*	
	روان‌شناسی تبلیغ	*	
	روان‌شناسی شخصیت	*	

۱- مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

(الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چیستی علوم انسانی مدرن؛

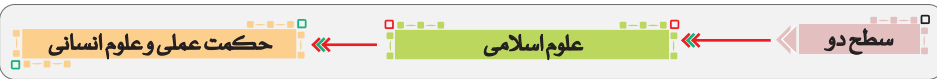
(ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛

(ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی. بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

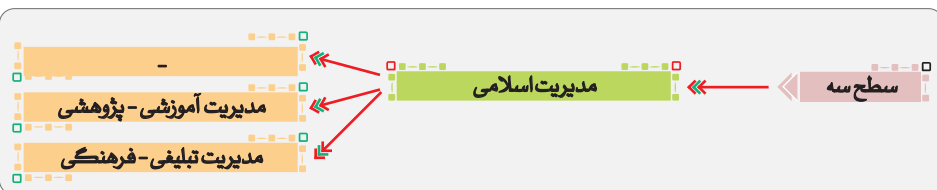

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	روان شناسی بالینی	روان شناسی اسلامی
*		روان شناسی دینی	
	*	سلامت معنوی	
*		فقه و روان شناسی	

حوزه دانشی «مدیریت»

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
علوم اسلامی	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	*	

نام رشته	نام گرایش	اولویت	
		اول	دوم
مدیریت اسلامی	_____ (۲)	*	
	مدیریت آموزشی - پژوهشی	*	
	مدیریت تبلیغی - فرهنگی	*	

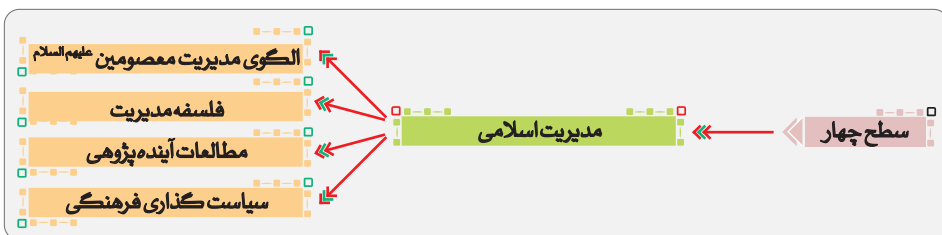
۱- مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چیستی علوم انسانی مدرن؛

ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛

ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی. بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

۲- مدیریت اسلامی (محض) رشته‌ای است که به مبانی، اصول و مهم‌ترین مسائل دانش مدیریت بر اساس متون و نصوص دین اسلام می‌پردازد.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	الگوی مدیریت معصومین علیهم السلام	مدیریت اسلامی
	*	فلسفه مدیریت	
	*	مطالعات آینده پژوهی	
	*	سیاست گذاری فرهنگی ^(۱)	